

V SREDIŠČU
JELKO KACIN
MANJKAL V BRUSLJU

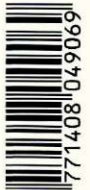
KOLUMNA
SODNIKI
IN POLITIKA

DEMOKRACIJA

Zoran Janković je bil vse do srede maja 2006 na plačilnem seznamu Mercatorja. Skupaj z odpravnino, ki je znašala 98 milijonov tolarjev, je tako prejel dobrih 123 milijonov oziroma 500 povprečnih slovenskih plač.

**PO ZAMENJAVI
PREJEL VEČ KOT
STO MILIJONOV**

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Dimitrij Kovačič

Prepričan sem, da Ljubljančani želijo spremembe

Več smeha,
več žura!

Minister za zdravje opozarja:
Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju!

Gregor Pivec

neodvisni kandidat
za župana Maribora

s podporo

MARIBOR gre gor!

Verjamem, da lahko skupaj naredimo naš Maribor priznano in evropsko primerljivo regijsko središče severovzhodne Slovenije ter mesto, ki bo znalo odgovarjati na izzive prihodnosti. Čas je, da mu sprostimo krila. **Čas je, da MARIBOR gre gor!**

Moj program je zasnovan tako:

- da bo občina Maribor najboljši servis v službi občanov,
- da bomo skupaj ustvarili pogoje za kvalitetno življenje in bivanje v mestu,
- da bo naše okolje prijaznejše,
- da bomo v Mariboru ustvarili pogoje za kvalitetno gospodarsko rast,
- da bomo rešili čim več komunalnih vprašanj,
- da bomo sproti učinkovito reševali prometne težave in zagotovili dovolj parkirišč,
- da bomo zmogli zagotavljati kvalitetno rast na področju zdravstva, šolstva, turizma, kulture, sociale, športa in ljubiteljskih dejavnosti ter
- da bomo lahko ponosni na svojo mesto.

Sam bom za doseganje zastavljenih ciljev vložil vse, kar zmorem in kar znam.

Vaš Gregor Pivec

www.gregor-pivec.si

UVODNE STRANI

- 9 Kacinovi zunanjepolitični krči
10 **Pogledi:** LDS proti Simonitiju

POLITIKA

- 12 Sprta LDS v Ljubljani
16 Napeto v mestnih občinah

GOSPODARSTVO

- 18 Po zamenjavi prejel milijone
21 Delnice Krke 200.000 SIT?
22 Razvojno naravnani proračun

SLOVENIJA

- 24 Jesenske visokošolske zdrahe
26 Bolniki ne bodo plačevali več

TUJINA

- 30 Obsojeni na razseljenstvo
32 **Tuji tisk:** Zviti uspešnej
33 **Globus:** Rekordna luknja

INTERVJU

- 34 Dimitrij Kovačič

NEKOČ IN DANES

- 38 Tegobe emigracije
40 Od kovačnice do jelkarne
42 **Naši kraji:** Tomaj

KULTURA

- 46 Razstava slikarja Joana Mirója
47 Kdaj bodo gradili NUK II?

OGLEDALO

- 48 **Film:** 11. 9. 2001 – United 93
50 **Avtomobilizem:** Suzuki SX4 1,6
52 **Zdravje:** Kronično vnetje jeter
54 **Šport:** Na mladih kajak stoji
56 **Črna kronika:** Zakeršnik proti Petku
58 **Rumeno:** Zarjaveli Deep Purple
60 **TV Kuloar:** Lokalni politiki
62 **Kronika časa:** Slovenski tolar
66 »Poroka« po gejevsko v Ljubljani

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,

Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

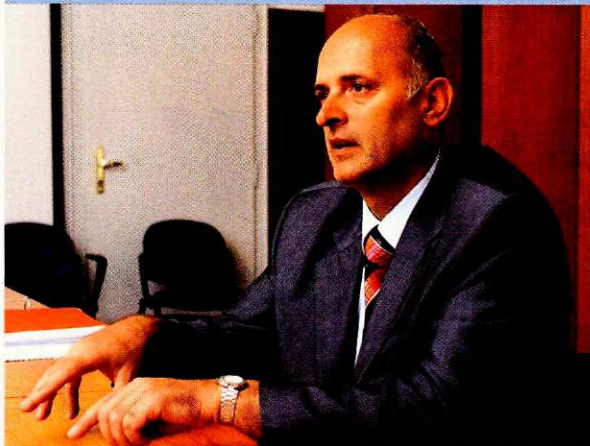
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajović, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

34 Intervju: Dimitrij Kovačič

Pričakujem, da bo dr. France Arhar izvoljen za ljubljanskega župana. Kot ugleden gospodarstvenik, vrhunski finančni strokovnjak in pošten človek bi po mojem mnenju namreč znal upravljati z mestno občino.

12 Sprta LDS v Ljubljani

Ljubljanska LDS na najpomembnejši dogodek v zadnjih štirih letih odhaja precej razklana. Njene člane in svetnike namreč najdemo na kar treh listah – listi Gibanja za pravičnost in razvoj, listi Zorana Jankovića in listi LDS.

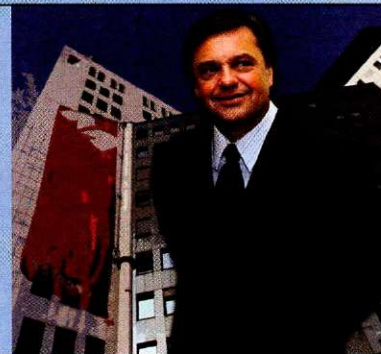

14 Napeto v mestnih občinah

Dan lokalnih volitev, 22. oktober, se bliža, zato se ne čudimo, da se dejavnosti županskih kandidatov in kandidatov za občinske svetnike stopnjujejo, ozračje pa močno segreva. Tako so se kljub na splošno korektni kampanji že pokazale nekatere zlorabe.

18 Po zamenjavi prejel milijone

Zoran Jankovič je bil vse do 15. maja 2006 na plačilnem seznamu Mercatorja. Še pred koncem lanskega leta so mu izplačali tudi 98,791.062,48 tolarja odpravnine. Skupaj je prejel 123,488.828,10 tolarja (515.310 evrov) oziroma 500 povprečnih slovenskih plač.

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

V. d. direktorja: Metod Berlec

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tisk Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za državne članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Čas debelih krav

Metod Berlec

V ponedeljek sta predsednik vlade Janez Janša in finančni minister Andrej Bajuk v parlamentu predstavila predlog proračunskega memoranduma za prihodnji dve leti. Vlada zagotavlja, da si bo pri vodenju ekonomske politike v letih 2007 in 2008 prizadevala za vzdržno gospodarsko rast in večjo zaposlenost ob hkratnem povečanju socialne varnosti. Pri tem si je zastavila ambiciozen srednjeročni cilj javnofinančne politike, ki naj bi postopoma pripeljal do odprave proračunskega primanjkljaja do leta 2011. Spomnimo se, da je javnofinančni primanjkljaj začel nastajati sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je vlada pod vodstvom LDS začela čezmerno trošiti, da je zadovoljila apetite različnih skupin prebivalstva, predvsem pa zato, da si je s tem kupila socialni mir in se obdržala na oblasti. V letu 2007 naj bi se v proračun steklo 1.860 milijard tolarjev prihodkov. Odhodki so predvideni v višini 1.937 milijard tolarjev. V letu 2008 pa je ob 1.950 milijardah tolarjev prihodkov načrtovanih 2.023 milijard odhodkov. Proračunski primanjkljaj je tako v letu 2007 predviden v višini 76,3 milijarde tolarjev oziroma 1,01 odstotka bruto domačega proizvoda, v letu pozneje pa se znižuje na 73,4 milijarde tolarjev oziroma 0,91 odstotka bruto družbenega proizvoda. Janša in Bajuk sta tudi opozorila, da vlada ne zmanjšuje le primanjkljaja, ampak z davčnimi zakoni, ki so v parlamentarni obravnavi, predlaga tudi znižanje davkov tako za prebivalstvo kot podjetja. Po mnenju vlade bo to pozitivno vplivalo na gospodarsko rast, na povečanje investicij, rast zaposlovanja in višji življenjski standard vseh slojev prebivalstva. Zmanjšanje prihodkov zaradi davčne reforme, ki bo razbremenila gospodarstvo, bo vlada nadomestila z znižanjem odhodkov iz državnega proračuna. To namerava storiti z varčevalnimi ukrepi, nadaljnjim odpravljanjem birokratskih ovir in racionalizacijo proračunske porabe. Kljub temu bo vlada povečevala izdatke za raziskave in razvoj, za terciarno izobraževanje,

za aktivno politiko zaposlovanja in štipendiranje. Skratka, gre za razvojno naravnani proračunski memorandum, ki našo državo pelje v pravo smer.

Ob tem je bilo iz vrst tistih, ki so prej čezmerno trošili, se pravi s strani opozicije, slišati, da je proračun premalo varčevalno naravnani, hkrati pa premalo razvojen. Po njihovo bi bilo treba danes, ko je gospodarska rast v Sloveniji zelo visoka, čim več privarčevati, čim bolj znižati javno porabo, za slabše čase. V tem se skriva opozicijska past. Sami so na veliko zapravljali, da so se obdržali na oblasti, sedanja vlada pa naj bi čezmerno varčevala. Jasno je, da bi to pomenilo konec socialnega miru in čedalje večje nezadovoljstvo z vlado. V opoziciji tako želijo, da bi sedanja vlada sama poskrbela za svoj konec. Predsednik vlade in finančni minister se tega očitno dobro zavedata, zato sta poskrbela, da se bo varčevalo v mejah zmožnosti, hkrati pa čim več vlagalo v razvoj.

Slovenija tako hvala bogu odstopa od številnih drugih vzhodnoevropskih držav, ki imajo težave z velikim javnofinančnim dolgom. Zato je tudi edina izmed desetih novih članic Evropske unije, ki s prihodnjim letom vstopa v evroobmočje. Kot lahko spremljamo dogajanje v sosednji Madžarski, je levičarska madžarska vlada pred zadnjimi volitvami velikost javnofinančnega primanjkljaja prikrivala javnosti. Ko pa je javnost to izvedela, je odšla na ulice in trge glavnih madžarskih mest protestirat in zahtevala odstop predsednika vlade. No, resnici na ljubo je treba zapisati, da je delno to delala pri nas tudi Ropova vlada, ki je pred zadnjimi volitvami poskušala prikriti del javnofinančnega dolga, čeprav seveda niti približno ni bil tako velik kot na Madžarskem.

Pred lokalnimi volitvami je tako gospodarski položaj Slovenije zelo ugoden. Ugodno makroekonomsko okolje vladi omogoča tudi hitrejša izvajanja strukturnih ukrepov v skladu z lizbonskimi cilji, ki naj bi vplivali na visoko gospodarsko rast tudi v prihodnje. **D**

Pred lokalnimi volitvami je gospodarski položaj Slovenije zelo ugoden. Ugodno makroekonomsko okolje vladi omogoča tudi hitrejša izvajanja strukturnih ukrepov v skladu z lizbonskimi cilji ...

Odrešitev

Aleksander Škorc

„... biti županja pomeni mnogo več, to je način življenja ...“ so rekli mati županja, Danica po imenu.

“Zopet si mi brskal po denarnici,” se je znesla nad ljubkim otročičkom (bodočim mestnim svetnikom) nekega jutra. “Tule mi manjka pet jurjev. In zakaj je tvoja krama parkirana po celem stanovanju? Da je pre-malo omar, praviš? Ne mi nakladati. Mulec. Človek se komaj še premika. Sem ti rekla, Janko, da je ta hodnik enosmeren in da na poti v kopalnico ne sme prihajati do zastojev. Veš, kako je grozno, kadar me tiščijo, ti me pa oviraš s hojo po nepravni strani. Kopalniški opravitki morajo imeti najvišjo prioriteto! Če naju je Metka zahrbtno zapustila, to še ne pomeni, da sedaj lahko počneš, kar hočeš, in se bohotiš po stanovanju ...”

“Dobro, stara, ne mi težiti. Če hočeš, da te popoldne podprem na sodišču, mi daj še pet jurjev, ali se pa poslovi od preživnine, ker bom fotra spomnil, da sem star že osemnajst, in mu povedal, da sem že dvakrat zaostal. Nasploh pa bi se ti že lahko posvetilo, da je denar najvarnejši pri meni. Če ga vlagam ali neseš v banko, vse propade. Še vstopiš ne, so že v bankrotu ... Stara, ne jokati. Midva sva pač obsojena drug na drugega. Če ti pa to ni jasno in mi misliš še naprej težiti, ja, potem grem pač k fotru. Samo ne me pozimi, ko bo crknila toplarna, klicati. Boš morala kar sama sekati drva.”

Takšno in še hujše življenje (opisana je mehka različica) je prisiljena živeti naša ljuba mati županja. Kaj ko bi jo odrešili in je ne volili več, da ne bo z njo nazadnje tako hudo, kot je s prejšnjo materjo, ki, izgubljena v strašljivih katakombah tam nekje ob živalskem vrtu, še vedno spi na iztrošeni vzmetnici iz študentskih časov. Upam, da ni študirala predolgo, sicer reva spi na golih vzmeteh.

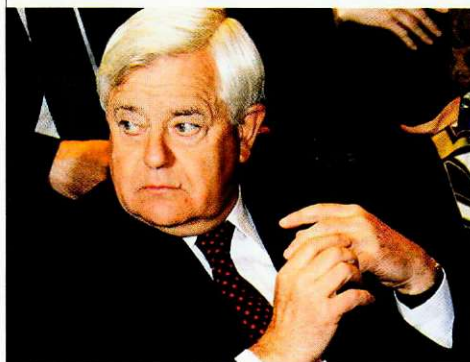
Volimo raje g. Jankovića. Njemu bi človek kar privoščil nekoliko “županskega načina življenja”, čeprav se bojim, da to zanj ne bo nič novega. Sicer pa, kdo ve, ali moraš najprej biti župan in pozneje uničenje preneseš v zasebno življenje, ali si lahko župan le, če imaš zasebnost že prej uničeno. Nihče tudi ne ve, do kod se lahko uničenje v življenju posameznega župana povzpne. Ko slednji to ugotovi, običajno tega nima več možnosti razlagati naokoli.

Če pa nameravate kljub vsemu voliti Arharja, imejte v mislih, da je prav “fejst fant”, in dobro premislite, ali to resnično želite in ga ne volite samo zato, ker je iz Cerknice in pač nobenemu Ljubljancu ne privoščite življenja, kot ga imajo gospa mati.

H-umor

»Ne rečem, da funkcionira idealno, kajti to bi bilo precej neodgovorno trditi za skoraj desetstičlavo množico ljudi, ki opravljamo najbolj odgovorna dela in naloge v državi, povezane z izvrševanjem policijskih pooblastil.«

(Generalni direktor policije Jože Romšek, ki je v policijo pripeljal svež veter, je prepričan, da policija deluje dobro, čeprav jim tu in tam kdo malo ponagaja.)

»Mehkoba Janeza Janše je bila zaznavna v treh mesecih predvolilne kampanje, kmalu po volitvah pa je izginila.«

(Nekdanji predsednik Milan Kučan pogreša »mehkega« Janeza Janšo. V intervjuju za Dnevnik pa je znova priznal, da je premier sposoben politik.)

»S tem predlogom sprememb omogočamo otrokom enakopravno vključevanje v predšolsko vzgojo, temu posledično večjo socializacijo in ne nazadnje staršem, da se, predvsem mamice, lažje vračajo v poslovno življenje.«

(Beno Fekonja iz Stranke mladih Slovenije zbira podpise za brezplačen vrtec, nič pa ne pove, kdo bo potem pokrival stroške vrtca.)

»Ko sem gledal oddajo o škofu Rožmanu, nisem vedel, ali naj uničim televizor ali kakšen subjekt, ki se je pojavil v oddaji.«

(Dramski igralec Boris Kobil ima včasih tudi potrebo po razbijanju. Verjetno bi moral zaprositi za delo v moskovski Lubianki, kjer je imela svoj sedež KGB.)

»Politične spremembe na Delu so dejstvo, ker pa svojega kroga prijateljev ne menjavam, nazora pa tudi ne, se ne bom prilagajal. Na Nedeljcu sem našel krog ljudi, ki sorodno mislijo, in odločitev ni bila težka.« (Novinar Aleksander Lucu je javno razkril razloge, zakaj je od Nedela prestopil k Nedeljskemu dnevniku.)

»Ne! Prostitucije ne podpiram.«

(Zoran Janković graditve prve legalizirane javne hiše ne uvršča med svoje prioritete.)

»Ja, Dušan res slovi po tem, da je poln hudomušnih domislic.«

(Ljubljanska županja Danica Simšič komentira zamisel strankarskega kolega Dušana Kumra, da bi ona ostala županja, dr. France Arhar bi pri njej skrbel za finance, Zoran Janković pa za naložbe.)

»To ni nobena pot v raj, to je velik korak nazaj. Upam pa, da to ni pot v Argentino!«

(Vodja poslanske skupine LDS Anton Rop se je tokrat lotil finančnega ministra Andreja Bajuka in njegove davčne reforme. Prepričan je namreč, da se bo zaradi novosti pri davkih znašel v peklu.)

»Izrazil sem pričakovanje, da bomo preznjene drese le preoblekli in šli z isto ekipo v drugi polčas.«

(Predsednik SLS ter minister za okolje in prostor Janez Podobnik ob polovici vladnega mandata ne pričakuje kadrovske spremembe v vladni ekipi.)

Foto: Jaka Štepec, Aluf Feržar, Bojan Marčeta, Stane Klemenc, Igor Modic, Juri Senegačnik, Marjan Garboj, Boris Strmšak, Anton Svoltjak

Danes, za jutri. Za Slovenijo.

Drnovšku proračunska rezerva

Vlada je na seji pred tednom dni sprejela predlog, da uradu predsednika republike dodeli dodatna sredstva. Za znesek v višini 60 milijonov tolarjev sta se teden dni prej dogovorila premier Janez Janša in predsednik republike Janez Drnovšek.

Zbor ministrov je zapisal, da so dodatna sredstva, prerazporejena s finančnega ministrstva, namenjena za pokrivanje materialnih stroškov in stroškov za odlikovanja, predsednik države pa je zagotovil, da bo sredstev za opravljanje predsedniških dejavnosti v letu 2006 zdaj dovolj.

Naš tednik je prvi opozoril, da je urad Janeza Drnovška porabil vsa za letos predvidena proračunska sredstva in da naj bi finančnega ministra Andreja Bajuka zaprosil še za 185 milijonov tolarjev. Vlada je ta predlog zavrnila, prav tako pa se ni strinjala z drugim predvidenim zneskom (85 milijonov tolarjev), saj naj bi bila nekatera potovanja v tujino, zlasti v Indijo, na Kitajsko in v Bolivijo, neracionalno trošenje proračunskega

Vlada je uradu predsednika vlade za letos namenila še 60 milijonov tolarjev.

denarja. Predsednik Drnovšek se je na to užaljeno odzval in začel obstreljevati urad premiera Janše. Vladi je očital, da finančno stiska njegov urad, da bi "disciplinirala neposlušnega predsednika". Nato je odpovedal udeležbo na letnem zasedanju generalne skupščine OZN v New Yorku, nekaj časa pa je razmišljal, da bi na državniški obisk h kralju Juanu Carlosu v Španijo odpotoval kar z osebnim vozilom (tudi ta obisk je kasneje odpovedal). Spor je dosegel vrhunec v besednem dvoboju med predsednikoma, čeprav politika med seboj nista neposredno komuni-

cirala. Janša je svoje poglede na problematiko predstavljal ob več priložnostih prek različnih medijev, Drnovšek pa kar prek spletne strani Gibanja za pravičnost in razvoj. Spor se je pozneje razširil tudi na strankarsko raven, konec septembra (potem ko je Drnovšek zahtevo za dodatna sredstva umaknil) pa sta predsednika medsebojni spor zgladila, in sicer na pobudo premiera Janeza Janše, ki je predsedniku predlagal srečanje.

Po vseh zapletih in nesoglasjih v zvezi z Drnovškovim bankrotom se zdi, da je nazadnje vendarle volk sit in koza cela. Iz raziskav mnogokrat neverodostojnega in levosredinsko usmerjenega Politbarometra pa lahko sklepamo, da je predsednik države tokrat potegnil kratko. P. A.

Zastopanost žensk

Naj je še toliko govora o ženskih kvotah, ostaja nežnejši spol zaradi vrste dejavnikov v političnem življenju zastopavljen. Zato je toliko bolj pohvale vredna tiskovna konferenca Ženskega odbora SDS v četrtek, 5. oktobra, saj so se na njej predstavile strankine kandidatke za mestne oziroma občinske svete ljubljanske in priljubljanske regije. Te so naslednje: doc. dr. Bojana Beovič (Ljubljana), mag. Nataša Smrekar (Brezovica), mag. Majda Pučnik-Rudl (Domžale), Alenka Jeraj in Pavla Meglič (obe občinski svet Ig), Ladka Furlan (Logatec) in Milica Erčulj (Trzin). Kandidatke je v imenu odbora pozdravila njegova predsednica in evropska poslanka Romana Jordan Cizelj, ki je poudarila, da je SDS uspelo preseči tretjinski delež kandidatke na listah za mestne in občinske svete. Poleg tega je pomembno, da omenjene kandidatke kot ugledne strokovnjakinje vsaka na svojem področju predstavljajo pomemben del družbe v svojem okolju. Prednostni nalogi, ki so ju na tiskovni konferenci izpostavile kandidatke v sklopu svojih programov, sta socialni razvoj lokalnega okolja in skrb za mladostnike. M. V.

Kandidatke so izpostavile vprašanja socialnega razvoja in skrbi za mladostnike.

0 stanovanjih

Združenje lastnikov razlaščenega premoženja je na tiskovni konferenci minuli ponedeljek opozorilo, da se denacionalizirano premoženje ne vrača v celoti.

Člani združenja so izpostavili problematiko vrnjenih stanovanj, v katerih lastniki zaradi najemnikov nimajo zadostnih pravic. Tako po besedah v. d. predsednice združenja Inke Stritar še vedno ne morejo denimo zvišati najemnin, s katerimi bi lahko krili stroške vzdrževanja stanovanj. Po besedah člana združenja Petra Logarja je takšnih najemnikov ta čas sicer manj kot 1.500, vendarle pa meni, da država ni dovolj zainteresirana za ureditev tega področja. Članica združenja Zdenka Goriup pa je opozorila na diskriminatornost leta 1998 na Hrvaškem sprejete novele zakona o denacionalizaciji. Ta naj bi namreč povzročila obojestransko nevračanje lastnine, osebam, ki niso imele slovenskega državljanstva, pa je vračanje celo ustavila.

Združenje bo v teh dneh pripravilo memorandum, v katerem bo od vlade zahtevalo, naj začne dvostranske pogovore s Hrvaško o vzajemnosti vračanja denacionaliziranega premoženja. P. A.

V. d. predsednice združenja Inka Stritar

Kacinovi zunanjepolitični krči

Gašper Blažič

Rupel v nemilosti Slovenska zunanja politika je predvsem v zadnjem času znova v središču pozornosti. Razloga sta vsaj dva: nedavno zaostrovanje protislovenske kampanje na avstrijskem Koroškem, zaradi česar je deželni glavar Jörg Haider dosegel lep uspeh na nedavnih avstrijskih parlamentarnih volitvah, ter enostranski hrvaški posegi na območju Hotize. Zato ne preseneča, da je zunanji minister Dimitrij Rupel na javnomnenjskih lestvicah eden najbolj kritiziranih članov vladne ekipe. V večini držav Evropske unije je funkcija zunanjega ministra manj izpostavljena v notranji politiki; drugače je v Sloveniji, ki je zaradi zgodovinskega in geografskega položaja – stisnjena je namreč med Avstrijo, Hrvaško, Madžarsko in Italijo – prisiljena braniti svoje interese, saj vedno znova postaja plen večjih in vplivnejših sosed. Ker pa so pričakovanja slovenske javnosti drugačna od govornice diplomacije, se je Rupel znašel v nevhvaležnem položaju, ko mora hkrati ob pripravah na predsedovanje Slovenije v EU urejati še tradicionalno obremenjene odnose s sosednjimi državami in se obenem bojevati tudi z domačimi nasprotniki, ki jih je čedalje več. To izkorišča tudi predsednik največje opozicijske stranke Jelko Kacin, nekdanji Ruplov politični sopotnik iz Slovenske demokratične zveze in Demosove vlade, ki se zelo rad ukvarja z zunanjo politiko, saj je bil kot poslanec v državnem zboru predsednik odbora za zunanjo politiko.

Izgubljena priložnost Postavlja pa se vprašanje, koliko je Kacinova kritika na račun slovenskega zunanjega ministra sploh upravičena. Znano je namreč, da Kacin kot predsednik opozicijske LDS tudi na področju zunanje politike, zlasti odnosov s Hrvaško, velja za nekakšnega »gromovnika«, s čimer presega celo populistične tone iz SNS in SLS. Tako je v primeru Hotize glasno napadal domnevno premehko zunanjo politiko in se celo sprehodil ob Muri, pri čemer pa so le redki mediji omenili, da je pred tem plačal pristojbino Hrvatom in tako priznal hrvaško jurisdikcijo nad spornim ozemljem. Bolj zgovorno pa je, da se Kacin kot evropski poslanec in član zunanjepolitičnega odbora (poleg Lojzeta Peterleta) ni udeležil seje omenjenega odbora v četrtek, 5. oktobra, ko je na odboru nastopila hrvaška zunanja ministrica Kolinda Grabar Kitarović. S takšnim ravnanjem si je prislužil precej ostro kritiko na seji odbora za zunanjo politiko v državnem zboru dan pozneje, ko je predsednik odbora Jožef Jerovšek izrazil začudenje, da se Kacin kot glasen kritik hrvaške politike ni udeležil seje. Kacinovo odsotnost je komentiral tudi zunanji minister Dimitrij Rupel, češ da je to »za Hrvaško lep uspeh, za Slovenijo pa izgubljena priložnost«, saj bi Kacin lahko ugovarjal vsaj dvema trditvama, s katerima je hrvaška zunanja ministrica zavajala evropsko javnost. Prva je ta, da so odnosi med Slovenijo in Hrvaško »idealni«, druga pa, da Slovenija že vse od leta 1991 naprej zavrača podpis sporazuma o meji. Na Ruplove in Jerovškove kritike se je brž odzval Jelko Kacin z opazko, da so omenjene kritike priznanje za njegovo delo in vlogo v evropskem parlamentu, hkrati pa je dal vedeti,

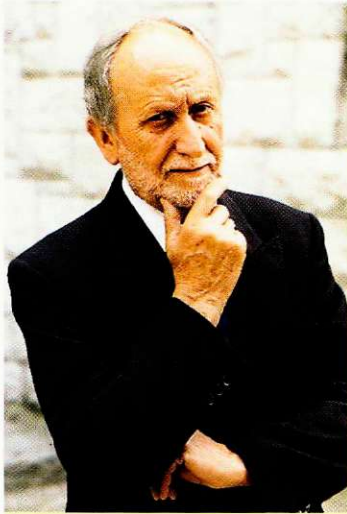

Predsednik LDS Jelko Kacin v svoji kritiki slovenske zunanje politike ni pokazal načelnosti.

Jelko Kacin se kot evropski poslanec in član zunanjepolitičnega odbora ni udeležil seje omenjenega odbora, ko je na njem nastopila hrvaška zunanja ministrica Kolinda Grabar Kitarović. Lahko bi ji postavil neprijetna vprašanja.

da se Janša očitno boji Rupla in si ga ne upa odstaviti ter da bi LDS takoj podprla Janšo, če bi se vendarle odločil to storiti. Signali iz Janševega kabineta pa seveda kažejo, da se Kacinu želja ne bo uresničila, saj je tiskovni predstavnik vlade Valentin Hajdinjak dal vedeti, da je Rupel zaslužen za mnoge zahtevne zunanjepolitične projekte, s čimer se je izboljšal tudi ugled naše države, zato so Kacinove kritike predvsem predvolilno obarvane.

Kopernikanski obrat Kacinovo ne preveč načelno obrambo nacionalnih interesov pa je treba gledati tudi v širšem kontekstu. Znano je namreč, da se LDS v času, ko je bila na oblasti, ni obnašala preveč državotvorno, še zlasti ne v zunanji politiki. Tako je nedavno prišlo do razkritja dokumentov, ki dokazujejo, da je LDS v času, ko je bil zunanji minister Boris Frlec, v odnosu do Hrvaške delovala v izrazito podrejenem položaju, kar je seveda popolno nasprotje sedanje populistične politike največje opozicijske stranke. Ali bo LDS s svojo »novo politiko« pridobila kakšen glas na volitvah, pa bomo še videli. ■

Zakaj Simoniti?

Pavel Ferluga

Da opozicija lahko zahteva interpelacijo zoper nekega ministra, je v demokraciji nekaj normalnega.

Postopek ni samo dovoljen, ampak razumljiv in logičen, če je prišlo do dvoma, da minister ni več lastnega resorja ali mu dela celo škodo. Seveda je treba tu imeti krepke in verodostojne dokaze o slabem delu ministra. V nobenem primeru ne zadošča domneva ali drugačen vidik, neprava strankarska pripadnost ali osebne zamere kot merilo, kako naj minister dela. Ničkoliko ministrov za kulturo smo že imeli. Povprečen državljan se vpraša, kako pravzaprav se ministri postavljajo. Seveda vsak pričakuje, da bo minister strokovno podkovan v svojem delu, in kar ni zanemarljivo, da bo imel tudi smisel zanj. V zadnjem primeru je to kultura in vse, kar je z njo povezano. Kdo lahko sodi, ali minister dela v interesu kulture ali ne? Po vsej logiki bi to morali biti kulturniki sami, ne pa politiki, še posebno ne tisti, ki niso imeli nikoli opravka s kulturo, svojčas pa so za kulturne ministre postavljali celo ljudi brez vsakršne zveze s kulturo.

Predvidevam sicer, da ima vsak minister (nikogar ni, ki bi lahko vse obvladal) tudi svetovalce, usposobljene in zaslužne na področju, ki ga ministrstvo pokriva, a vseeno bo primernejši minister za kulturo, če je sam kulturnik, in to splošno priznan in na tem področju zaslužen. Naši opoziciji pa ni do strokovnosti, kar je dokazala v preteklosti, ko je imela možnost postavljati ministre. Njeno prepričanje je še vedno tako, kot je bilo v žalostni preteklosti, da strokovnost ni pomembna, pomembno je ideološko prepričanje in zvestoba partiji (danes seveda te ne imenujejo eksplicitno, ker je to organizacija, ki ne vzbuja spoštovanja, zato so ji tudi kar nekajkrat zamenjali ime, bistvo pa je ostalo isto). Zato se ne smemo čuditi, če so bili apologeti pretekle nomenklature (danes v opoziciji) proti npr. pokojnemu Rudiju Šeligu kot ministru za kulturo in je bil zanje komsomolec Školč nadvse sposoben »kulturnik«, ki naj bi Šeliga strokovno prekašal (sic!). V čem je bila boljša Rihterjeva v primerjavi s kulturnikom Simonitijem? Tudi tukaj je bolje, da ne raziskujemo, mar ne?

Opozicija, če da kaj na lastno verodostojnost in interpelacijsko konsistentnost, naj prej dobro premisli svoja pretekla dejanja in njihovo primernost, preden obtožuje le na podlagi politične vsuččnosti, ki je glavni vzrok njene interpelacije, vse drugo so le interpretacije. Dober minister se bo zavzel za svoj resor in stvar vlade in drugih ministrstev je, koliko mu bo uspelo v proračunskem komolčarjenju pridobiti na svojo stran. To je normalna praksa v demokratičnem parlamentarnem delovanju.

Sladka prevara

Vida Kocjan

Ta teden so v teku pogajanja o prodaji 54,1-odstotnega deleža Ljubljanskih mlekarn (LM).

Tolikšen delež imajo Nacionalna finančna družba (NFD) Holding, NFD 1, Zvon Ena Holding, Jata Emona, Zvon Ena ID in družba Mlekodel, ki je v lasti slovenskih kmetijskih zadrug. Vsi so za prodajo deleža pooblastili NFD Holding, pred tem pa so objavili neobvezujoč razpis, kar pomeni, da ni nujno, da pogoje ponudnikov tudi sprejmejo. Do tod vse lepo in prav. Zapletati pa se začne, ker nekateri lastniki niso predvideli dogajanja v zakulisju, čeprav bi ga glede na znane podatke morali. Na razpis je namreč prispela le ena ponudba, in sicer britanskega investicijskega sklada Salford. Gre za nekaj podobnega, kot je bil v primeru Mercatorja sklad Altimo. Za Altimo se je zavzemal Zoran Janković in ji tudi prodal svoje delnice. K temu je nagovarjal še druge male delničarje, saj je Altimo ponujala takrat precej več denarja za delnico, kot je bila njena dnevna vrednost. Navdušenje pa je trajalo kratek čas, saj so novinarji izbrskali, da gre za sklad s poštnim nabiralnikom na Kajmanskih otokih in sumljivim izvorom kapitala. Zdaj se je podoben sklad pojavil pri poskusu nakupa LM. Salford, ki se sicer razglašča za angleško družbo, svojega sedeža nima v Veliki Britaniji. Izvora njegovega kapitala za zdaj še nismo odkrili, vendar skoraj zanesljivo lahko rečemo, da gre za »novo« Altimo. Res je, da kapital nima vonja in je vseeno, kdo so lastniki, samo da gre gospodarski družbi dobro, vendar Salford ni družba, ki bi združevala, ampak sklad, ki kupuje in prodaja, vmes pa veliko zasluži. LM pomenijo odsokočno desko za prodajo na trge, kjer so posameznikom vrata priprta. Mlekarne so v Sloveniji, Slovenija pa v EU. Povedano drugače, mleko, predelano v Sloveniji, je mleko, predelano v EU. To pa je povsem druga pesem, zato je laskanje, da si želijo LM kupiti le zato, ker je slovensko mleko visoko kakovostno, iz trte izvito. V resnici pa v LM ne bi predelovali slovenskega mleka.

Če se je na začetku zdelo, da pogajanja ne morejo prinesiti nič presenetljivega, in je Janez Kužnik, direktor KZ Krka Novo mesto, dejal, da pogodba o prodaji skoraj zagotovo ne bo sklenjena, pa za dnji dogodki kažejo, da najbrž ne bo tako. Kmetijske zadruge so za pogajanja pooblastile Mlekodel, ki ga vodi Anton Vrhovnik, predsednik nadzornega sveta LM. Poleg tega so vsi skupaj pooblastili NFD Holding, ki ga vodi Zoran Bošković. Prepustiti svojo usodo samo dvema človekoma pa je tvegano. Posebno še, če za enim stoji politični pol, ki ne počne nič drugega kot to, da zdajšnji vladi nastavlja mine. Kmetijstvo, katerega vodenje je v pristojnosti največje vladne stranke, bi bilo tako 'sladko' maščevanje.

Sodne zmote

Mag. Klemen Jaklič

Že nekaj časa teče v javnosti razprava o domnevni neetičnosti sodnikov, ki so se podpisali v podporo dr. Arharju. Sodni svet je sporočil, da je tako ravnanje nedopustno. Zahteva, da sodnik javno zakriva pristne dele svoje identitete, saj lahko le tako omogoči neodvisnost sodstva, t. j. pravično ravnanje do vseh, ki so lahko tudi drugačni.

Toda vprašajmo se, kako je edina pristna neodvisnost sodnika, ki sodi o nekom, ki je Drugi (t. j. drugačen ideološko, politično, religiozno itd.), sploh mogoča? Pravi odgovor se skriva v nasprotnem, kot je zakrivanje sodnikovih identitetnih temeljev. Ključni pogoj pristne neodvisnosti je namreč prav v razkritju globin – točno tistih, ki bi se lahko zdele kot ovira sodnikovega pravičnega ravnanja z Drugim – kar je nujno ne samo zaradi potrditve edinstvenosti Jaza, ampak tudi za odkritje in priznanje drugosti Drugega. Šele ko pred drugim razkriješ svoje globine, ki iz tebe delajo Tebe, iz drugega pa Drugega, si vzpostaviš oba in s tem nujni pogoj pravičnega ravnanja z Drugim. Če prej drugosti v vsej njeni drugačnosti sploh ni bilo, kako bi jo mogel pravilno spoštovati? In res, tudi Drugi upravičeno razume, da sodnik, ki zakriva svoje identitetne temelje in se jih boji povsem odkrito izraziti, ne bo sodil neodvisno. Kajti če nima spoštovanja niti do svojih lastnih identitetnih globin, kako ga bo potem imel do drugih, ki so celo drugačna, se upravičeno vpraša Drugi. Pred slabim mesecem sva tudi o tem vidiku njegovega dela razpravljala s prof. Weilerjem v študijski sobi na vrhu njegove hiše, ki se dviguje nad newyorško reko Hudson. Kot je bil veličasten razgled, tako je ta veliki humanist s skoraj slovesno retoriko vedno znova in znova ponavljal, da ni resničnega spoštovanja in ne pristne neodvisnosti v razmerju do Drugega brez gorečega in nepreplašenega razkritja svojih lastnih identitetnih globin – ideoloških, religioznih, političnih idr. Če se torej podpišeš v podporo Arharju, ne storiš drugega, kot na splošno in približno izraziš svoj politični in svetovni nazor. V čem je tu problem za neodvisnost sodstva in ne ravno rešitev njegove uganke, vas vprašam.

Morda v tem, da bi se potem tudi v vseh drugih situacijah vsul plaz sodnikov, ki bi se na tak ali drugačen način začeli pojavljati v politični javnosti in s tem omajali ugled neodvisnosti sodstva? Tudi s takšnim stališčem so poskušali nekateri. A je zgrešeno. Dejstvo je, da zahtevne pristne neodvisnosti prek priznanja edinstvenosti Jaza in odkritja edinstvenosti Drugega v vsej njegovi drugosti sodstvo nikoli v nobenem sistemu ne doseže prek množice

sodnikov. Nasprotno, celo v državah z dolgo tradicijo pravne kulture bo vedno velika večina sodnikov, ki tega preprosto ne bo razumela ali hotela razumeti. Globoko v sebi so bodisi preveč prazni, bodisi prestrahopetni, kot je med drugim razmišljal Weiler. Ti se v nobenem sistemu (vsaj javno) svetovnonazorsko ne razkrivajo in se nikoli ne bodo. Zatorej je predpostavka o premnožičnih pojavih v dnevno-političnem smislu, če bi se konkretno ravnanje sodnikov v prihodnje ne opredelilo kot nedopustno, nerealna in prazna, kot le more biti.

Je pa zelo nevarna. Sodstvo in njegov prispevek k etičnemu v družbi namreč nikoli ne temelji na večini, temveč na redkih pokončnih sodnikih posameznikih, ki ne skrivajo svojih globokih prepričanj o boljšem in pravičnejšem, tudi kadar se slednje dotakne načelne politike. Kolikokrat se v vrhunskih pravniških krogih v ZDA sliši prav o tem, da je ključni etični napredek na področju človekovih pravic pri njih – npr. združitve šol za temnopolte in belce ipd. – sad le nekaj pogumnih sodnikov posameznikov, ki so razkrili veličino svojih politično-svetovnonazorskih prepričanj kljub silovitim kritikam zadržnjencev. Zato je največja nevarnost, če se večina prek utišanja in discipliniranja v imenu svoje večinske politično korektne "etike" spravi nad posameznika in s tem poskuša opozorilno že v kali zatreti vsak potencialni pristni etični napredek sodstva v opisanem smislu. Prav to pa se – vede ali nevede – dogaja prek našega sodnega sveta, ki je že zagrozil prihodnjim "prestopnikom", in sodniškega društva, kolikor bi odločilo podobno. In to, ne pa načelna podpora Arharju, s

čimer ne storiš drugega, kot na splošno in približno izraziš svoj politični in svetovni nazor, je v resnici velika nevarnost. Je razmišljanje, ki ne zasluži druge oznache kot "zaostalo".

A rešitev je lahko zelo elegantna. Ključ je v rokah politike, ki vodi državo. V roku kakšnega leta bo morala izvoliti precej novih ustavnih sodnikov. Naj bodo taki, ki bodo zmogni pristne neodvisnosti, in taki, ki jih ne bo strah. Odločitvam, kot je tista, ki jo sodna masa skupaj s formalistično pravniško družino zagovarja prek sodnega sveta, se v takem primeru slabo piše. V resnici so v nasprotju z ustavo. **D**

Ključ za rešitev je v rokah politike, ki vodi državo.

Labodji spev ljubljanske LDS

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Bor Slana

Ljubljanska LDS na najpomembnejši dogodek v zadnjih štirih letih odhaja precej razklana. Njene člane in svetnike namreč najdemo na kar treh listah – listi Gibanja za pravičnost in razvoj, listi Zorana Jankovića in listi LDS.

Takšen, za čas pred volitvami nenavaden razkol (navadno stranke vsaj pred volitvami strnejo svoje vrste) v ljubljanski LDS ni nič novega, saj se spori in nesoglasja v tem lokalnem odboru vlečejo že kar nekaj časa. Prva nesoglasja so se začela kmalu po državnoborskih volitvah leta 2004, ko je iz svetniškega kluba LDS v ljubljanskem mestnem svetu izstopila nekdanja strankina županja v Ljubljani Vika Potočnik. Potočnikova je v pismu, ki ga je ob svojem odstopu poslala takratnemu vodji svetniškega kluba LDS v mestnem svetu Janku Möderndorferju, zapisala, da se

je za izstop odločila zato, ker ne more več sprejemati odgovornosti za delo mestne koalicije LDS in SD (motil naj bi jo bil zlasti prenapihnen proračun), medtem ko je bilo neuradno mogoče slišati, da je njenemu odstopu botrovalo zlasti dejstvo, da se je mestni svet distanciral od nekaterih njenih projektov v času, ko je bila županja. Ljubljanske eldesovce naj bi motila zlasti njena vloga, ki jo je kot županja odigrala pri nakupu Slovenske investicijske banke, ko je Potočnikova skupaj z Metko Tekavčič iz SD sprejemala ključne odločitve pri nakupu banke, zaradi česar je bil ljubljanski mestni proračun

oškodovan za tri milijarde tolarjev. Ljubljanske mestne svetnike iz vrst LDS naj bi pri vsem skupaj motilo prav to, da so zaradi odločitev Potočnikove očitki o korupciji padali po celotnem mestnem odboru in stranki LDS nasploh, čeprav, če smo odkriti, sami niso bili nič boljši, saj so s pomočjo svetnikov iz SD v mestnem svetu ves čas zavračali predloge opozicije.

Razkol v svetniški skupini

Drugi večji spor v ljubljanski LDS se je razveljunil junija lani, ko je ljubljanski mestni odbor LDS volil novega predsednika. Kot eden od kandidatov, ki je imel ta-

krat največ možnosti za izvolitev, se je omenjal ljubljanski podžupan Slavko Slak, kar pa je sproži-

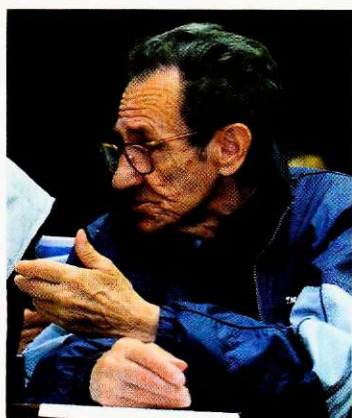

Začelo se je z Viko Potočnik...

Predsednik LDS Jelko Kacin

lo močan odpor med nekaterimi strankinimi svetniki v mestnem svetu. Ti so še pred sejo, na kateri naj bi mestni svet Slaka potrdil za novega predsednika, napovedali, da bodo v primeru Slakove izvolitve izstopili iz strankinega svetniškega kluba v mestnem svetu. Ker se v stranki na slednje niso ozirali in so Slaka kljub vsemu potrdili za novega predsednika (strinjanje s tem je s svojo navzočnostjo na seji, na kateri so to storili, potrdil tudi takratni strankin predsednik Tone Rop), je čez dva dni iz svetniškega kluba izstopilo šest svetnikov in svetnic (Dunja Piškur Kosmač, Stane Pejovnik, Peter Božič, Janko Möderndorfer, Darko Štrajn in Roman Jakič), dan pozneje pa še dve svetnici (Cvetka Selšek in Eva Strmljan Kreslin), kar je pomenilo, da je od 14 svetnikov in svetnic, ki so začeli mandat, svetniško skupino LDS sestavljalo le še šest članov. Večina tistih, ki so izstopili, je kot razlog za izstop navedla preslabo komunikacijo znotraj svetniškega kluba, neuradničevanje projektov, ki si jih je

... nadaljevalo s Petrom Božičem.

stranka zadala na lokalni ravni, premajhen posluš vodstva stranke za projekte, ki si jih je zadal njen mestni odbor, in nezadovoljstvo s prodajo banke SIB.

V volilno kampanjo neenotni

Čeprav so nekateri v LDS potihoma upali, da se bodo nasprotja sčasoma zgladila in da bo stranka vsaj na volitvah nastopila enotno, se, kot je zdaj že jasno, to ne bo zgodilo. Nekdanje svetnike LDS in vidnejše člane stranke v Ljubljani namreč najdemo na kar treh listah – na listi Gibanja za pravičnost in razvoj, ki ima nekakšen tihi blagoslov predsednika države Janeza Drnovška, listi Zorana Jankovića in listi LDS. Tako je na listi Gibanja za pravičnost in razvoj Stane Pejovnik, ki je lani izstopil iz eldeesovega svetniškega kluba v mestnem svetu. Kar pet nekdanjih članov eldeesovega svetniškega kluba je na listi Zorana Jankovića. To so Jani Möderndorfer, Dunja Piškur Kosmač, Eva Strmljan Kreslin, Peter Božič in Roman Jakič. Tako je LDS ostalo le malo svetnikov, saj jih na njeni listi kandidira le pet. To so Marjeta Vesel Valentinčič, Slavko Slak, Stanislava Marija Ferenčak Marin, Miha Koprivšek in Darko Štrajn.

Kot da ljubljanska LDS ne bi bila že dovolj razbita, nekdanji člani njenega svetniškega kluba pa dodobra razdeljeni, je pretekli teden za dodatno pregrevanje ozračja poskrbel predsednik LDS Jelko Kacin, ki je odkrito napadel domnevno lažno neodvisnost Zorana Jankovića, s tem da je izpostavil dejstvo, da je na njegovi listi kar nekaj nekdanjih svetnikov LDS. Kot je dejal Kacin, je pred bližnjimi volitvami največ pozornosti deležen kandidat, »ki pravi, da ne pripada nobeni strani, in govori o tem, da na njegovi listi ni nobenega politika«. »Jaz pa tam vidim na prvem mestu na njegovi listi človeka, ki je član Foruma 21, vidim nekdanjega generalnega sekretarja prvega Demosovega izvršnega sveta Aleša Čerina, vidim tam vsaj štiri člane LDS, med drugim nekoga, ki je bil še pred dobrim letom dni generalni sekretar LDS. Zato se mi ne zdi korektno, da se pro-

Pisarna pri Mačku

Lista Zorana Jankovića odžira glasove LDS in SD.

movirajo kot nadstrankarski ali domnevno nestrankarski kandidati, pri tem pa so kandidati strank deležni manj pozornosti,« je dejal Kacin.

Spopad na ljubljanski levi

Kacinov napad je seveda po eni strani presenečenje, po drugi pa ga je bilo pričakovati. Nekatere interne javnomnenjske ankete, ki jih te dni opravljajo javnomnenjske agencije za nekatere stranke, v nasprotju s Kacinovimi izjavami, da njegova stranka vodi po priljubljenosti v Ljubljani, kažejo, da bo največ glasov na tokratnih lokalnih volitvah v Ljubljani dobila SDS in da bosta LDS in SD verjetno prvič po osamosvojitvi v prestolnici, ki je bila tradicionalno njuna volilna baza, doživeli volilni poraz. Del tega predvolilnega poraza

bi lahko v LDS poleg velike priljubljenosti SDS na državni ravni, ki se je očitno prenesla tudi na Ljubljano, pripisali tudi listi Zorana Jankovića, ki ji več kot očitno odžira glasove. Zdajšnje ankete namreč kažejo, da bi Jankovićevo listo lahko volilo nekaj manj kot deset odstotkov volilnih upravičencev v Ljubljani, kar je skoraj toliko kot LDS in SD skupaj zaostajata za SDS. To je seveda že zadosten motiv za Kacinovo opozarjanje volivcev LDS, da Jankovič ni nikakršen neodvisni kandidat, za kakršnega se predstavlja, vprašanje pa je, ali to stranki še lahko pomaga. Zdi se namreč, da je LDS veliko zapravila že pred letom ali dvema, odraz takratnega dogajanja pa je tudi razklanost, s katero se letos v Ljubljani podaja na lokalne volitve. ■

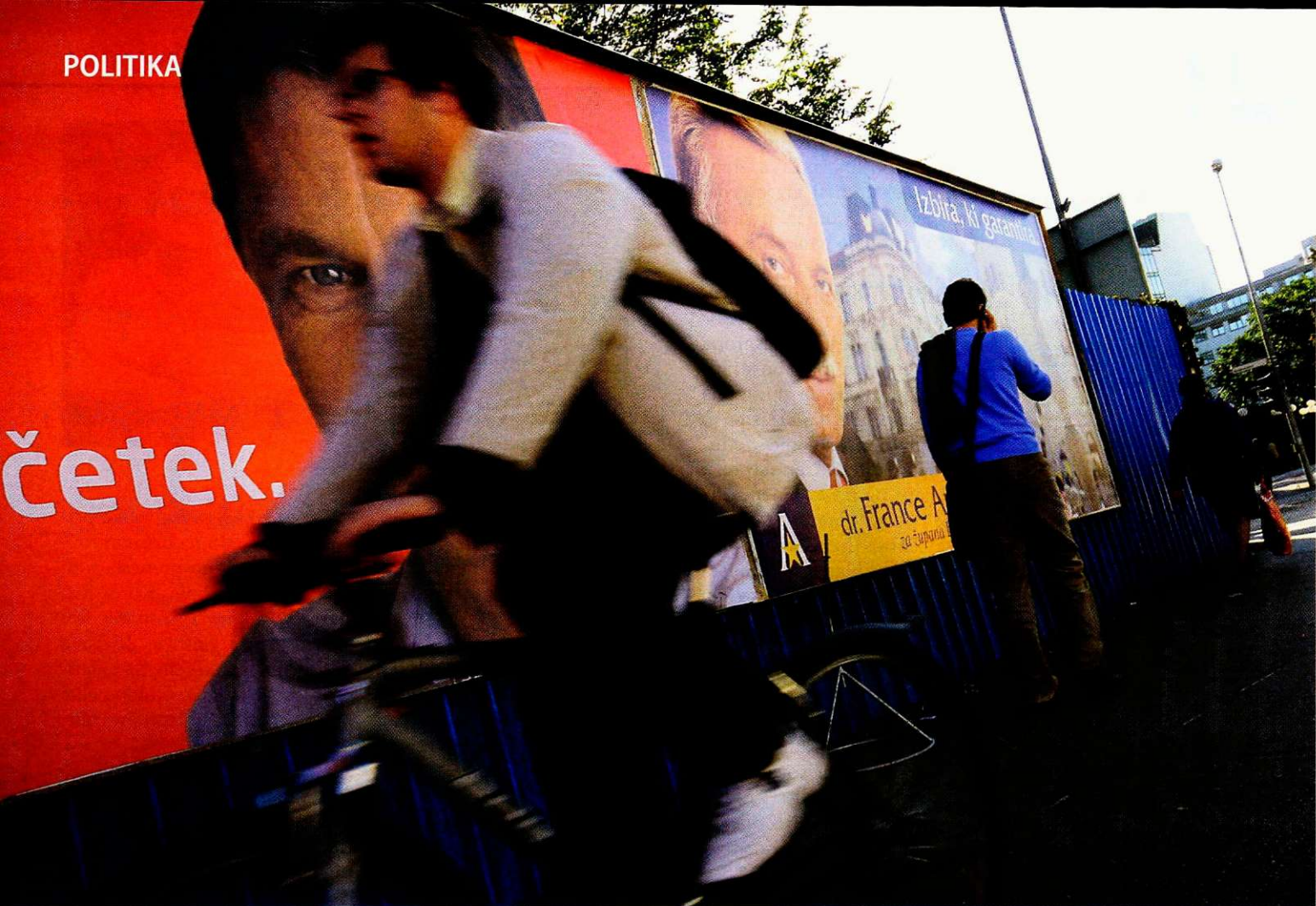
LDS bi kar prepovedala Sobotno prilogo

Kot vse kaže, ena večjih težav, s katerimi se pred lokalnimi volitvami srečuje LDS, niso samo notranji spori v nekaterih njenih odborih in tudi v sami stranki, ampak tudi precejšnje pomanjkanje razsodnosti njenega vodstva.

Tako so iz vodstva stranke pretekli teden na odgovornega urednika Petra Jančiča naslovili zahtevo, da Delo v Sobotni prilogi objavi intervju z njihovim kandidatom za ljubljanskega župana Jožefom Kuničem, in mu, če tega ne bodo storili, zagrozili, da bodo zahtevali sodno prepoved izhajanja Sobotne priloge do volitev. Jančič je v svoji redni sobotni kolumni zahtevo že zavrnil s pojasnilom, da bi bila objava intervjuja v neskladju z uredniško politiko, predvsem pa ne bi bila v interesu bralcev. Zanimivo pri tem je, da je imela prav LDS v času, ko se je sprejemal novi zakon o RTV, veliko povedati v zagovor novinarski avtonomiji.

četek.

Predvolilna vročica

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Dan lokalnih volitev se bliža, zato se ne čudimo, da se dejavnosti županskih kandidatov in kandidatov za občinske svetnike stopnjujejo, ozračje pa močno segreva. Tako so se kljub na splošno korektni kampanji že pokazale nekatere zlorabe.

Tudi posamezne volilne komisije so že opravile evidentiranje kandidatov in list, tako da je v vseh 210 občinah skupno 776 županskih kandidatov (med temi le 82 kandidatki), za 3.382 svetniških mest pa se bo potegovalo slabih 24.000 kandidatov.

Županji se trese stolček Za županski stolček v prestolnici se poteguje kar 16 kandidatov, tistih z dejanskimi možnostmi za izvolitev pa je seveda precej manj. V ospredju sta glede na vse dosežane javnomnenjske ankete dr. France Arhar in Zoran Jankovič. Če se prvega spominjamo predvsem kot nekdanjega guvernerja Banke Slovenije in kandidata za predsednika republike, Jankoviča

mnogi še vedno enačijo z »najboljšim sosedom«.

Medtem ko se je neodvisni kandidat Zoran Jankovič prejšnji teden moral zagovarjati zaradi obtožb, da so nekateri vidni člani njegove liste odigrali sporne vloge v aferi banke SIB (o tem podrobneje pišemo v drugem prispevku), je kandidat Zbora za Ljubljano dr. France Arhar obiskal generalno sekretarko društva za pomoč žrtvam kaznivih dejanj Beli obroč Slovenije Vlasto Nussdorfer in ji izročil donacijo v višini dobrih dveh milijonov tolarjev. Sredstva so sad dobrodelne nabirke ob humanitarni malonogometni tekmi med člani vlade in gospodarstveniki, ki je bila prejšnji mesec.

Arhar se lahko poleg enotne podpore pomladnih strank nadeja ugledne, čeprav neobičajne podpore petih vrhovnih sodnikov. Njihova javno izražena podpora nikakor ni zakonsko sporna, sprožila pa je nekatere etične pomisleke, denimo s strani sodnega sveta, vendar so jih omenjeni sodniki zavrnil. Eden Arharjevih podpornikov in nekdanji predsednik vrhovnega sodišča Mitja Deisinger pa je po omenjenih zapletih izstopil iz Slovenskega sodniškega društva.

Dosedanja županja Danica Simšič medtem vsako priložnost izkoristi za to, da prek županske funkcije propagira svojo vnovično kandidaturu. Njeno pretirano pojavljanje v glasilu MOL kot

tudi na ljubljanskih lokalnih televizijah ni ostalo neopaženo. Tako v zadnji številki uradnega glasila MOL beremo o pomoči »mamice županje« otrokom v stiski in dobimo podroben vpogled v uspešno graditev številnih objektov, ki naj bi demantirali »neutemeljeno oceno, da Ljubljana razvojno zaostaja«. Na slikah novogradenj in načrtov seveda nikjer ne manjka županja, ki reže trakove, je navzoča pri odprtju itd. Priznati je sicer treba, da tako ravnanje ne odstopa bistveno od številnih drugih županov po Sloveniji, ki si prek glasil delajo predvolilno reklamo z občinskim denarjem.

Simšičeva na ves glas zatrjuje, da je stanje na občini odlično tako z vidika proračuna kot z vidika rea-

lizacije projektov, pri tem pa seveda mirno pozablja na izredne razmere, ki že dolgo vladajo v mestnem svetu in jih je v veliki meri sprožila sama. Prav tako ji ne bo koristil nedavni izbruh afere z graditvijo predimenzioniranega stanovanjskega kompleksa na območju grajskega griča, ki ga je MOL dovolila. Županjine samovoljne odločitve so pokazale, da bo novi župan, kdor koli že bo, potreboval precejšnjo sposobnost za pogajanja znotraj mestne uprave in s posameznimi svetniškimi skupinami.

Dr. Gregor Pivec na sestanku s predsednikom uprave Petrola Kryžanowskim

Novo razmerje sil Poleg že omejenih za župana MOL kandidira še nekaj drugih znanih osebnosti. Med njimi velja omeniti nekdanjega ministra in dolgoletnega ljubljanskega mestnega svetnika Miho Jazbinška, kandidata Zelenih Slovenije, kulturnika Frančka Rudolfa (DeSUS), založnika Luko Novaka ter dolgoletnega mestnega svetnika in nekdanjega člana LDS Janeza Sodrznika.

Zanimivo je opazovati delovanje razcepljene ljubljanske LDS, katere »uporni« frakcijski svetniki se pojavljajo na listi Zorana Jankovića, matična stranka pa kandidira dokaj neprepoznavnega dr. Jožefa Kunića. To priča o čedalje globljih sporih v LDS, o čemer prav tako pišemo v tej številki Demokracije.

Poleg županske tekme bo zanimivo spremljati tudi morebitno spremembo razmerja sil v mestnem svetu, v katerega kandidira kar 30 različnih list. Koalicija LDS in SD je bila v zadnjem letu dni komaj še učinkovita in opravično sposobna. Osrednje teme bodo tudi v novem mandatu ra-

zvojni načrti mesta, vezani tudi na prihodnjo prometno ureditev, prihodnost avtonomne kulturne cone Metelkova in graditev džamije. Ob tem lahko le upamo, da bo župan, ki ne bo vezan na sedanjo oblast, dobil bolj proste roke pri ugotavljanju dejanskega stanja in preteklih nepravilnosti v številnih spornih poslih MOL. Janković razume občino kot podjetje, kar bo zaradi občutljivih razmerij moči med svetniškimi skupinami problematično, medtem ko se Arhar, ki nima svoje liste, ampak ga podpirajo pomladniki, zaveda, da bo v primeru izvolitve potrebnega precej dogovarjanja in iskanje širšega soglasja.

Pivec v ospredju Upadanje priljubljenosti spremlja tudi kampanjo mariborskega župana Borisa Soviča (SD), ki se poteguje za tretji zaporedni mandat. Tudi njegovo upravo so v zadnjem obdobju pretresale afere, ki so očitno zmanjšale njegove možnosti za vnovično izvolitev. Zanimanje za politične funkcije v štajerski metropoli je precejšnje, kar dokazuje 14 prija-

vljenih županskih kandidatov in rekordnih 40 list za mestni svet.

Neodvisni kandidat za mariborskega župana s podporo SDS, NSi in liste Maribor je naš, primarij tamkajšnje splošne bolnišnice dr. Gregor Pivec, v skladu z dosedanjimi anketami uživa največ podpore volivcev. Njegovo priljubljenost in napovedi o racionalnejšem in razvojno naravnem vodenju mestne občine so pozitivno sprejeli tudi gospodarstveniki. Tako sta se s Pivcem prejšnji teden sešla predsednik uprave Petrola Marko Kryžanowski in podpredsednik slovensko-bavarskega gospodarskega foruma dr. Anton Jurgetz. Oba sta prepričana v razvojni potencial mesta in širše regije, ki bi ob številnih ugodnih lokacijah z razvojno vizijo županskega kandidata lahko postala prijaznejše okolje do vlagateljev. V Mariboru bo treba zagotoviti pogoje za nove investicije in v tem smislu spodbuditi povezave z gospodarstvom. Kot je ugotovil Pivec, se njegovi načrti v precejšnji meri skladajo s pričakovani velikih družb, ki iščejo nove možnosti predvsem na področju energije in proizvodnje. Petrol tako ne skriva zanimanja za vlaganja v regijo, pri čemer bo treba izkoristiti tudi javno-zasebno partnerstvo na področju učinkovite rabe energije. Investicije pa bodo po Pivčevem prepričanju zagotovila nova delovna mesta, »ki so nujna za gospodarski vzpon Maribora«. Pivec zagovarja menedžerski pristop k upravljanju z mestom.

Več možnosti od Soviča naj bi imel tudi kandidat SLS Franc Kangler, ki je v državnem zboru pogosto zagovarjal razvoj Maribora in na splošno severovzho-

dne Slovenije, čeprav mnoge moti da je bil pred leti zaposlen na sekretariatu za notranje zadeve in da po rodu ni Mariborčan.

Preobrat na Obali? V čedalje pomembnejšem slovenskem oknu v svet, MO Koper, se napoveduje utrditev sedanjega župana. Ob 8 kandidatih in 11 listah je v ospredju neetablirana lista Koper je naš župana Borisa Popovića, ki ga podpira tudi SDS. Od političnega posebnega, ki je pred štirimi leti presenetil analitike in zavzel koprsko rdečo trdnjavo, je Popović po aferah in po krivem prestanem zaporu še močnejši. Obstaja precejšnja verjetnost, da bo zmagal že v prvem krogu. Pregovorno zaspanost Obale mu je že uspelo spremeniti v Koprju, kar mu priznavajo domala vsi, zdaj pa se je povezal s politično »neomadeževanimi« kandidati v preostalih obalnih občinah, kjer računajo na preobrat, čeprav je tu izguba vladavine SD manj verjetna. Dolgoletni županji Vojka Štular (Piran) in Breda Pečan (Izola) imata dokaj trdno pozicijo, čeprav se predvsem slednji lahko načrti izjalovijo, saj ▶

ANKETA

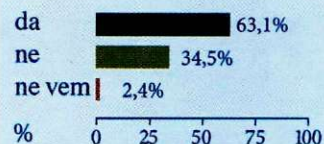
Ste zadovoljni s splošnim položajem v Sloveniji?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali bi moral Janez Drnovšek odstopiti s funkcije predsednika republike?

Glasovalo: 339

DEMOKRACIJA spletna

Dr. France Arhar izroča izkupiček dobrodelne nogometne tekme.

V Novem mestu bo osrednjega pomena tudi vključevanje Romov.

► bosta resna tekmeča ugledni kirurg Tomislav Klokočevnik (Izola je naša) ter neodvisni kantavtor in publicist Drago Mislej – Mef, ki uživa podporo SDS.

Spopad sedanjega in nekdanjega župana se obeta v Novi Gorici, kjer bo Mirko Brulc (SD) poskušal obdržati stolček v tekmi s Črtomirjem Špacapanom (LDS s podporo liste Roberta Goloba). Kljub poprejšnjim dogovarjanjem pomladnemu bloku ni uspelo doseči dogovora o skupnem kandidatu, svojega kandidata pa sta nazadnje predstavili le NSi (to je Tomaž Lisjak) in SLS (Rajko Harej). Osrednje vprašanje razvoja Goriške je nedvomno vezano na turistične zmogljivosti, zato je v ospredju vprašanje o graditvi novega zabaviščno-igralniškega megacentra, o čemer potekajo pogovori med Hitom oziroma slovensko vlado in ameriškim partnerjem. Odločitev je občutljiva zaradi vpliva tovrstnega središča na okolje (droge, prostitucija). Zaradi občutljivosti

teme v javnem soočenju noben kandidat ni izrecno nasprotoval širitvi igralniške dejavnosti, pri tem pa je bilo v ospredju vprašanje njene zakonske ureditve oziroma nadzora države ter pasti prevelikega vpliva tujega kapitala, zaradi česar bi morali o zabavišču odločati prebivalci sami, morda tudi z referendumom. Med temami, ki jih poudarjajo kandidati, je tudi vzpodbujanje rastočega četrtega visokošolskega središča v edini severnoprimorski mestni občini.

Bogata izbira V Novem mestu župan Boštjan Kovačič, ki se je pred meseci sprl z LDS in izstopil iz stranke, ne bo kandidiral, tako da bodo Novomeščani zagotovo dobili novega prvega moža. Največ možnosti ima bržkone nesrečni poraženec zadnjih volitev Franci Koncilja (NSi). LDS tokrat kandidira Janeza Pezlja, v SD in Zvezi za Dolenjsko so podprli dosedanjega podžupana Alojza Muhiča, Aktivna Slovenija pa v boj pošilja Janija Kramarja. Ob ugodnih gospodarskih kazalcih ostajajo izzivi v povezovanju gospodarstva in visokega šolstva (tako Koncilja kot Kramar zagovarjata ustanovitev samostojne univerze). Novost v političnih razmerjih bodo predstavljali Romi, ki nastopajo s svojo listo (podobne liste bodo imeli še v 18 občinskih svetih na Dolenjskem in v Prekmurju), glede na pretekle dogodke pa bo rešitev romskega vprašanja vsekakor med pomembnejšimi nalogami novega župana.

Še en župan, ki je bil donedavnega v LDS, kandidira v eni od mestnih občin, in sicer v Kranju. Gre za Mohorja Bogataja, ki ga podpirajo SD, DeSUS, SLS, Glas žensk Slovenije in SMS. Spričo zelo ambicioznega programa je seveda

Plakati burili duhove

Nobene volitve ne minejo brez večjih ali manjših škandalov, ki so pogosto vezani na predvolilno reklame. Tudi letos se zgodba ponavlja. Ivan Dekleva, nosilec neodvisne Liste Dekleva, ki si za naklonjenost volivcev prizadeva v Piranu, je na svojih plakatih uporabil slike predsednika države Janeza Drnovška. O tem pa slednji sploh ni bil obveščen, zato niti ni mogel dati svojega soglasja k predvolilni uporabi svoje podobe. Nad zlorabo so se v predsednikovem uradu odzvali prejšnji teden z zahtevo po takojšnji odstranitvi spornih plakatov. Dekleva, član piranske LDS, pa je moral požreti še to, da so se mu odpovedali strankarski kolegi v piranskem občinskem odboru. Ti so namreč nemudoma sprožili postopek za njegovo izključitev iz stranke. Po začetnem molku pred novinarji se je nosilec neodvisne liste skliceval na domnevno tiskarsko napako.

V piranskem primeru gre za udejanjenje skrbi, ki so jih nekateri politični analitiki izrazili neposredno po napovedi predsednika Drnovška, da utegnejo nekateri člani njegovega Gibanja za pravičnost in razvoj nastopiti na lokalnih volitvah. Dodatno zmedo prinašajo kandidatne liste, ki so izkoristile priložnost in se registrirale pod imeni, ki so skoraj identična med seboj oziroma s predsednikovim gibanjem, s čimer poskušajo pridobiti glasove bolj naivnih volivcev. Tako je znani televizijec in podjetnik Stojan Auer v mestni občini Maribor (MOM) vložil kandidaturu za župana na čelu Liste za pravičnost in razvoj. Asociacija s prej omenjenim gibanjem je na dani. Če si kandidat poleg tega privoščijo še populizem, kakršna je napoved pobude za prenos četrtinskega državnega deleža v Novi Kreditni banki Maribor na mariborsko občino, je mera res polna.

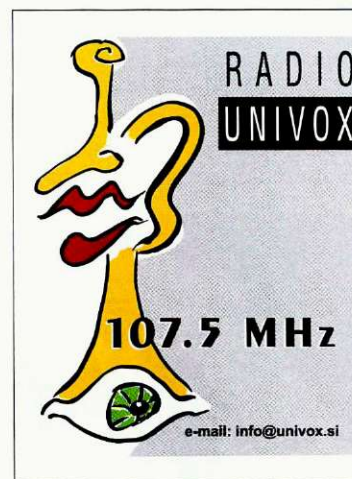

Sporni plakati Liste Dekleva so v Piranu izginili čez noč, o listi pa se še govori.

vprašanje v razkoraku med željami in možnostmi uresničitve vseh zadanih ciljev. Na nezadovoljstvo z Bogatajevim dosedanjim delom računa drugih šest kandidatov, med katerimi dobro kaže Irena Oman (SDS). Med preostalimi kandidati LDS podpira nestrankskega Franca Koširja, NSi pa kandidira Janeza Jereba.

MO Celje je ena hitreje razvijajočih se občin v državi, zato je visoka podpora aktualnemu županu Bojanu Šrotu (SLS) pričakovana. Kljub temu mu bodo štrene poskušali mešati preostali trije kandidati Milan Rajtmajer (NSi), Zdenko Podlesnik (LDS) in Stane Mele (SD).

Ena od značilnosti lokalnih volitev je, kot je mogoče razbrati iz tega pregleda dogajanja v nekaterih največjih mestnih občinah, nastajanje koalicij in partnerstev,

ki se ne ujemajo s tistimi na državni ravni. Kljub temu je globalno strankarsko razmerje sil v skladu z opravljenimi anketami še zmeraj v prid SDS, po priljubljenosti pa ji sledita LDS in SD. ■

FM 102.1
99.5
Radio
VIVA
stereo
RDS
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

Slovenija - ker smo tu doma

foto: Tamara Petelinšek / ag.ŠD, Tom Arčončan / narodna Nova Slovenija

N.Si Nova Slovenija
Krščanska ljudska stranka

www.posta.si

Naj spomin ne ugasne

Izberite med ugodno
 ponudbo kakovostnih
 sveč na vaši pošti.

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
 POŠTA IN FINANCE

Še po zamenjavi prejemal milijone

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Bor Slana

Zoran Janković je bil do 15. maja 2006 na plačilnem seznamu Mercatorja. Šest mesecev po odstitvi je na račun Mercatorjevih zaposlenih prejemal 4,116.294,27 tolarja plače mesečno, v pol leta torej 24.697.765,62 tolarja.

Še pred koncem lanskega leta so mu izplačali tudi 98,791.062,48 tolarja odpravnine. Skupaj je prejel 123,488.828,10 tolarja (515,310 evrov) oziroma 500 povprečnih slovenskih plač. Državljeni za ta znesek povprečno delamo 41,6 leta. Mercatorjevci in vsi potrošniki smo Jankoviću podarili toliko, kot je vredna razkošna vila v Ljubljani.

Vprašanje pa je, koliko davkov in prispevkov iz svoje zaposlitve v lastnem podjetju Janković plačuje po 15. maju 2006. Če sploh kaj!

Plačeval ga je Mercator Pri nadzornem svetu Mercatorja oziroma z individualno pogodbo o zaposlitvi si je Janković po odstitvi z mesta predsednika uprave,

odstavljen je bil 15. novembra 2005, zagotovil še 6 mesečno izplačevanje plače. Na plačilnem seznamu je bil do 15. maja letos. Vsak mesec je torej prejemal plačo, kakršno je imel v času svojega mandata, čeprav po naših podatkih v poslovne prostore Mercatorja v letu 2006 ni več vstopil. Podatke nam je na naše vprašanje, do kdaj je bil Janković zaposlen pri Mercatorju, posredovala Bojana Leskovar, predstavnica za stike z javnostjo. Pri tem je dejala, da bodo podrobni podatki objavljeni v poročilu za leto 2006 v

skladu z veljavnimi predpisi. Dobrih 18 milijonov tolarjev v letu 2006 in še dodatnih 6,174.441,40 tolarjev za polovico novembra in cel december, so mu torej poklonili za to, da se je ta čas ukvarjal z zasebnimi stvarmi.

Tako je lahko živeti Pretekli teden je v nekaterih medijih zao krožila informacija o tem, kako je Janković v času, ko je bil predsednik uprave Mercatorja, posloval z družbo Electa, katere lastnik je bil, njen direktor pa je bil njegov sin Damijan. V začetku maja

2005 je Mercator z Electo sklenil pogodbo za nakup poslovne stavbe v izmeri 962 kvadratnih metrov in pripadajočih zemljišč v Podpeči pri Ljubljani. Pozneje se je izkazalo, naj bi bil Mercator pod Jankovićevim vodstvom že 24. aprila 2003 z Electo sklenil predpogodbo in Electi nakazal 1,17 milijona evrov brezobrestnega predujma. Posel, za katerega je bila pogodba o prodaji in nakupu zgradbe v Podpeči podpisana lani, se je torej začel že leta 2003, ko je Mercator Electi nakazal denar, da je ta

Skupaj je prejel 123,488.828,10 tolarja (515,310 evrov) oziroma 500 povprečnih slovenskih plač. Toliko stane razkošna vila v Ljubljani.

Dimitrij Kovačič je prepričan, da se Jankovič boji protikorupcijskega programa.

lahko kupila zemljišče, pridobila gradbeno dovoljenje in zgradila stavbo, to pa je lani prodala Mercatorju. Electa je zemljišče odkupila 3. junija 2003, gradbeno dovoljenje pa je bilo izdano leto dni pozneje. Electa je torej nakup zemljišča in graditev stavbe, ki jo je nato prodala Mercatorju, financirala večinoma z Mercatorjevim denarjem. Zaradi tega je prihranila približno 150 tisoč evrov, Mercator pa je toliko denarja izgubil. Electa bi namreč lahko gradila z bančnimi posojili, vendar bi morala za to plačati obresti. Jankovič na to odgovarja, da je bil z vsem seznanjen takratni nadzorni svet, njegov predsednik Janez Bohorič pa je za nacionalno televizijo zanikal, da bi kar koli vedel o tem poslu. Nasploh Jankovič pravi, da je Electa za Mercator opravila le nekaj poslov, njihova vrednost pa je bila 1,6 milijarde tolarjev (6,67 milijona evrov). Damijan Jankovič je ob tem dejal, da je Electa pri vsakem

poslu zaslužila od 8 do 10 odstotkov, kar bi pomenilo najmanj 160 milijonov tolarjev. Ker gre za zasebno podjetje, lahko med stroške vknjižijo še kaj drugega kot le stroške objekta. Poznavalci razmer menijo, da je Electa iz poslovanja z Mercatorjem v preteklih letih zaslužila blizu milijon evrov (od 200 do 240 milijonov tolarjev). Če ji Mercator ne bi plačal predujma in bi objekte gradila z bančnimi posojili, bi bil njen zaslužek zaradi plačevanja obresti bistveno nižji. Vsekakor gre za številke, ki niso majhne, kot zdaj želi prikazati Jankovič. Sicer pa bodo vsi posli Mercatorja z Electo kmalu razkriti v poročilu o reviziji, ki jo v Mercatorju opravljajo revizorji na zahtevo novih lastnikov. Med drugim pregledujejo vseh pet poslov z Electo, kolikor jih je bilo opravljenih v zadnjih osmih letih, ugotovitve pa bodo znane v naslednjih dneh. Jankovič se vseskozi izgovarja na individualno pogodbo o zaposlitvi, vendar stvari niso tako enoznačne, kot jih želi prikazati. Obstaja namreč več primerov, ko je bilo dajanje predujmov ali posojil povezanim podjetjem pod ugodnejšimi pogoji kazensko in materialno sankcionirano. Nekateri so bili zaradi tovrstnih poslov kaznovani in so tudi materialno odgovarjali za povzročeno škodo.

Povezave z akterji SIB Jankovič se je kot županski kandidat obdal z nekaterimi ljudmi, ki so člani LDS. Čeprav bi jim morala stranka skladno s svojim statutom odvzeti članstvo, tega ni storila. Eden tesnejših Jankovičevih

Še 98,8 milijona tolarjev odpravnine

Po odpoklicu z mesta predsednika uprave je Jankovič prejel odpravnino v višini 24 plač ali 98,791.062,48 tolarja. Sklep o odpravnini je temeljil na 29. členu pogodbe o zaposlitvi, ki jo je Jankovič sklenil s prejšnjim nadzornim svetom, Mercator pa mu je odpravnino izplačal v letu 2005.

O nakupu zgradbe trgovskega središča v Podpeči

Zoran Jankovič: »Nadzorni svet je bil seznanjen z vsemi posli prek rednih poročil, za posamezni posel pa tako ali tako nismo iskali soglasja nadzornikov.«

Janez Bohorič, predsednik nadzornega sveta: »O poslu ne vem ničesar. Ne vem, ali se je zgodil, in ne vem, ali se je zgodil tako, kot je interpretiran. O tem nismo razpravljali oziroma o tem nismo bili obveščeni.«

Jankovič (13. julij 2006 ob 12. uri), spletna klepetalnica RTV SLO:

Vprašanje: Na podlagi česa ste se odločili, da boste kandidirali za župana Ljubljane? A je ta ideja bila sprejeta takoj po Mercatorju ali pozneje?

Jankovič: Ideja je dozorevala daljše obdobje, vendar sem moral prvo opraviti z mojo zadnjo službo in ta ločitev je trajala nekje do konca aprila.

Vprašanje: Ali nam lahko zaupate, kaj ste počeli zadnje mesece, ko ste bili brez službe?

Jankovič: Veliko sem potoval pri preverjanju poslovnih priložnosti predvsem po jugovzhodni in vzhodni Evropi. Veliko sem se sprehajal po Golovcu in opravljal številne razgovore.

Opomba: Jankovič je bil v Mercatorju zaposlen do 15. 5. 2006.

Zaposleni v Mercatorju so šest mesecev delali za Jankoviča.

Zaradi predujma naj bi bili Jankovičevi bogatejši za 150 tisoč evrov.

Revizorji pregledujejo posle Jankovičevih sinov (na levi Damjan) z Mercatorjem.

► sodelavec je Samo Lozej, nekdanji vodja kabineta županje Vike Potočnik. Na njegovo sporno delovanje v preteklosti, predvsem pri banki SIB, je pretekli teden opozoril poslanec Dimitrij Kovačič, nosilec liste SDS za ljubljanski mestni svet in mestni svetnik. Opozoril je, da je neodvisni županski kandidat Zoran Jankovič v medijih zatrdil, da z afero banke SIB nima nič, vemo pa, da je bil Samo Lozej, eden njegovih glavnih svetovalcev, med ključnimi akterji pri nakupu te banke. V dokaz je Kovačič javnosti predstavil pismo nekdanjega v. d. direktorja Holdinga Ljubljana Petra Cerarja, katerega faksimile tudi objavljamo. Cerar naj bi bil omenjeno pismo 11. februarja 2003 poslal takratnemu

direktorju Holdinga Ljubljana Marjanu Rekarju, pred približno dvema letoma pa ga je poslal tudi svetniški skupini SDS. V pismu Cerar navaja, da je imel sredi septembra 2001 pomisleke ob napovedanem reinvestiranju sredstev Energetike, ki so bila pred tem vložena v delnice banke SKB. Iz kabineta takratne županje Viktorije Potočnik so ga konec septembra obvestili, da je županja potrdila reinvestiranje sredstev Energetike v smislu finančne naložbe v banko SIB. Samo Lozej mu je v podpis prinesel pooblastilo za prokurista Energetike Pogačarja in pravnega zastopnika MOL Mira Senico, da začneta s postopki za nakup delnic banke SIB. Ker je bilo pismo precej konkretno, je Cerar želel pridobiti mnenje nadzornega sveta holdinga, vendar se Lozej s tem ni strinjal. Zagotavljal je, da ima to pooblastilo le status okvirne privolitve v začetek postopka v smislu analiz, študij in dogovorov in da bo nadzorni svet o tem obvestila županja, potem ko bodo znane podrobnosti. Na vztrajanje Cerarja je Lozej dokument parafiral. Ob tem je Kovačič opozoril še na štiri sedanje svetnike LDS, ki so na listi Zorana Jankoviča in so aktivno podpirali sklepe v

Janez Bohorič, nadzornik v Mercatorju

Jankovič je kupil družbo KLM

Znano je, da je Jankovič večinski lastnik družbe KLM, d. d., katere ustanoviteljica je po podatkih Ajpessa družba Taxgroup, ki je v lasti sinov Dušana Šešoka. V uradnih evidencah je kot kontaktni naslov naveden elektronski naslov Matije Šešoka. O tem, kakšne so povezave družb iz skupine Taxgroup z Jankovičevo družbo KLM, smo že pretekli teden vprašali Matijo Šešoka, odgovor pa smo dobili v teh dneh. Šešok odgovarja, da so družbo KLM naložbe, v kateri je Jankovič direktor, oni le ustanovili, nato pa so jo prodali. Iz odgovora Matije Šešoka sklepamo, da Jankovič skupaj z Jadranko Dakič, Alešem Čerinom in še nekaterimi družbe KLM ni ustanovil sam, kot so to nekdanj zatrjevali, ampak so jo preprosto kupili. Ob tem pa Ajpessu niso posredovali podatkov o spremenjenem lastništvu.

Jankovičeva plača v letu 2006

– Nekdo ne govori resnice

Jankovič je bil na plačilnem seznamu Mercatorja do 15. 5. 2006. Mercator mu je za to le v letu 2006 izplačal 18,526.324,20 tolarja plače. Po lastnih besedah, objavljenih v poslovnem tedniku, pa je bila njegova letošnja povprečna mesečna plača v obdobju januar – avgust 2,328.000 tolarjev. Za osem mesecev torej 18,624.000 tolarjev, kar je le 97.675,80 tolarja več, kot je prejel v Mercatorju. Dobrih 97 tisoč tolarjev brutoplače naj bi bil torej prejel za drugo polovico meseca maja, junija, julija in avgusta – za 3 mesece in pol torej, kar pomeni 27.714 tolarjev brutoplače povprečno mesečno. Dodajmo, da je po podatkih Agencije za javnoplčilne evidence (AJPES) Jankovič zaposlen kot direktor družbe KLM, d. d., na Mestnem trgu 8 v Ljubljani. Podatki se torej ne ujemajo. Po zakonu si mora direktor družbe izplačati najmanj dobrih 165 tisoč tolarjev brutoplače oziroma mora od tega zneska državi plačati prispevke, kar je dobrih 66 tisoč tolarjev. Nekdo v tej zgodbi torej ne govori resnice. Nedvomno pa je Mercator dal pravilne podatke. Ob vsej tej zmešnjavi se postavlja vprašanje, koliko davkov in prispevkov v državni proračun Jankovič plačuje po 15. maju 2006. Gre seveda za davčno tajnost, zato odgovor poznajo le na Davčnem uradu RS in Jankovič sam!

mestnem svetu, ki so preprečevali odkrivanje afere banke SIB. V vsem tem vidi očiten Jankovičev namen in namen njegove liste, da se nadaljujejo podobni posli, kot so se dogajali v tem primeru. Kovačič je med drugim spomnil, da so v mestnem

odboru SDS pripravili protikorupcijski program, ki je eden glavnih poudarkov njihovega volilnega programa. Prepričan je, da Jankovič v primeru izvolitve tega programa ne namerava izvajati. »Protikorupcijski program bo moteč element njegovega prihodnjega dela in se ga verjetno boji kot hudič križa,« še pravi Kovačič. **D**

Sprenevedanje glede Slovenske investicijske banke

V zvezi z nakupom večinskega deleža SIB banke s strani podjetja Energetika sponzorirane analize:
V sredini meseca septembra 2001 me je g. Pogačar, takratni prokurist javnega podjetja Energetika d.o.o., obvestil o tem, da ima Energetika namen reinvestiranja sredstev, ki so bila do nadzornega sveta v delnice SKB banke.
Konec septembra 2001 (datuma se ne spominjam točno) so me iz kabineta županje obvestili, da je s strani takratne županje Viktorije Potočnik postojna, da podjetje Energetika opusti finančno nalogo in namreč reinvestiranje sredstev. Istega dne mi je nastal del županjskega kabineta g. Lozej Samo prinesel v podpis dokument z naslovom pooblastilo, s podpisom katerega naj bi pooblastil g. Pogačarja in g. Mira Senico, pravnega zastopnika MOL, da pričnejo s postopki za nakup delnic SIB banke. Zdelo mi je g. Lozej prebrati kot zelo upočasno finančno nalogo. Ker je bilo pooblastilo napisano precej konkretno, njegova vsebina pa se na nadzornem svetu ni povsem ujela s tem, kar mi je bilo predloženo predhodno, sem o tem želel pridobiti mnenje Nadzornega sveta Holdinga. Ker se s tem g. Lozej Samo ni strinjal in je zagotavljal, da ima to pooblastilo le status okvirnega privolitve v začetek postopka v smislu priobnavljanja analizi, študij in dogovorov, ter da bo o tem Nadzorni svet Holdinga obvestila županja po tem, ko bodo znane podrobnosti oz. končni podatki, je to moje vprašanje dokument parafiral.
Kljub temu, da se je dokument imenoval pooblastilo, ga nisem razumel kot morebitno dovolilo ali hlastični dokument vpliva Holdinga na Energetiko, pač pa tvežanje kot skleniti oz. postati, na katerega je bil g. Pogačar pooblastil še v drugi postopki. Ker je dokument parafiral g. Lozej v drugi postopki, volilnega kabineta in kar je bil v pooblastilo, odločen tudi g. Senica. (Bi je bil tak sklenil, da vse postopke MOL-u, Holdingu in SKB postavi začetno, ter v okviru pooblastil postopkov oz. privolitve oziroma) sem sklenil tudi sam parafiral. G. Lozej pa ga je vnel in oddal. Kar s strani g. Lozeja, g. Pogačarja in g. Senice nisem dobil nobenih povratnih informacij glede naloge, saj pa je objava pravnega besedila, sem o tem karolično prepričan. Nadzorni svet, ki ga po moji misli ni bilo, ni bil seznanjen s tem, kar mi je bilo predloženo, pač pa s pooblastilom. Vse podatke v zvezi s tem postopkom sem pridobil iz različnih poročil in sporočil na javnosti, od česar so osebnostni dokumenti dalje imeli nekaj informacij glede postopka, ne s strani Pogačarja, ne s strani Lozeja ali Senice. Poleg tega nisem bil voljen na tojo sestavo sveta, na kateri se je odločevalo o naložbi v SIB banko – nisi v drugi postopki, nisi v drugi postopki.

Pod dokument z naslovom »Pojasnilo« je podpisan Peter Cerar, v. d. direktorja Holdinga Ljubljana v obdobju od junija do decembra 2001, naslovljen pa je na Marjana Rekarja, direktorja Holdinga Ljubljana. Dokument je bil napisan 11. 2. 2003, še isti dan je bil tudi overjen pri ljubljanski notarki Nevenki Tory.

Delnica Krke do 200.000 tolarjev?

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Tokratni komentar začnimo z neverjetnim dvigom tečaja delnice novomeške Krke, ki je v zadnjem tednu zrastle vse do 191 tisočakov. Malo manj kot 10-odstotni dvig tečajev v zadnjem tednu buri domišljijo v glavi marsikaterega investitorja.

PORTFELJ 8 DELNIC NA DAN 29.09.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNITEČAJ	TEČAJ 6.10.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 Petroleo Brasileiro S.A.	Amerika	NYQ	USD	53	96.88	81.49	-15.89	816,458
2 Krka	Slovenija	SBI	SIT	10	143000	189079	32.22	1,890,790
3 Bayer	Nemčija	GER	EUR	116	35.94	40.04	11.41	1,113,042
4 Continental	Nemčija	GER	EUR	50	83.42	92.07	10.37	1,103,183
5 Lockheed Martin	Amerika	NYQ	USD	64	83.68	87.38	4.42	1,057,172
6 Ishare MSCI Japan	Amerika		USD	387	13.83	13.7	-0.94	1,002,271
7 Vallourec	Paris	PAR	EUR	23	182	178.2	-2.09	982,189
8 Raiffeisen International	Dunaj	VIE	EUR	55	76.09	86.2	13.29	1,136,133
9 Puma ag	Nemčija	GER	EUR	15	279.39	279.39	0.00	1,004,295

Denar v SIT 759,090 • Skupaj 10,864,623

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 06.10.09.2006 → 10,864,622 • Donosnost portfelja v odstotkih → 8.39 • Donos portfelja v SIT → 841,296

EUR → 239.64 • USD → 189.04

Verjetno ni več daleč čas, ko bo tečaj Krke poskušal prebiti raven še do nedavnega neverjetnih 200 tisočakov. Rekord pa niso padali le pri delnici novomeške Krke, saj je rekord v preteklem tednu dosegel tudi ameriški Dow Jones. Konec tedna je sicer pričakal na ravni 11.850 točk, kar je 1,47-odstotna rast glede na tečaj prejšnjega petka. Zelo dobro se je obnašal tudi Nasdaq, ki je na tedenski ravni zrastle za 1,84 odstotka. Tečaji so sicer v petek padli predvsem po zasluzi objave o novoustvarjenih delovnih mestih, ki jih je bilo manj od pričakovanih, saj jih je ameriško gospodarstvo v septembru namesto 120.000 ustvarilo le 51.000.

V Evropi se je nadaljevalo višanje obrestne mere s strani Evropske centralne banke. Temeljna obrestna mera po dvigu 25 bazič-

nih točk znaša 3,25 odstotka. Iz spremnega govora predsednika Evropske centralne banke Jean-Clauda Tricheta je bilo moč razbrati, da nas letos čaka še en dvig temeljne obrestne mere, medtem ko akcije na denarnem trgu v letu 2007 ostajajo zavite v meglo.

Azijski indeksi v preteklem tednu niso dosegli nadpovprečne rasti, za kar se lahko zahvalijo predvsem napovedi o preizkusu severnokorej-

skega atomskega orožja. Nikkei je pristal malce nad 16.430 točkami, kar pomeni, da je na tedenski ravni zrastle za približno 1,9 odstotka.

Cena nafte se je v preteklem tednu znova spustila pod 60 dolarjev za sodček, vendar lahko že v tem tednu pričakujemo, da se bo, vsaj kratkoročno, ustalila nad 60 dolarji. Kot kaže, bo OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countries) po dveh letih znižal

kvoto načrpane nafte. K njeni višji ceni pa bo najverjetneje pripomogel znova ostrejši ton v komunikaciji med Iranom in ZDA.

V Sloveniji smo končno dočkali borzbo kotacijo delnic Telekoma. Cena se je po začetnem navdušenju ustalila na ravni okoli 70.000 tolarjev, kar je bilo glede na posle, ki so se v zadnjem času sklepali na sivem trgu, tudi pričakovati. Vrednost slovenskega borznega indeksa SBI 20 se je v preteklem tednu povečala na 5.678,54 točke, kar je 22,64-odstotna rast glede na začetek leta.

Vrednost našega portfelja se je znova povečala, donosnost tako znaša 8,39 odstotka. Tokrat bomo portfelj spremenili tako, da bomo kupili delnico Pume. V zadnjem času so se namreč pojavile govornice, da bi lahko bila Puma prevzemna tarča. ■

ZMANJŠAJTE DOHODNINO
**POVEČAJTE
POKOJNINO**

IZKORISTITE NAJVIŠJO PRIZNANO
DAVČNO OLAJŠAVO

080 2345

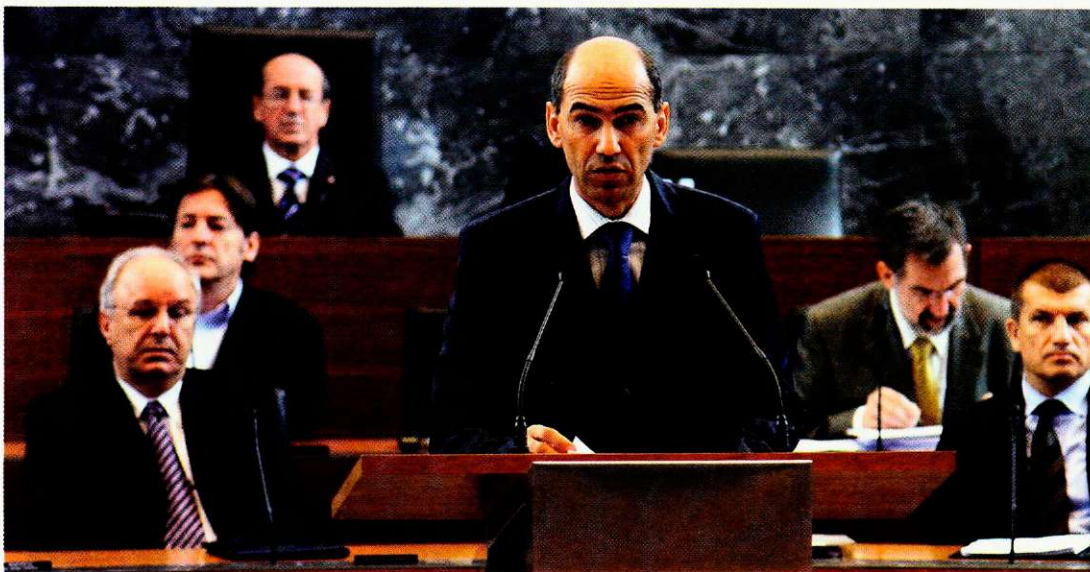
KAPITALSKA DRUŽBA

www.kapitalska-druzba.si

Razvojno naravnan proračun

Denis Vengust, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Predsednik vlade Janez Janša in finančni minister Andrej Bajuk sta v ponedeljek v državnem zboru predstavila predlog proračunskega memoranduma za prihajajoči leti 2007 in 2008.

Finančni minister je v svojem govoru poudaril, da je proračunski memorandum za obdobje 2007–2008 pripravljen v skladu s Strategijo razvoja Slovenije in na podlagi zaveze vlade, da nadaljuje z gospodarskimi in socialnimi reformami. Vlada si bo pri vodenju ekonomske politike v prihodnjih dveh letih prizadevala predvsem za vzdržno gospodarsko rast in večjo zaposlenost ob hkratnem povečanju socialne varnosti.

Prehod na evro Temeljni srednjeročni cilj javnofinančne politike vlade je postopna odprava proračunskega primanjkljaja do konca leta 2011. Predlog sprememb proračuna za leto 2007 in predlog proračuna za 2008 je vlada oblikovala v obdobju razmeroma ugodnega makroekonomskega okolja. To je pomembno zaradi postopnega zniževanja javnofinančnega primanjkljaja, ki je podlaga za zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti javnih financ ter za zanesljiv in lahek prehod na skupno valuto evro. Ugodno makroekonomsko okolje omogoča tudi hitrejšo izvajanje strukturnih razvojnih ukrepov v skladu z liz-

bonskimi cilji. V letu 2007 naj bi v proračun steklo 1.860 milijard tolarjev prihodkov, odhodki pa so predvideni v višini 1.937 milijard tolarjev. V letu pozneje je ob 1.950 milijardah tolarjev prihodkov načrtovanih 2.023 milijard tolarjev odhodkov. V predlogih sprememb državnega proračuna za leto 2007 ter proračunov občin, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in Zavoda za zdravstveno zavarovanje za isto obdobje (vsi ti proračuni sestavljajo celovito bilanco javnega financiranja) se predvideva nadaljnje zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja za 25 odstotkov v primerjavi s sprejetimi, ta čas veljavnimi proračuni. Proračunski primanjkljaj je v letu 2007 predviden v višini 76,3 milijarde tolarjev oziroma 1,01 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP), v letu pozneje pa naj bi se znižal na 73,4 milijarde tolarjev oziroma 0,91 odstotka BDP.

Davčna razbremenitev Poleg tega se je treba zavedati, da vlada z davčnimi zakoni, ki so v obravnavi v državnem zboru, predlaga tudi znižanje davkov za državljanke in za

podjetja. Delež davčnih prihodkov v odstotku BDP bo glede na ocenjeno realizacijo za leto 2006 v prihodnjem letu nižji za 1,1 odstotka BDP, v letu 2008 pa za nadaljnje pol odstotka BDP. Gre za pomemben korak k razbremenitvi posameznikov in gospodarstva. To bo pozitivno vplivalo tako na gospodarsko rast in povečanje investicij kot tudi na povečanje zaposlenosti in na višjo blaginjo za vse dohodkovne skupine.

Takšen pristop je zelo pomemben za nadaljnje izpolnjevanje maastrichtskih kriterijev za prevzem evra. Kot vsaka druga polnopravna članica Evropske unije mora tudi

Slovenija dvakrat letno poročati o stanju primanjkljaja in dolga v skladu z enotno metodologijo. Te podatke tekoče preverja evropska komisija. V šestmesečnih poročilih je treba poročati ne samo o omejenih štirih blagajnah javnega financiranja – proračunih države, občin, ZPIZ in ZZZS –, marveč o vseh institucionalnih enotah, ki sestavljajo sektor države, torej tudi o vseh javnih agencijah, javnih zavodih in javnih skladih vključno s Slovensko odškodninsko družbo in s Kapitalsko družbo.

Z letom 2007 se začnejo novo finančno obdobje proračuna EU. Sloveniji je bilo za obdobje 2007–2013 dodeljenih 3,7 milijarde evrov evropskih sredstev iz strukturnih in kohezijskega sklada, kar je trikrat več kot povprečno letno v prejšnjem programskem obdobju 2004–2006. Za uspešnost črpanja sredstev EU bo ključna priprava dobrih projektnih predlogov, vlada pa lahko pripomore k njihovi boljši porabi zlasti s poenostavitvijo postopkov črpanja. Sicer pa moramo omeniti, da je Slovenija po podatkih evropske komisije o črpanju sredstev iz proračuna EU v letu 2005 pri črpanju med najuspešnejšimi novimi članicami.

Janša napovedal varčevanje

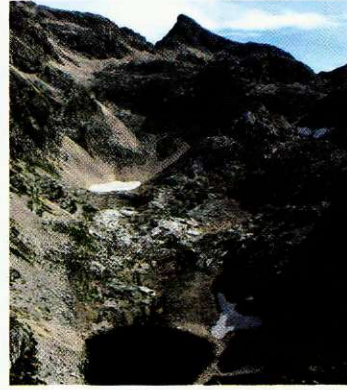
Upad prihodkov zaradi razbremenitve gospodarstva, ki ga prinaša

S predvidenim proračunom naj bi dosegli večjo blaginjo vseh slojev prebivalstva.

Z razvojni naravnim proračunom naj bi spodbudili naložbe v gospodarstvu.

Dodatna sredstva za varovanje okolja

Vlada želi povečati obseg zaposlenosti.

davčna reforma, bo vlada nadomestila z znižanjem odhodkov iz državnega proračuna. To zmanjšanje bo predvsem posledica varčevalnih ukrepov, odprave birokratskih ovir in racionalizacije proračunske porabe, je pojasnil predsednik vlade Janez Janša. Ob tem je premier podaril, da se bodo varčevalni ukrepi nadaljevali tudi v prihodnjih letih, vendar bo vlada po drugi strani še naprej povečevala izdatke za raziskave in razvoj, za terciarno izobraževanje, za aktivno politiko zaposlovanja in štipendiranje. Povečevala bo tudi izdatke za neka-

tere kulturne dejavnosti. Finančni minister Andrej Bajuk je dodal, da se povečujejo tudi sredstva za povečevanje konkurenčnosti, spodbujanje tujih investicij in sredstva za spodbujanje malega gospodarstva. Dodatna sredstva se v predstavljenem predlogu proračunskega memoranduma namenjajo še za odpravo sodnih zaostankov, za varovanje okolja in naravne dediščine ter za investicijsko vzdrževanje in graditev državnih cest.

Poleg tega je pomembno, da predlagani zakon o izvrševanju proračuna ne vključuje nikakršne

spremembe glede stopenj davka na dodano vrednost. V letu 2007 po izrecnih zatrdilih finančnega ministra Andreja Bajuka ne obstaja nikakršna potreba po spremembah stopenj DDV, glede morebitnega zvišanja v letu 2008 pa je finančni minister izrazil pričanje, da obstajajo zelo dobre možnosti, da do tega ne bo prišlo.

Vlada si je torej zastavila zelo drzne javnofinančne cilje. Hkrati načrtuje postopno zniževanje primanjkljaja do njegove dokončne odprave, skorajšnji prevzem evra in davčno razbremenitev vseh davko-

plačevalcev. Gre za cilje, ki so si med seboj nasprotujoči in jih ne bo lahko izpeljali hkrati. Vladi gre na roko zelo dobra gospodarska rast in s tem povezani visoki davčni prihodki, ki ji dajejo precej večje možnosti za uspešno izpeljavo zastavljenih ciljev. Problem se utegne pojaviti le, če bi prišlo do ohlajanja gospodarstva. Spomniti velja, da so že praktično vse prejšnje vlade načrtovale dokončno odpravo javnofinančnega primanjkljaja, a do nje nikoli ni prišlo. Upamo, da bo tokrat dovolj volje in tudi možnosti za doseg tega ambicioznega cilja. ■

Ni statusa? Ni panike.

Študent ali dijak, ki izgubi status, se prijavi na zavodu za zaposlovanje ali pa se prvič zaposli, potrebuje **dopolnilno zdravstveno zavarovanje**.

ZAKAJ?

Obvezno zdravstveno zavarovanje študentu ali dijaku, ki izgubi status, stroškov zdravstvenih storitev ne krije več v celoti, zato moramo del cene kot **doplačilo plačati sami**. Ta doplačila so lahko **zelo visoka**, izognemo pa se jim lahko s **sklenitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja pri Vzajemni**.

KAJ LAHKO NAREDIM?

Pri Vzajemni lahko sklenem poseben **paket VzajemnaMladi**, ki vključuje:

- dopolnilno zdravstveno zavarovanje **VzajemnaZdravje**
- **darilo:**
 - **10 % popust** na avtomobilsko kasko zavarovanje pri **Zavarovalnici Maribor**
 - **50 % popust** pri mesečni naročnini za prve štiri mesece pri sklenitvi naročniškega razmerja za **ADSL**
 - **brezplačna izdelava 40 fotografij** za prvih tisoč skleniteljev zavarovanja preko www.vzajemna.si
- **ugodnosti** za zavarovance Vzajemne

Pri sklenitvi zavarovanja preko www.vzajemna.si nudimo **najvišji zakonsko dovoljeni 3 % popust**.

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

www.vzajemna.si

080 20 60

Več informacij o darilih in ugodnostih na www.vzajemna.si ali na brezplačni telefonski številki 080 20 60.

Jesenske visokošolske zdrahe

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Z začetkom novega študijskega leta na slovenskih univerzah je na dan prišlo več tem, ki so povezane s študenti. Med prve prav gotovo lahko štejemo nepravilnosti pri poslovanju Študentske organizacije Univerze v Ljubljani.

V Novi Gorici bo vrata prihodnje leto odprla nova družboslovna fakulteta.

Med aktualne teme spada tudi protestna odpoved predavanj zaradi pomanjkanja prostorov na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Na drugem koncu države, v Novi Gorici, je bil medtem podpisan sporazum o vzpostavitvi in začetku delovanja nove zasebne Fakultete za uporabne in družbene študije (FUDŠ), ki bo vrata odprla prihodnje jesen.

Razpršeno visoko šolstvo Začnimo z dobro novico. Univerza v Novi Gorici bo v enem letu bogatejša za novo fakulteto. Kot je zapisano v predstavitvi FUDŠ, bo ustanova s svojim pedagoškim in raziskovalnim delom "izobraževala strokovnjake s široko uporabnim družboslovnim znanjem, ki bo nadgrajeno z bolj specifičnimi znanji in veščinami". Dodiplomski študijski program

uporabne družbene študije in podiplomski medkulturni management bosta študentom na voljo že oktobra prihodnje leto, FUDŠ pa ima v načrtu oblikovanje še treh študijskih programov.

Slavnostni govornik, predsednik slovenske vlade Janez Janša, je uvodoma poudaril, da slovensko visoko šolstvo "že dolgo ni

doživljalo tako dinamičnih in hkrati pozitivnih sprememb kot v zadnjem času". Razvoj univerzitetnega študija in raziskovanja je po premierjevem mnenju eden od strateško najpomembnejših elementov razvoja slovenske družbe. "Prenova in razvoj novih študijskih programov, razvoj javnih in zasebnih visokošolskih

institucij in drugi premiki so v ta slovenski prostor prinesli ali vnesli večje možnosti, več svobodne izbire in hkrati v perspektivi tudi večjo kakovost za vsakogar, ki se danes odloča za študij," je dejal Janša in izrazil zadovoljstvo nad decentralizacijo slovenskega visokega šolstva. Sporazum o ustanovitvi fakultete so podpisali

Zadovoljni podpisniki pogodbe o FUDŠ

Minister Jure Zupan je v Ljubljani odprl študentski dom.

novogoriški župan Mirko Brulc, direktor Visokošolskega in raziskovalnega središča Primorske Uroš Saksida, predsednik uprave družbe HIT Niko Trošt in dekan fakultete Borut Rončević. Slednji je glede visokošolskega zavoda med drugim dejal, da bo prvo leto visokošolski zavod obiskovalo sto študentov, predavanja pa bodo potekala v najetih prostorih, ki jih bo zagotovila lokalna skupnost.

Slovenski visokošolski prostor torej dobiva nova univerzitetna središča, čedalje več programov pa temelji tudi na uporabnih znanjih (na Goriškem bo prihodnje leto prostor pod soncem dobil tudi specialistični študij preprečevanja odvisnosti od drog in iger na srečo, pri čemer je predvsem slednje za to območje zelo pomembno).

Svetla prihodnost FF? Decentralizacija visokega šolstva, ali kot bi rekel premier Janša, polcentričnost visokega šolstva, ima žal tudi svoje – verjetno kratkoročne, a vendarle negativne posledice. Tako se v nasprotju z novogoriško fakulteto, kjer načrtujejo nove študijske programe, na Filozofski fakulteti (FF) v Ljubljani že dlje časa spopadajo s prostorsko stisko. Stanje je pripeljalo do protesta odgovornih za pedagoški proces na tej ustanovi, ki so zaradi domnevno nezagotovljenih prostorov, v katerih naj bi potekali študijski programi češčine, poljščine in slovaščine, na prvi dan v novem študijskem letu odpovedali vsa predavanja. "Na filozofski fakulteti danes ni potekal pedagoški proces. Dekan FF UL (Univerza v Ljubljani op. a.) se je na podelitvi indeksov brez

predhodnega posveta z univerzo, odločil za takšen ukrep, ker je fakulteta v izredni prostorski stiski," je v sporočilu za medije 3. oktobra zapisala služba za stike z javnostmi Univerze v Ljubljani. Dekan Božidar Jezernik je, kot pravi, ta korak naredil "z velikim obžalovanjem". "Za odpoved pouka na celotni fakulteti smo se odločili zaradi tega, ker se preprosto ne moremo delati, da filozofska fakulteta nima problema, ampak da ima problem le en letnik," je dejal Jezernik.

omenjenih treh študijskih programov najprej poslušali v prostorih rektorata, ko pa bodo prenovljeni prostori nekdanje tobačne tovarne, se bodo preselili tja.

Minister Jure Zupan je "protest" označil za neprimeren, saj je po njegovih besedah filozofska fakulteta dobila prav toliko finančnih sredstev kot lani (700 milijonov tolarjev) ob zagotovitvi, da se najemnine ne bodo povečale. "Dejstvo je, da ima filozofska fakulteta eno največjih prostorskih stisk, vendar vemo, kako se

je torej podedoval nespametno potezo Slavka Gabra, ki je pogodbo s filozofsko fakulteto podpisal, čeprav je bilo jasno, da prostorov za oboje – dijake in studente – ne bo dovolj. Zato bi bilo umestno, da bi filozofska fakulteta protestno noto naslovila na nekdanjega ministra, ne pa da z bojkotom predavanj (v času, ko se niso niti še dobro začela) slabo luč meče na ministra Zupana.

ŠOU pa zapravlja Študenti v slovenski prestolnici pa nimajo težav le s študijskimi prostori, ampak očitno tudi s svojo študentsko organizacijo. Revizorji računskega sodišča so namreč nedavno ob pregledu pravilnosti uporabe javnih sredstev ŠOU v letih 2003 in 2004 ugotovili, da poslovanje ni bilo v skladu s predpisi. Računsko sodišče je med drugim ugotovilo, da je ŠOU dajala posojila ljubljanskemu Zavodu za mladinski turizem (ZMT), čeprav je bil zavod prezadolžen. Neplačane obveznosti slednjega so bile 31. decembra 2004 dobrih 86 mili-

Minister Zupan je podedoval nespametno potezo Slavka Gabra, ki je pogodbo s filozofsko fakulteto podpisal, čeprav je bilo jasno, da prostora ne bo dovolj.

Vodstvo Univerze v Ljubljani se je popoldne istega dne sešlo z vodstvom fakultete. Dogovorili so se za začasno rešitev. Rektorica ljubljanske univerze Andreja Kocijančič je ob tem dejala, da je ponujena rešitev problematična, ker bo pouk potekal kar na štirih lokacijah. Študenti bodo namreč del predavanj v okviru prvega letnika

je ta stiska reševala," je bil skeptičen Zupan in dodal, da so zadeve v zvezi s tem usklajene z rektorico Kocijančičevo. Zagotovil je, da je načrt selitve fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, ki je od FF oddaljena le nekaj metrov, na Brdo in selitev filozofske fakultete v njihove prostore narejen in da bo tudi izpeljan.

Prostorska stiska na filozofski fakulteti ni nič novega. Leta 2003 je bila med ministrstvom za šolstvo, znanost in šport ter filozofsko fakulteto podpisana pogodba, da se nadomestni prostori zagotovijo v prostorih večprogramske srednje šole na Aškerčevi ulici (nasproti FF). Vendar tega ministrstva danes ni več (z novim mandatom sta iz njega nastali dve), poleg tega je zdajšnje ministrstvo za šolstvo in šport ugotovilo, da omenjena srednja šola svoje prostore potrebuje. Zupan

jonov tolarjev. In ker obveznosti zavoda presegajo njegova sredstva za več, kot znašajo terjatve ŠOU do zavoda, je možnost vračila malo verjetna. Revizorji so ugotovili še več drugih nepravilnosti in podali mnenje s pridržkom. Mladi iz Slovenske demokratske mladine (podmladka SDS) so prepričani, da študentski funkcionarji skrbijo samo zase in da bi bilo dobro revidirati še preostale študentske organizacije. Te izjave so na ŠOU označili za neutemeljene in žaljive, saj naj bi bilo za izkazane nepravilnosti krivo prejšnje poslovno vodstvo. Kljub vsemu pa bi se morda obrestovalo čim prej preveriti še poslovanje ŠOU v Mariboru in tako ugotoviti, na kakšen način je mariborski študentski servis prišel do polnilnice vode in hotela Bellvue. ■

Dekan FF Božidar Jezernik

ŠOU je posojal denar ZMT.

Bolniki ne bodo plačevali več

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Aleš Kocjan

Zaradi odhoda zdravnikov med zasebnike in podeljenih koncesij bolniki ne bodo plačevali več kot doslej, saj vse zdravstvene storitve plačuje zdravstvena zavarovalnica. Od zdravnikov ne moremo pričakovati, da bodo mezdni delavci.

Dobrega zdravstvenega osebja v državi primanjkuje.

Prvega oktobra je 13 zdravnikov novomeškega zdravstvenega doma začelo opravljati zasebno prakso s podeljeno koncesijo. Storitve opravljajo v istih prostorih kot doslej, saj se zanje s prehodom zdravnikov v zasebno prakso s koncesijo popolnoma nič ne spreminja. Sploh pa ne na slabše. Kvečjemu na bolje, saj je znano in preverjeno, da je pri zasebnih zdravnikih večji red, odgovornost pa običajno tudi bistveno večja.

Lažni preplah Potem ko so nekatera občila začela objavljati informacije, da se zdravstveni delavci bojijo izgube delovnega mesta, informacije pa so temeljile na podatkih vodstva zdravstvenega

doma, da bo ta zaradi zasebnitva na letni ravni prikrajšan za 350 milijonov tolarjev in podobno, so se v javnosti o tem sprožile razprave. Hkrati so se posebno na lokalni ravni začele pojavljati govornice, da je v zdravstvenem domu preveč medicinskega osebja, da bodo medicinske sestre postale tako imenovani presežek in podobno. Kriv pa naj bi bil minister za zdravje, ki je koncesije podelil. Resnici na ljubo moramo zapisati, da je koncesije podelila mestna občina Novo mesto, minister jih je le potrdil.

Zdravstveni dom ne bo izgubil

Nekatere podatke smo preverili in ugotovili, da stvari niso takšne, kot jih nekateri prikazujejo, sploh pa ne alarmantne. Zdravniki namreč še vedno ostajajo v javnem sektorju zdravstva, spremenil se je le način njihovega dela. S tem ko še naprej ostajajo v prostorih zdravstvenega doma, pomeni, da bodo temu plačevali najemnine in

vse druge stroške za najete prostore. Hkrati bodo vsi odkupili tudi opremo, ki so jo uporabljali doslej, in jo uporabljali še naprej. Novo medicinsko opremo pa bodo morali, če jo bodo potrebovali, kupiti sami, zato zdravstveni dom s tem ne bo finančno obremenjen.

Dobrim se ni bati za delo Vodstvo novomeškega zdravstvenega doma zatrjuje, da se bo z zmanjšanjem števila zdravnikov novo-

meškemu zdravstvenemu domu zmanjša skupni obseg dogovorjenega programa, kar pomeni tudi primanjkljaj v prihodkih. Po koncesijskih pogodbah so zdravniki, ki so odšli med zasebnike, namreč zavezani le k zaposlitvi dosedanje medicinske sestre oziroma asistenta pri zobozdravniku. Emil Balažič, direktor zdravstvenega doma, pravi, da so izračunali, da se po odhodu zasebnikov pojavlja približno 13 delavcev, ki so prepuščeni dogovoru z zasebniki. Kolikor večji bo dogovorjeni obseg dela, toliko manj tehničnih presežkov bomo imeli, pravi Balažič. To pomeni, kolikor več zaposlenih (fizično ali bodo krili njihove stroške v odstotkih) bodo prevzeli zasebniki, toliko manj naj bi ostalo presežkov v zdravstvenem domu. Ob tem zdravniki, ki so dobili koncesijo, zatrjujejo, da so načeloma pripravljeni sodelovati pri pogovorih o plačilu storitev t. i. tehničnih presežkov, vendar je vse odvisno od finančnih storitev za sodelovanje, kar je povsem razumljivo. Po zatrjevanju vodstva zdravstvenega doma naj bi bili po najbolj črnem scenariju preveč približno štirje zobotehniki, od strokovnih delavcev naj bi bili v negotovosti še zaposleni pri rentgenu in v laboratoriju, od nestrokovnih delavcev pa se kot presežki

Koncesije na lokalni ravni podeljuje občina, minister jih le potrdi.

Andrej Bručan, minister za zdravje, pravi, da gre pri podeljevanju koncesij v zdravstvu za javno zdravstveno oskrbo, ki jo lahko opravljajo tudi zasebniki. Ne gre torej za uvajanje samoplačništva, ampak se bodo storitve še naprej financirale iz javnih sredstev, še manj za divjo privatizacijo zdravstva, kot poskušajo prikazati nekateri.

lahko pojavijo čistilke, vzdrževalci in kurjači. Glede na to, da je poleg zdravstvenega doma v Novem mestu še bolnišnica, razlogov za presežke zaposlenih ne more biti. Tako v Novem mestu kot po Sloveniji dobrih zdravstvenih delavcev, predvsem diplomiranih medicinskih sester, primanjkuje, zato je strah povsem odveč.

Nujne spremembe v zdravstvu

Seveda je bilo vodstvu zdravstvenega doma najlaže, dokler je vse potekalo po utečenih tirnicah. To pa seveda ne pomeni, da je bilo dobro tudi za bolnike. Navsezadnje praksa kaže, da so bistveno bolj zadovoljni tisti bolniki, ki imajo za osebnega zdravnika zdravnika s podeljeno koncesijo. V Beli krajini je na primer je nekaj takšnih zdravnikov, zavarovanci pa so z njihovim načinom dela in organizacijo zelo zadovoljni. Dogaja se celo, da bi nekateri zaradi boljše organizacije (krajših čakalnih dob in prijaznosti osebja) radi zamenjali osebnega zdravnika, pa jih želene zdravniki preprosto ne morejo »sprejeti«, saj tudi zanje veljajo pravila kot za zdravnike, ki so zaposleni pod okriljem zdravstvenih domov. Če se vrnemo k vodstvu Zdravstvenega doma Novo mesto, je na dlani, da bo to moralo spremeniti način

svojega dela in se pošteno potruditi, da bodo zasebniki ostali v prostorih doma. Zdravniki s pridobljeno koncesijo bodo namreč plačevali takšne najemnine, kakršne jim bo določilo vodstvo zdravstvenega doma, v zameno pa bodo zahtevali tudi ustrezne razmere.

Razlogi za zasebništvo

Po podatkih, ki smo jih dobili v pogovorih z nekaterimi zdravniki, se ti največkrat odločajo za koncesijo in opravljanje zasebne prakse zato, ker se ne strinjajo z nekaterimi odločitvami vodstva, nezadovoljni so z organizacijo dela in poslovanja znotraj javnih zavodov, kar zdravstveni domovi so, večina jih je nezadovoljna z vodenjem in podobno. Razlogov za odhod med zasebnike je torej več. Ker vsak najprej pomisli, da je edini razlog v večji plači, dodajmo, da se vsak zdravnik podobno kot delavci v drugih poklicih, počuti najvarneje, če dela v urejeni organizaciji. Sam prehod med zasebnike zdravnikom namreč ne omogoča nujno tudi večjega zaslužka. Pomembno pa je, da se za bolnike poveča dostopnost zdravstvenih storitev in da zanje ne bodo plačevali več kot doslej, zaradi česa ne bo prišlo do večje socialne diferenciacije. **D**

Zasebniki s koncesijo še vedno delajo v ZD Novo mesto.

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabelskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabelskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.

Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobiltelevem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Sto let goriškega slavčka

Tekst in foto: Miran Mihelič

V Kobaridu so v nedeljo, 1. oktobra, v okviru celomesečnih praznovanj s prireditvijo Srce človekovo – sveta stvar zaznamovali spomin na pesnika in duhovnika Simona Gregorčiča ob stoti obletnici njegove smrti.

Prireditev »Srce človekovo – sveta stvar« je pomenila osrednjo slovesnost v počastitev te obletnice. Udeležili so se je predstavniki vlade, DZ, občin, prišli so gostje iz zamejstva in predstavniki drugih narodnih skupnosti v Sloveniji. Skupaj je bilo kakih 1500 ljudi, ki jih je vidno očaralo okoli 300 izvajalcev. Nastopili so združeni zbori zgornjega Posočja in Oktet vrtnica iz Nove Gorice pod vodstvom Marka Muniha, z umetniško besedo pa sta postregla igralca Slovenskega narodnega gledališča (SNG) Nova Gorica Jože Horvat in Bine Matoh. Ob glasbeni podlagi Mateja Petejana je zazvenela violina Mojce Križnič. Gledalce so ganili mladi iz OŠ Simona Gregorčiča v Kobaridu in iz podružnične šole Drežnica. Vmes so nastopili še člani Mladinskega odra SNG Nova Gorica ter člana Igralske skupine iz Drežnice Silva in Miran Skubin.

Univerzalno sporočilo Slavnostni govornik Pavel Gregorčič, pesnikov prapraneček in kobariški župan, je pozdravil vse, ki so prišli v planinski raj počastit pesnika. Spomin nanj še ni izgubil svoje sporočilnosti. Njegova vizija je vseobsegajoča, kozmična, pesem pa čista simbolika. V njej občutimo preprostost bivanja skozi resnico o sreči tukaj in zdaj: »Naj drugi okoli po sveti iščejo slave blaga, jaz hočem na gori živeti, tu sreča, tu mir je doma!« Dvigniti se nad nepomembna dejanja, ki kot muhe rojijo okoli nas, osrediniti se na svetlo stran in svobodo, ki je vedno tukaj, če jo le začutimo v sebi. Intuitivno je iskal lepoto skozi preizkušnje čustvenega in miselnega sveta. Mnogokrat se je iz teh višav življenja vleko navzdol. In vendar se duh pono-

Slovesna prireditev v Kobaridu

sni ne zlomi. »Ti streti me moreš, podreti nikdar!« pravi pesnik. Pekel in raj je postavil v človeško srce, v tej misli pa je mnogokrat ostal sam. Pesnikovo iskanje boljšega sveta lahko strnemo v nekaj neminljivih besed: medsebojno spoštovanje, odpuščanje, dom in domovina, prijateljstvo, sožitje z naravo, ljudmi s in samim seboj, svoboda in kot krona vsega – ljubezen do stvarstva.

Javno izpostavljanje je Gregorčiču prineslo tako grajo kot slavo. In tudi za takšno odločitev mora imeti človek dovolj poguma, modrosti in moči. Zgodilo se je, da smo v planinskem rajju ranili najgloblja pesnikova čustva. Bili smo mu zlobni, jeziki sodniki; raztrgali smo črni stanovski plašč duhovnika in še danes trgamo, razdvajamo, moraliziramo, namesto da bi varovali veličino pesnikovega dela ter pomen njegovega sporočila.

Simonovo srce ni poznalo jeze, mržnje, zamere, sovraštva. Trpljenje in gorje mu nista strla ljubezni do domačih krajev. Duh njegov živi med nami in nas opozarja. Čas je že, da poskušamo doumeti veličino tega duha in pomen njegovega dela, da damo prostor v svojih srcih ljubezni, ki bo porodila spoštovanje, spravo in mir ter osmišljala naše življenje.

V času samostojne Slovenije je bila to druga večja slovesnost v pesnikovo čast. Leta 1994 so

se ga ob 150. obletnici rojstva spomnili na rodnem Vrsnem, v nedeljo pa v središču Kobarida, kjer od leta 1959 stoji njegov kip. Kar prelepo bi bilo, če ne bi bilo tudi ob tej priložnosti slišati ponavljajočega se poudarjanja kritične ocene Gregorčičevih pesmi s strani škofa Mahničiča, ki so pesnika ranile, vendar pa ta ni ostal nikomur dolžan in je nanje odgovarjal z novimi verzmi. Toda, kot je poudaril kobariški župan, Gregorčič je bil duhovnik in pesnik, človek odpuščanja, sprave in takšen nas nagovarja danes. Njemu je bila tako kot večini navzočih sveta stvar svoboda in človeško srce vseh Slovencev.

Kako lepo bi bilo, da bi namesto obremenjevanja spomina z ideološko ozkostjo posameznikov videli in slišali nastop umetnikov in šolarjev iz zamejstva, zlasti iz bližnje dvojezične šole v Špetru Slovenov v Benečiji. **D**

Proslavo so obogatili tudi najmlajši.

veliki oder

Arthur Schnitzler

Prostrana dežela

Režiser **Janusz Kica**

Premiera septembra 2006

Prva slovenska uprizoritev

Biznis ali hrepenenje?

Ivo Svetina

Ojdip v Korintu

Režiser **Ivica Buljan**

Premiera oktobra 2006

Krstna uprizoritev

Ko je bil Ojdip še brez kompleksa...

Eugène Labiche, Botho Strauss

Šparovček

Režiser **Martin Kušej**

Premiera decembra 2006

Prva slovenska uprizoritev

Podeželskih plejbojev okušanje Evrope

Matjaž Zupančič

Razred

Režiser **Mile Korun**

Premiera decembra 2006

Krstna uprizoritev

Bolonjski proces na delu

Jean-Baptiste Poquelin Molière

Tartuffe

Režiser **Dušan Jovanović**

Premiera februarja 2007

Ali svetohlinec hlini sveto ali svet?

Henrik Ibsen

Strahovi

Režiser **Eduard Miler**

Premiera februarja 2007

Otroci kot plačilno sredstvo za

grehe staršev

Ivan Cankar

Romantične duše

Režiser **Sebastijan Horvat**

Premiera maja 2007

Ko erotika poseže v politiko

Mala drama

Aleš Berger

Zmenki

Režiser **Vinko Möderndorfer**

Premiera septembra 2006

Krstna uprizoritev

Telefonija + kinologija = zmenkologija

Shelagh Delaney

Okus po medu

Režiser **Matjaž Latin**

Premiera decembra 2006

Življenje z okusom po (grenkem) medu

Jean Genet

Služkinji

Režiser **Diego de Brea**

Premiera februarja 2007

Gospodar in blapec intimno

Fernando Pessoa

Mornar

Režiser **Jernej Lorenci**

Premiera februarja 2007

Prva slovenska uprizoritev

Noč v Lizboni

Žarko Petan

Začetek konca

Režiser **Vinko Möderndorfer**

Premiera aprila 2007

Krstna uprizoritev

Kako ogoljufati smrt

Julian Barnes

Prerekanja

Dramatizacija **Ana Lasić**Režiser **Boris Cavazza**

Premiera maja 2007

Krstna uprizoritev

Ljubezenska trigonometrija

Vasilij Vladimirovič Sigarev

Ahasver

Režiserka **Ivana Djilas**

Premiera maja 2007

Prva slovenska uprizoritev

Vpis študentskih abonmajev

kdaj?

- Vpis študentov: od 4. do 6. oktobra 2006 za dosedanje abonente in od 9. do 18. oktobra 2006 za nove abonente

kje?

Vpisovali bomo pri blagajni SNG Drama Ljubljana, Erjavčeva 1 (novi kletni prostori, vhod z vrta ob Slovenski cesti), od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 18.00.

info

Špela Zorn VODJA VPISA ABONMAJEV

Tél.: 01/ 426 43 05

Ljubinka Belehar ORGANIZACIJA PROGRAMA

Tél.: 01/ 252 14 93

Valerija Cokan ODNOSI Z JAVNOSTJO

Tél.: 01/ 252 14 61

Darja Klavs ODNOSI Z JAVNOSTJO

Tél.: 01/ 252 14 62 int. 211

Spletne strani: <http://www.drama.si>

Knjižice s podrobneje predstavljenim programom dobite pri gledališki blagajni. Če živite izven Ljubljane, lahko knjižico naročite po telefonu 01/252 14 61 in poslali vam jo bomo po pošti.

Obsojeni na razseljenstvo

Ana Müllner, foto: Reuters, AP

Kurdi so ljudstvo, ki jim še dandanes marsikdo odreka pravico do obstoja. S 25 milijoni ljudi so največja etična skupina na svetu, ki nima lastne države. Razseljeni so po štirih državah: Turčiji, Iranu, Iraku in Siriji.

Kurdsko vprašanje ostaja nerešeno tudi v 21. stoletju. Vsake toliko časa problemi ljudstva, ki živi razseljeno v štirih državah (Irak, Iran, Turčija in Sirija) privre na dan in svetovna javnost se za nekaj trenutkov zazre v Kurdistan, nepriznано kurdsko državo, in išče primerno rešitev za težave tega številčnega ljudstva. A predvsem zaradi nasprotovanja oblasti v državah, v katerih so Kurdi avtonomno prebivalstvo, ne pride do večjih premikov in problem ostane nerešen. In kot kaže, se bo zgod-

ba, seveda na škodo Kurdiv, nadaljevala tudi v prihodnje.

Kruta Sadamova era Splošno znano je, da so v Iraku v času Sadama Huseina trpele mnoge manjšine in drugače misleči posamezniki. A nobena druga etnična skupina s strani političnega vrha ni bila deležna toliko preganjanja, zatiranja in mučenja kot iraški Kurdi. Sadam Husein naj bi jih bil preganjal predvsem zato, ker so si prizadevali za več pravic in avtonomije znotraj iraške države, nekateri posamezniki

pa so si želeli tudi lastno državo na severu Iraka. V njih je videl tudi notranjega sovražnika, ki naj bi deloval kot podaljšana roka Irana. Husein in njegovi sodelavci so tako leta 1998 začeli izvajati operacijo, imenovano Al Anfal, katere namen je bil zatreti kakršna koli prizadevanja Kurdiv za

povečanje vpliva v Iraku. Za Al Anfal je bil odgovoren Huseinov bratranec Ali Hasan al Majid, ki je kasneje postal znan kot »kemični Ali« zaradi pogoste uporabe kemičnega in biološkega orožja v kurdskih naseljih.

Vsa pozornost takratne iraške vlade je bila naperjena pro-

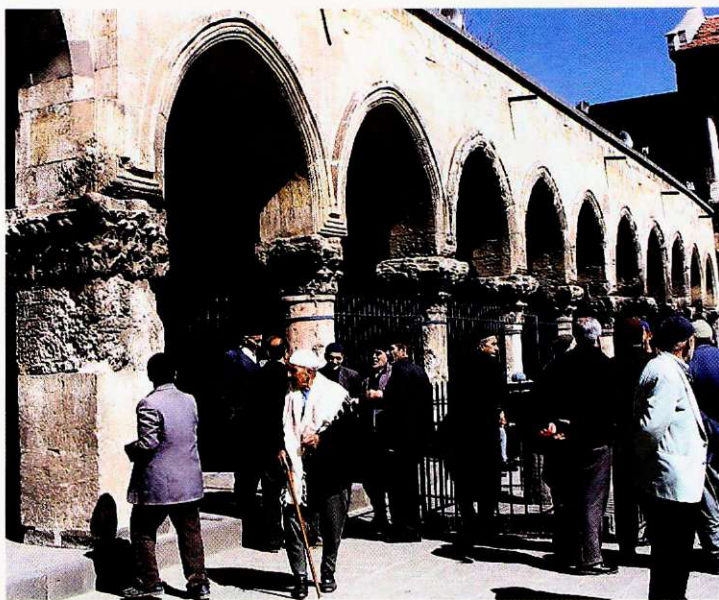
Povečanje avtonomije iraških Kurdiv je spodbudilo Kurde, ki živijo v drugih državah k boju za samostojnost.

Razseljeno kurdsko ljudstvo je največja etnična skupina na svetu, ki nima lastne države.

ti temu, da se med Kurdi zatre vsako najmanjše prizadevanje za lastno državo. Med drugim je Husein ukazal odstraniti vse morebitne saboterje, t.j. vse moške, stare od petnajst do sedemdeset let. Ustvarili so ekonomske blokade, ki so kurdske vasi odrezale od sveta in jim odtegnile vsakršno obliko pomoči. Vse vojaške operacije so bile skrbno načrtovane in so bile izvršene na skrivaj, tako da zunanji svet dolgo časa ni vedel in še danes ne ve točno, kakšna je bila resnična obsežnost operacije. Po doslej zbranih podatkih naj bi bilo uničenih okoli 1.200 kurdskih vasi, pogrešanih je 180 tisoč ljudi, ki so bili najverjetneje ubiti. Najbolj znan napad v tem času je bil v vasi Halabja marca leta 1988, kjer je takrat živelo okoli 50 tisoč ljudi. V treh dneh je iraška vojska z zračnimi in kopenskimi napadi, v katerih je uporabila tudi tri vrste živčnih strupov, katerih uporaba je bila prepovedana že po prvi svetovni vojni, ubila skoraj večino prebivalcev. Resnica o tem, kaj se je v Halabji zgodilo, še vedno ni popolnoma jasna in šele po več letih so se začeli zbirati prvi podatki o takratnem genocidu. Najpomembnejši inštitut, katerega namen je pomagati preživelim ter odkriti resnico o takratnih vojaških posegih in uporabljenem orožju, je postal Kurdski inštitut s sedežem v Washingtonu. Spoznanja, do katerih so se v omenjeni instituciji dokopali, pa so bila ne nazadnje dodaten dejavnik pri ameriškem napadu na Irak in Sadama Huseina.

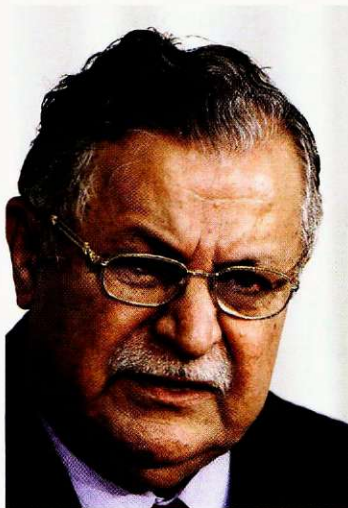
Ameriški zavezniki Eno najpomembnejših obdobij v zgodovini se je za kurdsko ljudstvo začelo marca 2003, ko se je v Iraku končalo dolgoletno obdobje Huseinove vladavine. Iraški Kurdi so tako praktično prvič v zgodovini dobili svoje pravice, ki jih pred zakonom enačijo z drugimi iraškimi državljani. Kurdi so se tako začeli močno udejstvovati v političnem življenju, kar se jim je glede na dosedanje volitve že obrestovalo. Ne nazadnje je tudi novi iraški predsednik Džalal Talabani kurdskega rodu. A iraški vsakdanjik je vedno bolj krut in ne priznava nikomur, Kurdi pa so med

Turčija Kurdom sistematično krši človekove pravice.

sunitskimi uporniki še vedno močno zaželeno tarča. Kurdsko vprašanje ostaja torej pomemben dejavnik pri reševanju iraške krize, ki iz dneva v dan bolj meji na državljansko vojno. Od predlaganih rešitev bi bili za iraške Kurde najugodnejši dve; po prvi naj bi bil Irak razdeljen na kurdski in arabski del, po drugi pa na kurdski, šiitski in sunitski del.

Najmočnejšega zaveznika pri uveljavljanju svojih interesov pa je kurdska populacija na Bližnjem vzhodu našla v Združenih državah Amerike, ki se želijo Kurdom nekako opravičiti za vse pretekle krivice, ki so jih utrpeli skozi zgodovino. Pri tem je najpomembnejše dejstvo, da so spremembe po padcu Huseinovega režima prinesle iraškim Kurdom povečano avtonomijo,

Iraški predsednik Džalal Talabani

kar je vtilo poguma tudi Kurdom, ki živijo v drugih državah na območju, ki imajo pomembno vlogo pri reševanju kompleksnega kurdskega vprašanja. Pri tem izstopa Turčija, ki že od nekdaj Kurdom odreja pravico do obstoja in tako omogoča, da problemi Kurdov ostajajo nerešeni v nedogled.

Turške zavore Kurdi naj bi po podatkih zgodovinarjev izvirali prav iz goratega severnega dela Turčije. Tam še danes živi več kot polovica vseh Kurdov, ki tako predstavljajo 20 odstotkov celotne turške populacije. Turške oblasti so se skozi celotno zgodovino sprva trudile odstraniti in izgnati kurdsko prebivalstvo, danes pa večina Turkov ne priznava obstoja kurdskega naroda. Ena najbolj razširjenih razlag v Turčiji je, da »so Kurdi Turki, ki so se izgubili v gorah in pozabili, da so Turki«. Močno zanemarjanje severnega dela države, kjer je večina prebivalcev Kurdov, je privedlo do tega, da danes obstajata tako rekoč dve Turčiji; južna urbanizirana in razvita, ter severna ruralna in slabo razvita. In prav o tem delu države se vse premalo govori. Čeprav Turčija pogosto poudarja svojo evropsko naravnost, uradna Ankara vse prepogosto zamolči svoj nerazviti in zanemarjeni severni del države.

Kurdi v Turčiji praktično niso obstajali do leta 1991, do takrat je bilo prepovedano uporabljati kurdski jezik, čeprav ga govori

Sadam Husein med sojenjem

Halabja, dokaz o genocidu nad Kurdi

petina prebivalstva. Še danes je vsako najmanjše kurdsko prizadevanje za povečanje avtonomije označeno s separatizem, politične stranke so po nenapisanem zakonu prepovedane. Najodmevnejši politični primer je bil leta 1994, ko je bila v turški parlament izvoljena prva ženska kurdskega rodu Leyla Zana. Kmalu zatem so jo pod obtožbami »separatističnega govora« obsodili na 15 let zapore, njeno stranko pa prepovedali.

Povečanje avtonomije iraških Kurdov pa je vtilo upanje tudi v Turčiji živečim Kurdom, ki si čedalje bolj prizadevajo, da bi dosegli več pravic, kot jih imajo sedaj. A pri tem ne smemo prezreti vloge, ki jo ima uradna Ankara. Kadar koli so namreč na sporedu vprašanja, ki se tičejo Kurdov in t. i. Kurdistana, si Turčija na vse načine prizadeva blokirati kurdska prizadevanja. Tudi ko se pogovori tičejo iraških ali iranskih Kurdov, Turčija močno nasprotuje povečanju njihove avtonomije, in sicer iz strahu, da bodo isto zahtevali tudi predstavniki Kurdov znotraj turških meja. A pri tem je treba dodati, da je reševanje kurdskega vprašanja eno izmed prednostnih, ki ga od Turčije zahteva uradni Bruselj pred pristopnimi pogajanjimi o vključitvi Turčije v Evropsko unijo. To dejstvo pa je morda za razseljeno kurdsko ljudstvo ena svetlejših točk, ki se kaže v njihovi redkokdaj svetli in optimistični prihodnosti. ■

Brez domov

Mednarodna federacija Rdečega križa je leto dni po potresu na severu Pakistana opozorila, da je pred novo zimo okrog 400.000 ljudi še vedno brez strehe nad glavo. Rdeči križ namerava zato priskrbeti 8.300 šotorov, material in opremo za postavitev začasnih domov in 27.000 nepremočljivih ponjav. Rdeči križ si prizadeva, da bi najbolj ranljivo prebivalstvo srečno preživel zimo, hkrati pa pomaga pri vzpostavljanju normalnih razmer za življenje prebivalcev. V potresu z močjo 7,6 stopnje po Richterjevi lestvici, ki je pred letom dni prizadel sever Pakistana, je umrlo 75.000 ljudi, približno 3,5 milijona pa jih je ostalo brez strehe nad glavo.

Taksistom stopili na prste

Rimske oblasti so uvedle fiksne cene za vožnjo s taksijem do mestnih letališč in nazaj, potem ko so prejele pritožbe številnih turistov, da jim taksisti preveč

zaračunavajo. Dogajalo se je, da so taksisti na primer turistom za vožnjo do letališča Leonardo da Vinci zaračunali tudi do 100 evrov. Po novih pravilih bodo turisti za vožnjo s taksijem do leta-

lišča in Leonardo da Vinci plačali 40 evrov, do letališča Ciampino 30 evrov, vsi taksisti pa morajo v svojih vozilih izobesiti nove ceni-ke v italijanščini in angleščini.

Letalska nesreča Nesreče letala boeing 737 brazilskega letalskega prevoznika GOL Airlines ni preživel nihče od 155 potnikov in članov posadke na krovu. Letalo je vzletelo z letališča v Manaosu in na poti proti Brasili nad ama-

zonsko goščavo izginilo z radarskega zaslona, drugi dan pa so ga našli na odročnem območju brazilske zvezne države Mato Grosso. Pred tem je letalo znamke boeing trčilo z letalom zasebne družbe, ki je nato s poškodovanim krom in repom zasilno pristalo na letališču v Cachimbu, samo pa se je nato raztreščilo.

Prodaja medalje Nekdanji čilski diktator Augusto Pinochet se je znašel v hudi finančni stiski, iz katere poskuša priti s prodajo medalj in drugih dragocenosti, ki jih je dobil med dolgo politično in vojaško kariero. 90-letni Pinochet ima na računih v tujini okoli 28 milijonov dolarjev (22 milijonov evrov), vendar so mu zaradi

suma davčne utaje in sodne preiskave, s katero naj bi ugotovili, od kod mu toliko denarja, zamrznili sredstva na vseh bančnih računih. Nekdanji diktator tako že več mesecev ni mogel plačati računa za elektriko za eno od svojih hiš. Zdaj dragocenosti nekdanjega diktatorja kupujejo njegovi prijatelji in bogati poslovneži, in sicer predvsem zato, da bi mu pomagali. Nekateri kupci se želijo ob

TUJI TISK

The New Scientist

Alergije

Pršice, ki živijo v hišnem prahu, ne puščajo samo sledi. Njihovi iztrebki, ki padejo na vašo kožo, jo lahko naredijo bolj ranljivo za alergene in druge dražilce. Znanstveniki menijo, da zmanjšanje vpliva teh žuželk lahko zmanjša

pojavljanje ekcema, alergijskega rinitisa in astme pri ljudeh, ki so nagnjeni k takšnim stanjem. Pršice so eden od najpogostejših vzrokov za astmo. Ti pajkovci živijo v preprogah in posteljah ter se prehranjujejo z odmrliimi delci kože, ki je vsak človek izgubi med 350 in 400 grami na leto. Njihovi iztrebki vsebujejo prebavne encime: beljakovine Der f1 in Der p1, ki razgrajujejo kožo in so zato nekateri ljudje močno alergični. Raziskave so pokazale, da ti encimi odpirajo dihalne poti za mnoge druge alergene. Pri poskusu so uporabili gole bele miši. Tiste ki so jim hrbte namazali s kremo, ki je vsebovala beljakovino Der f1 so dobile alergijo.

Daily Telegraph

Zviti uspešnež

Strašne skrivnosti najbolj aktivnega poligamista na svetu bodo predstavljene v filmu o življenju Oliverja Killina, samozvanega psihologa, ki je bil 14-krat poročen. Najprej so menili, da bo to zabavna zgodba o oderuškem ljubimcu

sladkih besed, toda namesto tega se je izkazalo, da gre za mednarodnega škandalozneža, nagnjenega k nasilju, ki je izrabljajl naivne ženske in uničeval njihova življenja. Leta 1996 je Killin poskrbel za senzacijo, ko se je v svojem kremastem cadillacu pripeljal v mesto Waterford in se predstavil kot ameriški psiholog. Prebivalcem mesta se ni niti sanjalo, da je žena Margareth njegova 14. žena in nekdanja pacientka in da je njegov doktorat ponarejen. V petih letih je s pomočjo svojega šarma razvil svojo dejavnost tako, da je s svojo ordinacijo in seminarji na teden zaslužil tudi po pet tisoč funtov, posnetke za sprostitev in svoje članke pa prodajal v 32 različnih časopisov.

tem fotografirati s Pinochetom, ki vsak mesec prejme približno 5.000 dolarjev pokojnine.

Več aboriginov Število avstralskih staroselcev je spet enako kot pred prihodom prvih britanskih kolonialistov leta 1788. Njihovo število se je v več kot dveh stoletjih zaradi nalezljivih bolezni,

bojev in manjše rodnosti izredno zmanjšalo. Tako se je do leta 1930 znižalo za 20 odstotkov, danes pa jih je spet okrog 500.000 kot pred prihodom Evropejcev.

Vrnitev turistke Ameriška podjetnica Anousheh Ansari, prva turistka v vesolju, se je z rusko vesoljsko kapsulo Sojuz varno vrnila

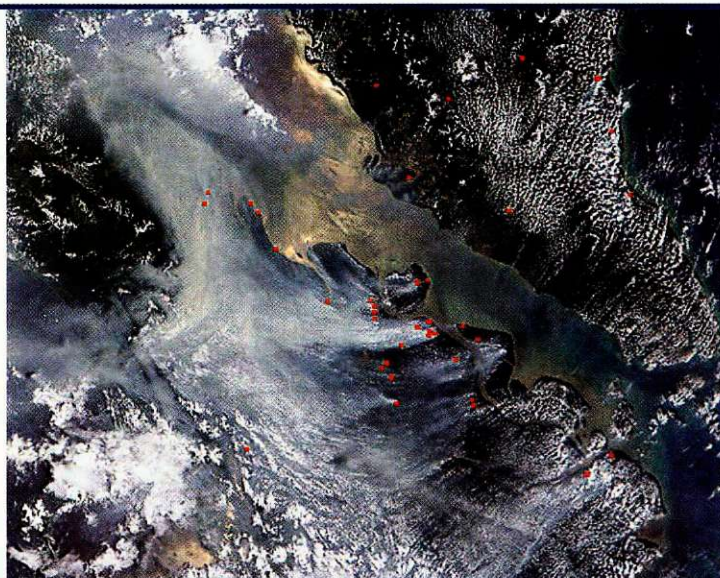

na Zemljo. Sojuz je pristal v kazahstanski stepi, ameriška vesoljska agencija NASA pa je pristanek prenašala v živo. 40-letna Ansarijeva, ki je za polet plačala 20 milijonov dolarjev, obogatela pa je v telekomunikacijskem sektorju, je dejala, da je bil to polet njenega življenja. Sojuz je 18. septembra poletel iz Bajkonurja v Kazahstanu in se 20. septembra uspešno priključil ISS. V vesolju je bila četrta turistka in prva ženska. Pred njo so si namreč vesoljski turizem privoščili trije moški. Američan Dennis Tito leta 2001, Južnoafričan Mark Shuttleworth leta 2002, nazadnje, leta 2005, pa prav tako Američan Gregory Olsen.

Rekordna luknja Svetovna meteorološka organizacija (WMO) je sporočila, da je ozonska luknja

nad Antarktiko največja oziroma najnevarnejša doslej. WMO sporoča, da je letošnja luknja posledica navzočnosti snovi, ki uničujejo ozon, in mrzle zime v stratosferi. Ozonska luknja nastane vsako leto na začetku pomladi na južni polobli. Meritve NASA

Dim in pepel

Kmetje na Sumatri in Borneu, delno pa tudi v Maleziji požigajo svoja polja zato, da bi izboljšali zemljo. Zaradi tega je to območje pokrito z ogromnim oblakom dima in pepela, kakovost zraka se je zelo poslabšala, zrak pa je siv, črn in meglen. O podobnih težavah poročajo tudi iz Singapurja. Samo nad Sumatro in Borneom je dim pokrtil 556.000 kvadratnih kilometrov, zaradi česar so prebivalci prisiljeni nositi zaščitne maske, zaradi onesnaženega zraka pa so oblasti morale odpovedati tudi polete letal. Indonezijski predsednik Susilo Bambang Yudhoyono je zatrdil, da si bo prizadeval za ukrepe proti lastnikom zemljišč, ki se nezakonito odločajo za požiganje.

Vir: STA

so pokazale, da je bila luknja 25. septembra velika 29,5 milijona kvadratnih kilometrov, kar je več od dosedanjega rekorda leta 2000, ko je merila 29,4 milijona kvadratnih kilometrov. Hkrati

narašča količina vodnih par v stratosferi za odstotek na leto. Bolj mokra in hladna stratosfera pomeni več polarnih stratosferskih oblakov, kar pripomore k zmanjšanju ozonske plasti.

TUJI TISK

Le Monde

Ohladiti planet

Vse kaže, da bomo morali čez čas Zemljo umetno hladiti, glede česar se pojavljajo različne možnosti. Nekatero od njih zelo obetavno: na primer postaviti onkraj lunine orbite ogromno zrcalo med Zemljo in Soncem, ki bi zmanjšalo

osvetlitev Zemlje. Druge možnosti so manj futuristične: pojavljajo se predlogi o »gnojivni« oceanov z delci železa, ki bodo pomagali fotosintezi planktona, kar bo zmanjšalo vsebnost ogljikovega dioksida, ki povzroča učinek tople grede. Mogoče bi bilo tudi v višje plasti atmosfere razpršiti poseben aerosol, ki bi zaviral prodor sončnih žarkov. Teoretično bi tako lahko znižali povprečno temperaturo. Geoinženiring – veda, ki poskuša umetno spremeniti podnebje, je znana že dlje časa, vendar so šele v zadnjem času začeli razmišljati, da bi morali uničiti tabu v zvezi z umetnim spreminjanjem podnebja. Sprijazniti pa se je treba tudi s tem, da vse te rešitve ne morejo biti idealne.

New Scientist

Zasvojenost s hrano

Ljudje, ki trpijo zaradi debelosti, so od hrane odvisni ravno tako kot narkomani, trdijo ameriški znanstveniki. Odkrili so novo pojasnilo za nenehen občutek lakote in prenajedanje pri teh ljudeh. Da so ljudje, ki trpijo

zaradi debelosti, »hranomani«, so dokazali s pomočjo skeniranja njihovih možganov. Med poskusom s sedmimi ljudmi so uporabili tudi posebne električne naprave, gastrostimulatorje, ki so ustvarjale umeten občutek sitosti. Center laktote v možganih je hipotalamus, toda pri ljudeh, ki trpijo zaradi debelosti, se je aktiviral še del možganov, znan kot amonov rog, kjer so centri za spomin in nagrado. Zato ne glede na sitost ljudje še naprej želijo jesti. Prav zato se je debelosti tako težko znebiti. Želja po hrani je povezana tudi s čustvi in kognitivnim sistemom. Ta poskus je pokazal, da možgani upravljajo s telesom in ne obratno.

INTERVJU

Dimitrij Kovačić

Prepričan sem, da Ljubljančani želijo spremembe

Aleš Kocjan, foto Gregor Pohleven

Diplomiral je leta 1979 na Pravni fakulteti v Ljubljani. Po diplomi se je zaposlil v podjetju za mednarodno trgovino Intertrade, kjer je delal deset let, nato pa se je podal v politiko. Po prvih demokratičnih volitvah leta 1990 je bil izvoljen v izvršni svet mesta Ljubljane, znotraj katerega je vodil resor občne uprave. Konec leta 1994 je bil izvoljen za predsednika mestnega sveta mestne občine Ljubljana. Po poteku mandata leta 1998 se je za dve leti vrnil v gospodarstvo, kjer je najprej prevzel vodenje televizijske družbe TV 3, potem pa še vodenje Holdinga mesta Ljubljane. Leta 2000, ko je vodnje države prevzela Bajukova vlada, je bil imenovan za namestnika generalne sekretarke vlade. Danes je poslanec SDS in v parlamentu vodi komisijo, ki preučuje razmere na tožilstvu med letoma 2000 in 2004 ter morebitno odgovornost nosilcev javnih funkcij zanje. Je tudi nosilec liste svoje stranke za volitve v ljubljanski mestni svet. Glede volitev verjame, da bo njegovi stranki v Ljubljani uspelo izboljšati izid prejšnjih lokalnih volitev, kar ji kažejo tudi javnomnenjske ankete, glede dela komisije, ki jo vodi, pa pravi, da je v delu tožilstva med letoma 2000 in 2004 odkrila kar nekaj nepravilnosti.

Začniva s parlamentarno komisijo, ki preučuje razmere na državnem tožilstvu in morebitno politično odgovornost nosilcev javnih funkcij med letoma 2000 in 2004. Njeno dosedanje delo ste predstavili na nedavni tiskovni konferenci. Lahko ponovite glavne ugotovitve o sedanjem delu?

Komisija je ta čas sredi dela. Čaka nas še precej truda, da bomo stvar nekako pripeljali do konca, do takrat pa moramo pregledati še ogromno gradiva, ki še kar naprej prihaja v tajništvo komisije, in opraviti še precej dodatnih zaslišanj. Naložen nam je zelo širok okvir dela; ne obravnavamo namreč posameznih primerov, ampak ugotavljamo morebitne nepravilnosti pri delu tožilstev in tožilcev nasploh. Zato je obseg dela praktič-

no neomejen in si moramo sami postavljati omejitve in tako selekcionirati delo. Glede na dosedanje ugotovitve pa lahko mirne duše povem, da stanje znotraj tožilstva v obdobju od 2000 do 2004, ki je časovni okvir našega preiskovalnega dela, ni bilo najboljšo. Najpomembnejše ugotovitve se nanašajo na pogošto neustrezne evidence in pomanjkljiv ter prepozen notranji nadzor nad tožilskim delom, visok delež nerešenih ali nepravčasno rešenih zadev, težave pri koordinaciji med tožilstvi in policijo pa tudi znotraj tožilstva samega. Prevelik je tudi razkorak med številom vloženih kazenskih ovadb in obtožb ter pravnomočnimi obsodilnimi sodbami, kar dejansko pomeni, da se preštevilni kazenski postopki ne končajo z obsodbo obtoženih. V več primerih smo zasledili tudi precej površne ali pomanjkljive obrazložitve posameznih odločitev tožilcev, zlasti še v primerih odstopa od kazenskega pregona, kar kaže bodisi na premalo zavzeto delo, bodisi na kakšen drug motiv tožilca pri njegovi odločitvi.

Na tiskovni konferenci ste omenili »nerazumljive napake«, do katerih naj bi bilo na tožilstvu prišlo v času, ki ste ga preiskovali. Kakšne napake ste imeli v mislih?

Predvsem je tu primer nekdanjega ljubljanskega tožilca Milana Železnika, ko se je iz njegovih omar vsulo skoraj 400 nerešenih zadev, kar je verjetno dosežek, vreden Guinnessove knjige rekordov. Potem je tu tožilec Gorazd Fišer, ki si je v sklepnih besedi afere Depala vas privoščil zasmehljiv politični govor. V zadevi Petek je bilo v predkazenskem postopku toliko pomanjkljivosti, da se ne čudim, da je zločin – poskus uboja novinarja – vsaj za sedaj ostal nekaznovan. Težko razumem tudi odločitev ljubljanskega tožilca, ki je v zadevi Rdeči križ odstopil od pregona zoper Mirka Jeleniča iz znane zgodbe o mešetarjenju s humanitarnimi prispevki. Ali je kaj laže razumeti izgubo, ali kot se

je izrazila tedanja generalna državna tožilka Zdenka Cerar, založitev kazenske prijave v aferi banke SIB?

Omenili ste tudi politične pritiske. Lahko poveste, za kakšne pritiske je šlo oziroma kdo in na koga jih je izvajal?

Neposrednih dokazov o političnih pritiskih sicer nismo dobili, vendar obstaja cela vrsta indicij in okoliščin, ki kažejo na to, da so takšni pritiski bili. Naj navedem samo primer Petek, ko je tedanja generalna tožilka Zdenka Cerar zadevo dodelila v reševanje slovenjgraškemu tožilstvu in ne skupini tožilcev za posebne zadeve, kar bi bilo glede na naravo kaznivega dejanja in tudi glede na mnenje znotraj samega tožilstva edino ustrezno in strokovno utemeljeno. Zlasti še zato, ker se je lahko upravičeno pričakovalo, da bo lokalno tožilstvo zelo težko objektivno in neodvisno opravljalo pregon storjenega kaznivega dejanja poskusa uboja Petka, ki je s svojim persom očitno dregnil v nekatere najvplivnejše in najbogatejše koroške posameznike. Slednjim tudi ni bilo težko novinarja utišati in na tak ali drugačen način ustaviti ali po svojih potrebah usmeriti tamkajšnjih organov pregona vključno s tožilci, ki so zadevo obravnavali. Danes vemo, da je bilo v predkazenskem postopku storjenih veliko napak, zaradi katerih je bil tudi ves kazenski postopek, ki je bil sicer prenesen na nevtrarno murskosoboško območje, bistveno otežen in je danes epilog tega procesa nekaznovanost zločina, žrtev pa je ostala brez zadoščenja in s trajnimi zdravstvenimi posledicami.

Tudi takratna voditeljica skupine za posebne zadeve Jožica Boljte Brus je na zaslišanju pred našo komisijo dejala, da »skupina ni nikoli imela odklonilnega odnosa do zadeve Petek«, vendar je Cerarjeva ni dodelila njim niti je ni kot voditeljice skupine vprašala za mnenje.

Na politične pritiske kaže tudi dejstvo, da nobena od velikih afer, ki so se v obravnavah

► nem obdobju pojavile, npr. banka SIB, Orion, Zbiljski gaj, in v katere so bili vpleteni tudi pomembni predstavniki iz političnega življenja, ni doživela ustreznega kazenskopravnega epiloga. Iz tega izhaja domneva mnogih, da zakon v tej državi ni enak za vse, s čimer je kršena ena temeljnih človekovih pravic – enakost pred zakonom.

Se je komisija med primeri, ki jih je obravnavala, ukvarjala s primerom Mitje Ribičiča, in če se je, kaj je ugotovila?

Do sedaj se s tem v preiskovalni komisiji nismo posebej ukvarjali. Se je pa s povojnimi poboji zelo intenzivno ukvarjala preiskovalna komisija, ki jo je vodil dr. Jože Pučnik v mandatnem obdobju 1992 do 1996. Iz dokumentacije dela te komisije je razvidno, da je komisija že tedaj prišla do podobnih ugotovitev, kot so znane sedaj. Težko pa razumem, da se od tedaj pa do danes, v desetih letih torej, ni resno začel, kaj šele končal niti en kazenski postopek v zvezi s tem. Nesporno namreč je, da so se v nekaj letih po koncu 2. svetovne vojne na območju Slovenije z množičnimi poboji zgodili zločini zoper človeštvo, in žalostno je, da so ti zločini do danes ostali nekaznovani. Pri tem ni mogoče izključiti političnega pritiska kot razloga za tako nenavadno pasivnost pri ugotavljanju posameznih kaznivih dejanj, ki so bila ob teh pobojih nedvomno storjena, in iskanju njihovih storilcev.

Ob vsaki napovedani spremembi in pripravljenih novih zakonskih rešitvah se prav sodni svet najbolj goreče otepa vsakršne spremembe in želi ohranjati staro stanje.

Kaj pa tožilstvo? Dejali ste sicer, da njegovga dela na tem področju še niste preučevali, kljub vsemu pa imate najbrž o tem svoje mnenje. Bi lahko rekli, da je tožilstvo v zadnjih letih pokazalo dovolj volje, da se krivci povojnih pobojev najdejo in obsodijo?

Mislím, da je bilo te volje premalo. Zakaj je tako, pa je že drugo vprašanje.

Kako bi ocenili nedavno odločitev vrhovnega državnega tožilstva, da v primeru Petek ne bo vložilo zahteve za varstvo zakonitosti?

Ta odločitev se mi sicer ne zdi najprimernejša, vendar pa je treba vedeti, da vložena zahteva za varstvo zakonitosti v nobenem primeru ne bi mogla pripeljati do drugačnega izreka sedanje pravnomočne sodbe, kajti zakon ne dopušča spremembe pravnomočne sodbe, ki bi bila za obsojene manj ugodna. Sprememba je mogoča le, če je v korist obsojenega. Zato gre v tem primeru bolj za stvar prestiža kot kaj drugega pa tudi za to, da se uporabijo vsa pravna sredstva, ki so v skladu

z zakonom na voljo, in uveljaviš to, za kar si se ves čas postopka zavzemal, če si bil seveda prepričan, da imaš prav.

Miro Petek je dejal, da bi se njegov primer drugače končal, če bi bila vseskozi generalna državna tožilka Barbara Brezigar. Se s tem, potem ko se že nekaj časa ukvarjate z delom tožilstva, strinjate?

Prepričan sem, da bi Brezigarjeva zadevo takoj dodelila skupini tožilcev za posebne zadeve. Verjamem, da bi se v tem primeru postopek končal uspešneje in bi bili storilci odkriti in obsojeni.

Je bila največja napaka Cerarjeve ta, da je zadevo s slovenjgraškega tožilstva prepoznala na murskosoboškega?

To je bila vsekakor ena večjih napak. Dokler se namreč ni zgodil ta prenos, je bilo narejenih že kup napak, ki so bile zelo verjetno usodne za ves nadaljnji kazenski postopek v tem primeru.

Sicer pa se v tem primeru težko sprijaznim s tem, da je zločin do danes ostal nekaznovan. Še posebej me je prizadela izjava dr. Zlatka Dežmana s Pravne fakultete v Mariboru, ki je pravnomočno oprostilno sodbo zoper obtožene v zadevi Petek ocenil kot triumf pravne države, namesto da bi bil triumf pravne države takrat, ko pristojni državni organi pregona (policija in tožilstvo) po storjenem zločinu odkrijejo storilce, jih izročijo

pristojnemu sodišču, to pa storilce za zločin tudi ustrezno kaznuje.

Pomudiva se še malo pri komisiji. Poslan-ka LDS Darja Lavtižar Bebler vam je nedavno očitala, da se komisija pri svojem delu ves čas giblje na meji zakonitosti. Kaj menite o tem?

Ne vem, od kod poslanki Beblerjevi takšna ugotovitev. Ni niti članica komisije, da bi bila neposredno seznanjena z našim delom. Poleg tega je bistveno za preiskovalno komisijo, da dela zakonito, v skladu s svojimi pooblastili, četudi bi se tu in tam gibal na meji zakonitosti. Da le ne prestopi meje.

Očita vam, da zaslišujete samo tiste ljudi, ki osebno niso zadovoljni z delom tožilstva, čeprav po njeno ne morejo biti objektivni razsodnik o njegovem delu, in da ste jim z vprašanji že sugerirali odgovore ...

Če tako pravi, potem z delom komisije ni seznanjena niti posredno prek prebiranja magnetogramov in zapisnikov sej. Kajti iz teh gradiv bi lahko zelo hitro ugotovila, da je velika večina zaslišanih oseb tožilcev.

Se vam zdi, da LDS poskuša pri vsem skupaj nekako le braniti svojo članico, ki je takrat vodila generalno državno tožilstvo?

Res se mi tako zdi, kajti nekdanja generalna tožilka Zdenka Cerar se vsaj objektivni odgovornosti za nezadovoljivo stanje na tožilstvu v letih 2000 do 2004 ne more izogniti.

Na tiskovni konferenci, ki sem jo omenil na začetku najinega pogovora, ste v imenu svoje stranke podprli prizadevanja pravosodnega ministra Lovra Šturma, da zmanjša sodne zaostanke na slovenskih sodiščih. Pri tem ste kot eno od težav pri odpravi zaostankov omenili pomanjkanje kooperativnosti sodnega sveta in pravne fakultete. Za kaj gre?

Gre za to, da bi morali ob dejstvu, da zaradi velikega števila sodnih zaostankov Slovenija na podlagi razsodb Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourgju ljudem, ki se jim sodni postopki vlečejo predolgo, plačuje velikanske odškodnine, vsi kompetentni ljudje v državi združiti moči in sprejeti takšno zakonodajo, ki bo odpravila sodne zaostanke. Dejansko pa si za to prizadeva le ministrstvo in pripravlja ustrezne spremembe, medtem ko je na drugi strani pomoči in podpore premalo. Še več. Ob vsaki napovedani spremembi in pripravljenih novih zakonskih rešitvah se prav sodni svet najbolj goreče otepa vsakršne spremembe in želi ohranjati staro stanje, ki je, kot vemo, pripeljalo do stanja, zaradi katerega evropsko sodišče kaznuje Slovenijo. Kar pa se tiče univerzitetnega izobraževalnega sistema na pravni fakulteti, poleg teoretičnega izobraževanja študentov pogrešam tudi več učenja praktičnih znanj.

Kaj je po vašem mnenju razlog za takšno nesodelovanje?

Sodni svet je po ustavi Republike Slovenije organ sui generis, ki ga z vidika organizacije državne oblasti ni mogoče uvrstiti v nobeno od treh vej oblasti. Sestavlja ga 6 sodnikov in 5 drugih članov, izbranih izmed pravnih strokovnjakov. Ima zelo velike in pomembne pristojnosti in po svoji funkciji ni zastopnik sodne veje oblasti pred drugima dvema vejama oblasti. Takšna je njegova ustavnopravna vloga. V praksi pa se sodni svet praviloma čuti kot zastopnik sodniškega ceha, kar je po svoje tudi razumljivo, saj imajo v tem organu po ustavi sodniki vedno zagotovljeno večino. Zato lahko sodni svet na ta način, in to se v praksi tudi potrjuje, vedno uveljavlja samo interese sodnikov, ne pa tudi širših državitvornih interesov, če ti niso identični s sodniškimi. To pa ni dobro in tudi namen sodnega sveta, kot je predviden v ustavi, ni tak. Zato je takšna sestava sodnega sveta po mojem trdnem prepričanju slabost sistema, ki se je zakonodajalec ob sprejemanju ustave ni zavedal, in bi bilo dobro, da bi razmerje v sestavi sodnega sveta spremenili.

Kot je znano, bi za to potrebovali dvotre-tjinsko večino v parlamentu. Verjamete, da bi jo vam ta čas uspelo zbrati ...

To je tisto, kar je žal ta čas iluzorno pričakovati, saj bi moral takšno spremembo podpreti tudi del opozicije, kar pa se verjetno ne bo zgodilo. V LDS in SD se namreč zavedajo, da bi bilo to dobro za državo, s tem pa tudi za vlado in vladne stranke. To pa ni v kontekstu njihove politične strategije, ki se ravna po načelu »čim slabše za državo, tem bolje za nas, saj bomo za to okrivili vlado in na tem gradili svoj politični boj«.

Lokalne volitve. Ste nosilec liste SDS v Ljubljani na prihajajočih lokalnih volitvah v mestni svet. Kaj osebno pričakujete od volitev?

Prepričan sem, da si prebivalci našega glavnega mesta želijo spremembe. Pričakujem, da bo dr. France Arhar izvoljen za novega ljubljanskega župana. Kot ugleden gospodarstvenik, vrhunski finančni strokovnjak in pošten človek bi po mojem mnenju namreč znal upravljati z mestno občino in jo voditi v interesu njenih prebivalcev. Ti želijo, da se Ljubljana začne razvijati kot sodobna evropska prestolnica z urejenim prometom, s čistimi javnimi površinami in z vsem tistim, kar omogoča ljudem prijetno bivanje in dobro počutje. Verjamem, da se tokrat ne bo ponovila prevara izpred štirih let, ko sta vladajoči stranki v Ljubljani takrat že odpisani Viktoriji Potočnik postavili ob bok Danico Simšič kot nosilko sprememb, ki so jo potem volivci, misleč, da gre res za spremembo dotedanje politike, tudi izvolili. Kot vsi vemo, se je dotedanja politika razvojne stagnacije in nenamenskega ter nego-

Spremembe na bolje niso strategija LDS in SD, ki se ravnata po načelu »čim slabše za državo, tem bolje za nas, saj bomo za to okrivili vlado ...«.

spodarnega trošenja proračunskih sredstev, ki jo je vpeljala Vika Potočnik, z Danico Simšič le nadaljevala, in to skozi celoten mandat. Danes, ko je tudi Simšičeva odpisana in si ljudje v Ljubljani znova želijo spremembo, sta stranki LDS in SD lansirali Zorana Jankovića kot znanilca sprememb, čeprav je jasno, da bi se tudi v tem primeru nadaljevala sedanja politika v Ljubljani, le v še bolj travmatični in katastrofični obliki. Verjamem, da se tokrat volivci ne bodo še drugič ujeli v nastavljen past.

Sicer pa na volitvah v mestni svet pričakujem, da bo kandidatna lista SDS izmed vseh kandidatnih list prejela najvišjo podporo volivcev.

Pričakujete, da bo vaša stranka izid v Ljubljani glede na pretekle volitve izboljšala? Ankete vam menda kažejo dobro?

Seveda.

Kaj je po vašem mnenju poleg tistega, kar ste že omenili, Ljubljani v zadnjih letih najbolj primanjkovalo?

Ljubljani že celo vrsto let manjka vizija razvoja. Ni ne prave prostorske, zemljiške niti stanovanjske politike. Ni načrtne prometne politike, vse se prepušča stihiji. Organizacija in upravljanje gospodarskih javnih služb v mestu se vodi prek Holdinga Ljubljana, ta pa se ukvarja praktično le z evidenco podatkov 7 javnih podjetij, ki so vključena vanj. Do rekreacije in športa vlada mačeho-vski odnos, da ne omenim posebej dejstva,

da je Ljubljana edina evropska prestolnica, ki nima sodobnega stadiona in primerne dvorane za mednarodne športne prireditve. Organizacija mestne uprave je zastarela in ne dohaja potreb sodobnega javnoupornega poslovanja. Mestno premoženje in proračunska sredstva so nepregledna.

Boste to, če boste imeli priložnost, spremenili?

Seveda je to naš namen in imamo dovolj volje, da to dejansko naredimo. Imamo program, v katerem na podlagi ugotovljenega dejanskega stanja načrtujemo potrebne spremembe. Program zajema vsa področja upravljanja mestne občine in v njem smo zapisali kaj, kako in kdaj bomo naredili, kar je treba narediti. Pripravili smo tudi protikorupcijski program, na podlagi katerega smo predvideli posebno organizacijsko enoto, ki bo z ustrezno strokovno usposobljeno sestavo skrbela za preprečevanje tovrstnih pojavov v mestni občini in njihovo odkrivanje. Marsikdo meni, da se predvolilne obljube dajejo preveč lahko, pri čemer dajalci teh obljub pogosto ne mislijo resno. S tem se strinjam, vendar za nas lahko rečem, da za svojimi obljubami stojimo. Kot dokaz, da mislimo resno, lahko navedem preprosto dejstvo, da na državni ravni kot največja koalicijska stranka izpolnjujemo koalicijski program, v katerega je v veliki meri vključen tudi program Slovenske demokratske stranke. Tisto, kar smo obljubili, tudi izpolnjujemo. ■

Tegobe emigracije

V. M., foto: Bor Slana

V prejšnji številki smo objavili odlomek iz spominov enega vodilnih slovenskih liberalcev v 20. stoletju Ladislava Bevca, ki jih je izdalo Založništvo Jutro. Bralcem ponujamo še nekaj odlomkov, ki govorijo o povojnem begunstvu.

Na predstavitvi knjige Ladislava Bevca smo videli tudi staro sokolsko uniformo.

» Ko nas je pater Odilo 30. maja 1945 spet pripeljal v Lienz, se je zloglasna prevara z izročanjem nad deset tisoč slovenskih in dva tisoč srbskih beguncev takoj razvedela med številnimi begunci, ki so še pred izročanjem prihajali v Lienz. Kljub zapori na cesti proti Italiji, kjer je bilo ameriško okupacijsko območje, so begunci našli način, da so cestno zaporo obšli in prihajali v gorsko vas Anras, kamor se je iz Lienza preselil tudi škof Rožman. Škof je imel s seboj avto, ki ga je šofiral njegov kaplan. Člani

Narodnega odbora so sklenili, da sledijo beguncem najprej v Anras in tam dobijo navodilo, kako obiti cestno zaporo v Silianu, ki je bila na meji ameriškega sektorja. Škofov šofer je pristal, da naloži naše nahrbtnike na avto in nas počaka daleč proč od cestne zapore v Lienzu, mi pa bi obšli zaporo peš in se sestali s čakajočim avtomobilom. Ko sem oddal nuni svoj nahrbtnik, je pomilovalno vzdihnila: 'Hascherl!' – Revček. V tej skupini nas je bilo pet: gimnazijski ravnatelj Bogumil Remec, njegov zet dr.

Tine Debeljak, ing. Josip Porenta, Miroslav Urbas in jaz. V Abfaltersbachu je Urbas izstopil in krenil proti Ziljski dolini, kjer je imel sorodnike, ki ga pa niso bili veseli. Zato se je preselil v Celovec, kjer je tudi umrl. Dokler je živel, sva si dopisovala.

V Anrasu s škofom Avto je krenil na desno po strmi poti v Anras. Na poti sta dr. Debeljak in ing. Porenta ostala na neki kmetiji in počakala, da se z Remcem vrneva z avtom. Z Remcem sva prišla v Anras sredi velike slovesnosti.

Izstopila sva v gostilni, kjer so praznovali novo mašo duhovnika Košička, ki ga je škof Rožman posvetil v Anrasu. Novomašnik naju je veselo pozdravil, v gostilni pa so nama postregli s kosilom, prvim na več kot mesec dni trajajoči begunski poti. Anras je velika gorska vas, kmetije so raztresene, kar še poveča vtis razsežnosti. Škof je bil župnikov sošolec in je bil njegov gost. Po župnikovem naročilu so kmetje radi sprejemali begunce in jim dajali zavetje in hrano. Zato sem zlahka našel prenočišče ter sem bil presenečen, ko so tamkaj že bili moji znanci Andrej Uršič in njegovi ožji prijatelji. Prenočevali smo skupaj v večji sobi, vsak na svojem ležišču. Gospodinja je dala vso prehrano. Prihodnji dan, 3. junija, je bila nedelja. V cerkvi je bila škofova maša, med katero je birmal begunske otroke. V ponedeljek, 4. junija, smo šli na pot proti Silianu v nameri, da bomo tudi tam lahko obšli zaporo na prehodu v ameriški sektor. V Anrasu smo dobili nasvete, kje naj se spotoma ustavljamo, da bi dobili podrobna navodila. Škof je dal tudi meni pismeno priporočilo cerkvenim osebam, na katere bi se obračal za informacije in nasvete.

Mladeniči iz sanj Škofov kaplan naju je zopet odpeljal iz Anrasa, spotoma sta prisledla še dr. Debeljak in inž. Porenta. V Abfaltersbachu smo izstopili in nadaljevali pot skozi Stressen, Tassenbuch in Panzendorf do Siliana. Morali smo enkrat prenočiti, ne na posteljah, pa vsaj pod streho v neki lopi za seno.

Pred Silianom smo dobili natančno navodilo, kdaj se menja stráže na cestni zapori in kje naj se izognemo direktnemu prehodu. Srečno smo prišli v Silian in šli po škofovem navodilu

ki dekanu, ki nas je lepo sprejel in nas povabil na kosilo. V zameno smo mu mogli dati samo preostale živilske karte, ki smo jih imeli še iz Lienza. Obljubil je, da nam bo drugo jutro vsakemu priskrbel vodnika, ki nas bo vodil do avstrijsko-italijanske meje v del Tirolske, ki so ga zasedli Italijani (Alto Adige). Italijanska straža je patroljirala ob meji, domačini so pa dobro vedeli, kdaj je straža odšla nazaj. Tisto noč pred odhodom meje sem imel sanje, ki si jih še danes ne morem pojasniti. V sanjah sem videl štiri mladeniče, ki nam jih je dodelil dekan. Najmlajši je bil nekako petnajst let star in se mi je zdel kot moj sin ter sem že v sanjah ugotavljal, da je nekaj let starejši od njega. Kako sem bil zato presenečen, ko sem drugi dan zjutraj ugledal štiri vodnike, krepke mladeniče v starosti od petnajst do osemnajst let. Ker sem imel najmanjši nahrbtnik, je bil najmlajši dodeljen meni, ki sem bil presenečen ob ugotovitvi, da so to isti mladeni-

na razpotjih, v katero smer nadaljevati, najboljše bi bilo iti po najbolj strmi poti. Nočilo se je že, ko smo zagledali kmetijo, hišo in več gospodarskih poslopij. Bili smo brez pomislekov sprejeti, odkazali so nam dve sobi, vsako za dva. V sobi, kjer sva imela vsak svojo posteljo, je bilo na stenah pritrjenih več koles, pozneje so povedali, da je bila to soba edinega sina, ki se ni vrnil iz vojne. Med prebivalci je bil gospodar edini moški, žensk je bilo pa več. Te so morale pač delati na veliki kmetiji brez moških. Povabili so nas k večerji, okusni, tipično kmečki, veliko mlečne in močnate, z maslom zabeljene hrane. Ravnatelj Remec je prosil, da mu proti plačilu naročijo nosača, ki mu bo nosil prtljago, ko bomo naslednji dan odstopali v dolino proti Toblahu. Zjutraj smo bili spočiti, povabili so nas na zajtrk, ki je bil obilen in okusen. Zraven pa je gospodar pripravil po en kozarček konjaka. Remec se je začudil, od kod v tem vojnem času konjak. Razložili so, da je bilo v dolini veliko vojaško skladišče, ki so ga ob zlomu vojakov zapustili, tako da so ga domačini brez težave lahko izpraznili za svoje potrebe.

Skrivoma čez mejo Sestop v dolino je bil mnogo lažji kot vzpon ter smo kmalu prišli do neke gostilne zunaj Toblahu, opremljene za turistične goste. Brez nosača smo odšli proti Toblahu. Že v Lienzu smo se bili dogovorili, da bo vsaka skupina Narodnega odbora neodvisno iskala primerno pot v Rim. Prva skupina se ni ustavljala in je izkoristila dogovorjeno smer brez ovir, medtem ko je naša skupina zamudila dva dni, ko se je ustavila v Anrasu in izgubila to prednost. Ustavili smo se na neki trati. Odločili smo se, da grem na občinski urad po informacije za nadaljnje potovanje v Rim, preostali trije pa me bodo počakali na tisti trati. Na občini sem dobil župana, ki je bil Nemeč. Takšne župane je na italijanskem območju imenovala vlada. Župan me je poslušal z zanimanjem in mi povedal, da je pravkar bil ustavljen ves železniški promet, ki je pridržan za vojaške potrebe okupacije, kakor tudi ves cestni promet. Drugega ni vedel svetovati

kot to, da se obrnem na vojaško komando v tistem kraju, če bi mogel tam izvedeti kaj bolj konkretnega. S temi novicami sem se vrnil k sopotnikom, nakar smo se odpravili na italijansko vojaško komando. Tam so bili zelo veseli, da je sploh kdo prišel k njim po nasvete, toda rekli so, naj gremo h karabinjerjem.

V občinski ječi Na karabinjerski postaji nas je karabinjer zasliševal, in ker sem edini od četverice

znal italijansko, sem v imenu vseh tolmačil jaz. Ko je karabinjerju zmanjkalo vprašanj, je rezko izjavil, da smo aretirani, in nas pozval, da mu izročimo nože. Drugega ni preostalo kot ubogati. To italijansko manijo, da zahtevajo ob takih prilikah nože, sem že poznal. Ko so Italijani zasedli Ljubljano, so njihovi vojaki ustavljali ljudi na cesti in zahtevali, da jim izročijo nože.

Karabinjer nas je nato strpal v odprt avto in nas odpeljal v občinsko ječo. **D**

Vladislav Bevc

či, kot sem jih bil videl v sanjah. Vodniki so pot dobro poznali in so vedeli za čas, ko na meji ne bo nobenih straž. Na meji smo vsakemu vodniku dali denarno nagrado, pokazali so nam smer, v kateri bomo dosegli v višini 1.900 metrov gorsko sedlo Windbach, kjer je velika kmetija.

Na gorski kmetiji Navkreber smo hodili po snegu in ponekod po plundri. Ravnatelj Remec je bil najstarejši, imel je največ prtljage in je težko zmagoval vzpon. Večkrat se je bilo treba odločiti

radio velenje
www.radiovelenje.com
03/ 897 50 03

www.demokracija.si/knjigarna

Ladislav Bevc: SPOMINI
Obseg: 312 strani.

Zanimiva spominska pripoved gradbenega inženirja Ladislava Bevca, ki je bil že pred drugo svetovno vojno zelo dejaven na različnih področjih in v slovenski javnosti dobro znan.

Med drugo svetovno vojno je bil član Sokolskega vojnega sveta, ki je organiziral odpor proti italijanski in nemški okupaciji, ter član vodstva Demokratske stranke v Ljubljani. Leta 1944 je bil izvoljen v slovenski narodni odbor, katerega član je bil do smrti. Kot član Narodnega odbora je zapustil domovino, preden so jo okupirali komunisti. Iz Evrope ga je življenjska pot vodila v ZDA.

Cena knjige za bralce tednika Demokracija je
4.990,00 SIT / 20,82 EUR.

Redna cena knjige je **5.800,00 SIT / 24,20 EUR.** Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66.**

knjigarna
DEMOKRACIJA

Postno po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

Trg Ravne na Koroškem (Guštanj)

Od kovačnice do jeklarne

V. M.

Koroški muzej Ravne na Koroškem glavino svoje pozornosti posveča premični kulturni dediščini (rudarstvo, železarstvo), skrbi za Prežihovo bajto in se pripravlja na obnovo svojega osrednjega muzejskega centra v stari železarni.

Koroški muzej Ravne na Koroškem je pred tremi leti praznoval 50-letnico svojega delovanja. Praznovali so z mešanimi občutki, saj so prav v tistem času izgubili svoje prostore v ravenski graščini, ki so jo začeli obnavljati in so jo namenili predvsem dejavnosti osrednje koroške knjižnice. Nove prostore so dobili v starih, opuščeni prostorih ravenske železarne, kjer so trije najstarejši ohranjeni železarski objekti, ki se vraščajo v samo središče mesta, saj so v neposredni bližini občinske stavbe in podružnične cerkve sv. Antona Puščavnika. Po obnovi, ki naj bi kmalu stekla, naj bi območje novega muzeja postalo pripovedovalec zgodovine železarstva na Koroškem.

Muzej Ravne Leta 1991 je muzej postal samostojni zavod, ki ga

je ustanovila občina Ravne in od konca leta 1992 deluje pod imenom Koroški muzej Ravne na Koroškem. Z uredbo o muzejski mreži iz leta 2000 je vključen v mrežo javnih zavodov za varovanje premične kulturne dediščine. Junija 2002 je bil objavljen odlok o ustanovitvi Koroškega pokrajinskega muzeja z enotama Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec. Muzej je v letih 1979–1996 vodil Alojz Krivograd, od takrat pa etnologinja in zgodovinarica mag. Karla Oder.

V petdesetih letih nastajanja stalne zbirke s področja gospodarske zgodovine Koroške se je v 70. letih težišče muzejske dejavnosti ravenskega muzeja preneslo še v druge kraje Mežiške doline. Nastala je etnološka zbirka v Črni, v Mežici je v rudarskem rovu postavljena rudarska zbirka, na Preškem vrhu

nad Kotljami so leta 1979 odprli spominski muzej Prežihovega Voranca – Prežihovo bajto.

Pregledne kulturnozgodovinske zbirke, ki bi govorila o celostnem razvoju prostora med Peco in Pohorjem, Koroška nima. To pomanjkanje je ravenski muzej »krpal« s preglednimi razstavami, med katerimi so izstopale: 350 let železarstva v Mežiški dolini (1970), Mežiška dolina, utrip zadnjih 300 let (1992), Kašče v Mežiški dolini (1996), Ob 750. obletnici prve pisne omembe Guštanja (1998), Sporočilo ugašlega plavža (1999), Gospodarstvo in tehniška dediščina Koroške (2000), Pleh in simfonija, 100 let Pihalnega orkestra železarjev Ravne (2002), 50 let mesta Ravne na Koroškem (2002) in Likovna dediščina cerkva Mežiške doline (2002). Še posebej zadnje razsta-

ve so spremljali izčrpni katalogi, ki ostajajo pomembne publikacije, v katerih je predstavljena koroška zgodovinska dediščina.

Železarna Tako lahko v obsežnem katalogu *Gospodarstvo in tehniška dediščina Koroške* (2000) najdemo lepe pregledne članke o rudarstvu, železarstvu, o procesni tehniki izdelave jekla v železarni Prevalje, o gozdarstvu in lesni industriji, prometu in elektrifikaciji na Koroškem.

Stalna muzejska zbirka na Ravnah prikazuje razvoj železarstva in jeklarstva na Koroškem od začetkov v letu 1620 do danes. Na vodno silo Meže in Šumca so se v 18. stoletju oprle fužine v Črni, Mežici in na Ravnah. Močan, a kratkotrajen vzpon (1835–1899) je doživela železarna na Prevaljah, ki je zaradi kakovosti svojih

izdelkov in številnih tehničnih novosti dosegla svetovni ugled, tako kot jeklarna grofa Thurna (Železarna Ravne).

Na Ravnah, pred letom 1952 so se imenovala Guštanj, so delovale žebjarne in kovačnice že v poznem srednjem veku. V prvi polovici 18. stoletja je imel žebljarske obrate v lasti baron Schlangenberg. Prve fužine so ob reki Meži postavili leta 1774. V začetku 19. stoletja so prešle v last Thurnov, ki so sredi 19. stoletja obrat razširili v valjarno in pudlarno, kjer so izdelovali fine vrste kovanega železa. Železarno so leta 1881 modernizirali z martinovko. Zaradi finančnih težav se je leta 1927 Thurn povezal z delniško družbo bratov Böhler. Po drugi svetovni vojni so tovarno podržavili. Podjetje se je moderniziralo in razširilo proizvodnjo visoko kakovostnih jekel. Leta 1991 je bilo v njem 4.589 zaposlenih. Nekonkurenčnost je povzročila opustitev programov, drobitev podjetja in odpuščanje delavcev.

Na robu železarne, v neposredni bližini središča Raven, so tri stavbe iz 19. in začetka 20. stoletja leta 1994 namenili muzejski dejavnosti. Ravenski muzej se je priključil Evropski poti kulture železa in skupaj z drugimi slovenskimi muzeji, ki skrbijo za zbirke, kulturne spomenike, za dediščino in zgodovino železarstva v Sloveniji, so izdali zbirko *Slovenska pot kulture železa*.

Bratje Kuhar S Prežihovim Vorancem so povezane tri novejšje publikacije ravenskega muzeja. Prva je *Lovro Kuhar – Prežihov*

Voranc: rod in življenjska pot, ki je bila izdana ob 110. obletnici Prežihovega rojstva leta 2003. Besedilo je napisal Miroslav Osojnik, v knjižici pa je prikazan Kuharjev rod, Vorančeva pot, Voranc kot pisatelj in politik, Prežihova bajta in Prežihov spomenik. V drugi knjižici, ki je prav tako izšla leta 2003, so prikazani bratje Kuhar – Prežihovi »pobi«: Ivan, Lovro, Alojz in Avgust. Še pred tem, leta 1999, je muzej izdal obširnejšo publikacijo (83 strani) *Prežihova bajta*, ki predstavlja spominski muzej Prežihovega Voranca od leta 1979 naprej. V knjigi so prikazane naslednje teme: Dvajset let Prežihovega spominskega muzeja v Prežihovi bajti (Janez Mrdavšič), življenjska pot in literarna ustvarjalnost Lovra Kuharja – Prežihovega Voranca (Miroslav Osojnik), Prežihova bajta, spominski muzej Prežihovega Voranca (Karla Oder), Vorančeva pot (Miroslav Osojnik), pod naslovom *Čisto po resnici, nič ni zlagano, nič predjano* Vesna Moličnik piše o Vorančevi literaturi, na koncu pa je še seznam televizijskih, filmskih, gledaliških in radijskih del po Vorančevih literarnih predlogah. Vse tri publikacije, še posebej druga, nakužejo, da bi bilo objektivneje, če bi bila Prežihova bajta v Kotljah posvečena vsem bratom Kuhar, ne le Prežihovemu Vorancu.

Cerkve Mežiške doline Ravenski muzej je leta 2002 postavil razstavo *Likovna dediščina cerkva Mežiške doline*, spremljal pa jo je vsebinsko bogat katalog (110 strani), ki ga je napisala Simona Javornik. Avtorica je to temo obdelala že v svoji diplomski nalogi, ko se je osredinila na gotsko cerkveno arhitekturno snovanje Mežiške doline med 14. in 16. stoletjem. Z zaposlitvijo v ravenskem muzeju je koncept naloge razširila na celotno likovno dediščino cerkva Mežiške doline. V katalogu, ki je sad štiriletnega raziskovalnega dela, evidentiranja cerkvene likovne dediščine in iskanja arhivskih virov, je predstavila 23 cerkva.

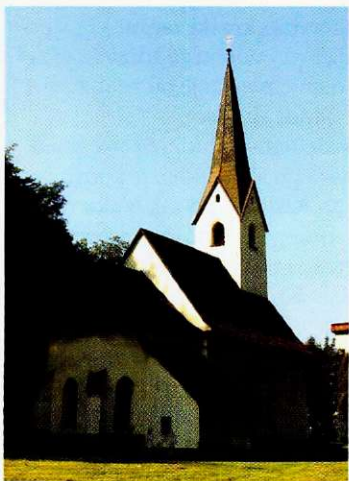
Cerkev sv. Antona Puščavnika stoji tik ob železarni in muzeju.

Občina Ravne je ob 750. obletnici prve pisne omembe kraja (Guštanj) izdala razkošnejšo knjižico, ki v treh poglavjih prikazuje zgodovino in razvoj mesta: *Zgodovinske podobe* (Karla Oder), *Sodobni mestni utrip* (Miroslav Osojnik), *Ureditev mestnega središča Ravne na Koroškem* (Alenka Fikfak, Uroš Reiter).

Koroški zbornik Ravenski muzej daje prostore tudi Zgodovinskemu društvu za Koroško, ki je izdalo že četrti *Koroški zbornik*. Ker bomo o njem posebej pisali, naj predstavimo vsebino druge in tretje številke. Iz druge številke (1997): *Zgodovina župnije Slovenj Gradec (2. del)* (Johann Skuk), *Cerkvena uprava v Dravski dolini pred letom 1600 in samostana, ki sta delovala na tem območju* (Mateja Bukovnik), *Svetnica iz Tomaške vasi* (Jakob Klemenčič), *O (pozabljeni) lokaciji slikarjev Straussov* (Brigita Rapuc), *Ljudske šege in navade ob praznikih, pri delu in ob godovnih dnevih nekaterih svetnikov na Remšniku* (Marjan Račnik), *Novosti iz Cola-*

tia (Saša Djura Jelenko), *Srednjeveško mestno obzidje v Slovenj Gradcu 2* (Damjan Snoj), *Zbirka rimskih novcev in arheološka korespondenca iz arhivskega gradiva Sokličeve zbirke* (Saša Djura Jelenko), *Arhivsko gradivo iz zbirke Jakoba Sokliča* (Valerija Grabner, Brigita Rapuc).

Iz tretje številke (2001): *Pri spevek k poznavanju oglarjenja pri nekdanji Mislinjski železarni* (Alojz Krivograd), *Ravensko osnovno šolstvo slavi tristoletnico (1700–2000)* (Franček Lasbaher), *Kako je nemški okupator ocenjeval razmere v Mežiški dolini* (Marjan Linasi), *Nekatere kontroverze v zgodovini pisju o številu zajetih in usmrčenih po vojni* (Risto Stojanovič), *Požarjeva skupina – križarski kmečki upor ali udbovska provokacija?* (Veronika Podkrižnik), *Oris upravnopolitičnih enot v Koroški krajini* (Jože Potočnik), *Pod raztegnjenim hribom – v prstenem telesu je kraj čudovit* (Andraž Melanšek), *Skriti zakladi – minerali Koroške* (Zmago Žorž), *Dr. Ljuba Prenner – arhivsko gradivo* (Brigita Rajšter). ■

FESTIVAL
RITEM DUHA

RADIO OGNJIŠČE SMC MARIBOR

UŠC Leona Štuklja Maribor

21. oktober 2006 ob 19.30

3 v 1 | ALEKSANDER & KARMEN | BOJANA IVANČIČ
BOŠTJAN DERMOL | HEART BAND | INGRID MÜLLER
MATEJA NOVAK | PRIMOŽ | p. JANEZ FERLEŽ
SKUPINA KANTUS | SKUPINA KRIK | TVOJ GLAS

www.ritemduha.net

Tomaj

Petra Janša, foto: vir STO/B. Kladnik, D. Dubokovič

Vas Tomaj, kraško naselje na pobočju hriba, imenovanega Tabor (382m), si je s svojimi lepotami prislužila naziv »Tomaj – kraški raj«. Od kod kraju ime, ni znano, obstajajo le štiri domnevne razlage; najzanimivejša je tista o graščaku, ki je imel v lasti vse od Utovelj do Dutovelj in naj bi se hvalil: »**To je moje!**« Od tod Tomaj, ki je od Dutovelj oddaljen dva, od Sežane pa šest kilometrov.

»**Kraški Vatikan**« Vrh bližnjega Tabora je bilo železnodobno gradišče, kjer so arheologi našli rimske grobove s pridatki. Te zdaj hrani tržaški muzej. Na tej pomembni strateški lokaciji so odkrili tudi ostanke srednjeveškega tabora, ki je varoval kmečko prebivalstvo in njihovo premoženje pred Turki. Oboje priča o davni naselitvi širšega območja Tomaja.

Tomajska župnija, kasneje dekanija, je bila zelo pomembno cerkveno upravno središče Krasa, zato so kraju pravili tudi »Kraški Vatikan«. Tomajci so v preteklosti naredili posameznim delom vasi imena Klenk, Košac, Na placu in Prtabor. Na Prtaboru stoji še danes **župnijska cerkev sv. Petra in Pavla**, ki ima vklesano letnico 1637. Tedaj so jo začeli graditi na mestu že obstoječe cerkvice, leta 1640 pa jo je posvetil škof Pompej grof Coronini.

Z vidika pričevalnosti arhitekturne dediščine je podružnična cerkev, tako imenovana **britofska cerkva Matere Božje** v spodnjem delu Tomaja, privlačnejša od župnijske, ki stoji na temeljih starejše. V pretežni meri je bila znova pozidana ali predelana v letih 1640–1644. Sledi stare cerkve se kažejo v ostankih šilastih gotških elementov. Že leta 1660 so ji dodali zakristijo, leta 1696 pa so dokončali značilno preslico v slogu »kraške renesanse«. **Zvonik na preslico**, ki ga predstavlja podaljšana in posebej oblikovana stena z linami za zvonove nad pročeljem glavne fasade, nekateri poimenujejo tudi zvonik na jarem, na lajbelc ali pa kar zvonica ali zvončica.

V župnišču je bila nekaj časa shranjena dragocena knjižnica s šestnajst tisočimi knjigami, pisanimi v 37 jezikih, ter rokopisi častitljive starosti. Glavni urejevalec je bil duhovnik Albin Kjuđer, župnik v Tomaju, ki je vse knjige katalogiziral. Žal so se knjige po drugi svetovni vojni »porazgubile«, a so devet tisoč primerkov le rešili in jih danes hrani Malo semenišče v Vipavi.

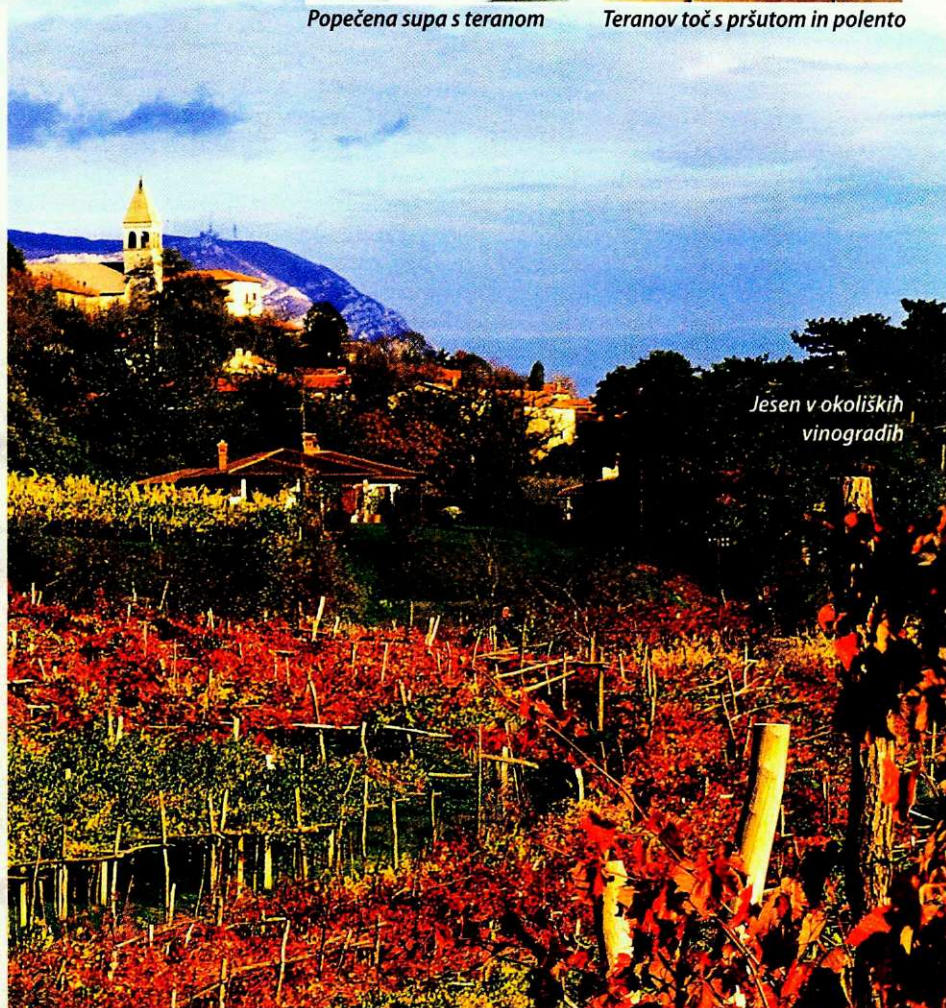
V bližini glavne cerkve je stavba **nekdanjega samostana šolskih sester sv. Frančiška**, ki so leta 1898 prišle v Tomaj po zaslugi Urbana Golmajerja (1820–1905), ustanovitelja Kraške vinarne zadruge. Še istega leta so odprle ljudsko šolo in leta 1908 vpeljale gospodinjske tečaje, kar je po svoje pripomoglo k utrjevanju narodne zavesti Kraševk.

Popečena supa s teranom

Teranov toč s pršutom in polento

Jesen v okoliških vinogradih

Najboljše lege za teran Sosednja vas so **Dutovlje**, ki nekoč ni slovela le po teranu kot danes in po **Prazniku terana in pršuta**, temveč tudi po **brinovcu**, to je žganju, ki so ga tu izdelovali iz nabranih brinovih jagod in so ga uporabljali bolj za zdravilo kot pa za pitje. Še vedno pa je nekaj ljudi, ki nabirajo sočne brinove jagode, in tudi nekaj takih, ki kuhajo brinovec.

Več pa je ljudi, ki prideluje posebno, znamenito vino **kraški teran**, ki ga bo treba svetu šele predstaviti, čeprav so ga že prodajali v Londonu za zdravilo in že zdavnaj pili na dunajskem cesarskem dvoru. V srednjem veku je bil znan tudi v drugih deželah, zlasti v Nemčiji, o njem pa je pisal tudi Valvasor.

Na krasu niso pridelovali terana samo iz refoška, temveč tudi iz sorte gned, ki je obilno rodila, kakovost pa je bila slaba. Obnova po škodi, ki jo je konec 19. stoletja povzročila trtna uš, je to sorto odpravila in refošk je postal, lahko rečemo, edina sorta za pridelovanje terana. Zanj je značilna temno rdeča česnjeva barva. Alkohola nima veliko, od 9 do 11 volumenskih odstotkov. Najbolj znane lege terana so okoli Dutovelj in na komenskem delu Krasa.

Hrana in zdravilo Zaradi kraške prsti dobi teran značilen okus, v primerjavi z drugimi vini pa vsebuje velik odstotek mlečne kisline. Po nekaterih raziskavah deluje kraški teran zdravilno na človeški organizem, kot antioksidant, kot sredstvo za zaviranje slabokrvnosti (vsebuje veliko železa), kot sredstvo za zaviranje

Značilne kraške vinske kleti ni brez kraškega pršuta.

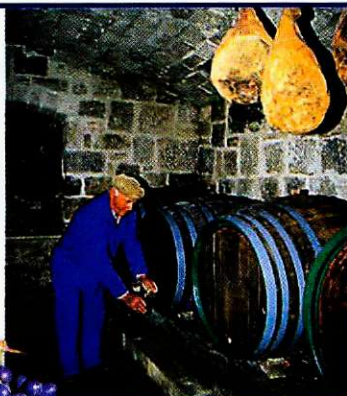
arterioskleroze in zniževanje holesterola v krvi. Teran je vino, ki se praviloma ne stara in ga je najbolje uporabljati v letu, ko dozori.

Teran pogosto srečamo tudi v kulinariki kot sestavino za tipične kraške jedi. Ena takšnih je **teranov toč**, ki ga pripravimo tako, da na olju prepražimo sesekljano čebulo, drobtinice, prilijemo malo vode in vina. Bogatejši toč je iz fižola, trdo kuhanih jajc, čebule, popra, olja, soli in terana. Jé se iz sklede. Toču so včasih dodali drobno narezano meso iz juhe ali pršut. Toč ali točanje je jed, v katero pomakajo kruh ali tudi polento.

Teranova supa je značilna kraška sladica, ki se lahko jé pri kosilu ali pa je okrepcilo v dolgih popoldnevih. Je praznična jed, ki jo pripravimo iz centimeter do poldrug centimeter debelih rezin uležanega in nekoliko suhega kruha. Na surovem maslu popečeni kruh ali supo položimo na krožnik, ga posujemo s sladkorjem in prelijemo s teranom. Supa se v teranu zmežča. Jemo jo z žlico. Na Krasu so gospodinjne včasih rekly: »Če je supa popila dva deci terana, zakaj ga ne bi še jaz!«

Mladinski hotel kot kulturni spomenik

Blizu Tomaja, v vasi **Pliskovica**, stoji **Mladinski hotel**, ki je urejen v **stari kraški domačiji**. Je kulturni spomenik in pomemben element kraške arhitekture. Kraška domačija obsega hišo (stanovanjski del) in skedenj (gospodarsko poslopje), kjer je včasih bil hlev za živino ter shramba za seno in kmetijske pridelke, ki jih je družina pridelala na svojih njivah. Okoli hiše je veliko ograjeno dvorišče ali borjač, ki je bilo včasih njivska površina, danes pa so tu igrišča za nogomet in odbojko ter prostor za druge družabne igre in druženje. Prijetno je priti sem s kolesom

Grozd terana

Športna prireditev S kolesom po Krasu

ali se sprehoditi po okolici, ki je urejena kot **kraška učna pot**, z imenom in oznako ovčke Pliske. Speljana je po vasi in okoliškem planotastem svetu v dolžini šestih kilometrov ter vodi med dolgimi kamnitimi zidovi, mimo obdelanih vrtač in pastirskih hišk, čez kraško gmajno in ob pašnikih, kjer se še pase živina.

Kosovelova hiša

»V jesenski tihi čas / prileti brinjevka / na Kras. / Na polju / nikogar več ni, / le ona / preko gmajne/ leti.« Impresionistični stih pesnika Srečka Kosovela (1904–1926) nam pričarajo kraško okolje Tomaja, kjer je pesnik od leta 1908 živel in ustvarjal. Po opravljeni osnovni šoli se je leta 1916 vpisal na realko v Ljubljani. Nato se je odločil za študij slavistike, romanistike in filozofije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Sodeloval je pri avantgardistični reviji *Tri labodi*, ki je začela izhajati leta 1921 v Novem mestu. Ko je čez dve leti ostal brez denarja, se je nastanil pri prijatelju Cirilu Debevcu, s katerim sta ustanovila krožek Ivan Cankar. A je žal leta 1926, star komaj dvaindvajset let, umrl za vnetjem možganske mreže.

V začetku svojega ustvarjanja je bil predvsem pod vplivom moderne in impresionizma. Prevladujoči motivi v njegovi poeziji so bili kraška pokrajina, mati in smrt. Kasneje je prešel v ekspresionizem, iz bežnih vtisov v disharmonično izražanje čustev. Razvil je vizionarno, družbeno in versko tematiko, ki je imela osrednjo idejo o osebnih in kolektivnih apokalipsi in je nosila v sebi očiščenje krivde in stvarjenje novega erosa. Leta 1925 je razvil konstruktivizem, t. i. konstruktivistične pesmi (konse), ki so bile po njegovi smrti izdane v pesniški zbirki *Integrali 26*. Pisal je tudi krajšo prozo in esejistiko. V hiši je danes urejena muzejska zbirka. **D**

Cerkev sv. Petra in Pavla

Portret Srečka Kosovela

Hiša, kjer je živel pesnik Srečko Kosovel (1904–1926)

Mladinski hotel Pliskovica

Bliznja vas Dutovlje, ki slovi po odličnem teranu

Pliska označuje kraško učno pot

Vir: www.slovenia.info (Slovenska turistična organizacija), www.kras-carso.com

Književni portreti

Franc-Franc

Knjiga *Panonski književni portreti I* je prvi zvezek knjižnega projekta, ki bo v dveh zaokroženih sklopih (Prekmurje in Porabje, Prlekija in Slovenske gorice) in v leksikonsko-interpretativni obliki predstavil književne ustvarjalce, ki izhajajo iz slovenskega panonskega prostora. Pri tem je avtor Franci Just pojem književnosti pomensko nekoliko razširil in je med panonske književne portretirance poleg »pravih« književnikov, literarnih ustvarjalcev torej, uvrstil tudi avtorje polliterarnih in izjemoma neliterarnih besedil, ki so bili zlasti v starejših obdobjih pomembni za kulturno-jezikovni razvoj skupnosti. V prvi knjigi so prikazani avtorji po abecedi od A do I, od Imreja Agustiča, publicista, pisatelja, prevajalca in časnikarja (1837–1879) do Franca Ivanocyja, duhovnika, publicista, versko-kulturnega organizatorja in nabožnega pisca (1857–1913).

Zgodovinski časopis

Zveza zgodovinskih društev

Številka 1–2 letošnjega letnika *Zgodovinskega časopisa* prinaša devet prispevkov: *Vojaški sistemi v prvi križarski vojni* (Tomaž Lazar), *Status Celjskih grofova kao kneževa Svetog Rimskog carstva* (Robert Kurelič), *Čehi v zalivu. Češka prisotnost v Trstu od leta 1848 do prve svetovne vojne* (Borut Klabjan), *Slovenska socialna demokracija v Trstu 1889–1900* (Boris M. Gombač), *Srpska politička desnica i srpsko nacionalno pitanje u Trojednici krajem XIX veka* (Vladislav B. Sotirović), *Podoba ženske v letu 1918 skozi prizmo političnih člankov* (Irena Selišnik), *Atentati v Bolgariji, Romuniji in Albaniji med obema vojnama in odnevi nanje v Slovincu in Jutru* (Alenka Verdinek), *Razvoj slovenskega kemičnega izrazja* (Miha Tišler), *Kompetence učitelja začetnika zgodovine v Veliki Britaniji, Franciji in Sloveniji* (Danijela Trškan).

Človek v Alpah

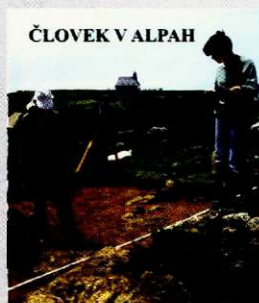
Založba ZRC

Alpe so eno najavbljivejših geografskih območij, ki priteguje raziskovalce s svojo bogato, večtisočletno kulturno tradicijo. Slovenija v zadnjem desetletju pospešuje raziskave v Kamniško-Savinjskih in Julijskih Alpah: nekatere pomembnejše znanstvene izsledke arheoloških in etnoloških raziskav predstavlja zbornik *Človek v Alpah*, v katerem je objavljenih 18 prispevkov o lovski, metalurški in pastirski kulturi v slovenskih Alpah, po večini s planin v Kamniško-Savinjskih Alpah. Najnovejša znanstvena spoznanja o kultiviranosti Vzhodnih Alp v prazgodovini, antiki in srednjem veku

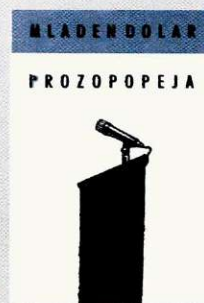
1.

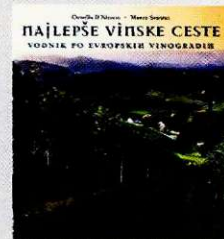
1.

2.

3.

4.

pomenijo velik prispevek k uveljavitvi našega ozemlja v sklopu celotnega alpskega prostora. Zbornik je s široko vsebinsko tematiko obogatitev kulturnega in turističnega horizonta na širšem alpskem območju, saj so prispevki mikavni tudi za širši krog bralcev, ki jih zanimajo teme iz življenja in kulture človeka v Alpah.

Almanah EZ

Tehniška založba Slovenije

Kot posebna izdaja revije *Življenje in tehnika* je izšla knjižica (128 strani) *Almanah EU s spletnimi povezavami*. Trije avtorji, Mojca in Vital Sever ter Nina Sankovič, so v njej na zgoščen način v treh poglavjih prikazali Evropsko zvezo. V prvem poglavju *Predstavitev Evropske unije* pišejo o zgodovini EZ, širitvi, carinski, gospodarski in denarni zvezi, skupni zunanji in varnostni politiki, o simbolih EZ, delovanju EZ (parlament, svet, komisija). V drugem poglavju prikazujejo vseh 25 članic. Na leksikonski način so pri vsaki državi prikazani: dežela, prebivalstvo, zgodovina, politične ustanove, gospodarstvo, znane osebnosti in najboljša podjetja. V zadnjem poglavju so objavljeni uporabni spletni naslovi o EZ.

Prozopopeja

Analecta

Prozopopeja pomeni posoditi svoj glas drugemu. O njej v knjigi z istim naslovom piše eden najvidnejših slovenskih filozofov dr. Mladen Dolar. Z eno najpreprostejših retoričnih figur lahko s svojim glasom personificiramo bogove, umrle, odsotne, ustanove, imaginarne sobesednike, naravne pojave, kreposti, živali itd. Ko jim posodimo glas, jim posodimo tudi obraz, ali bolje, nadenemo jim masko – *prosofon* je v grščini tako obraz kot maska. Avtor piše o temi resnice, ki se zastavlja z novo silovitostjo, daleč od tega, da bi z njo opravili in se udobno postavili na stališče, da je pač ena od mogočih zgodb, fikcij, nič boljša od drugih, ali da je

resnic mnogo in je vse odvisno od perspektive in kotingentne začasnosti, brez pretenzij po univerzalnosti in absolutu. Tu je vsa težavnost problema: kako misliti resnico sredi med sposojenimi in posojenimi glasovi, med maskami in obrazi?

Bližnjice do samozavesti

Založba Mladinska knjiga

Samozavest je zaželena, a včasih neopredeljiva lastnost. V nas se naselijo dvomi, naša samopodoba se razblini in spraševati se začnemo o raznih vidikih življenja. Pri tem izgubimo stik z občutki in lastno vrednostjo. Osebná svetovalka Sarah Litvinoff v knjigi *Bližnjice do samozavesti* opisuje, kako lahko po korakih pridemo do uspeha: premagamo ovire, opravimo s strahovi, se naučimo pozitivnega mišljenja, pridobimo več energije in se tako razvijemo v osebo, ki je zadovoljna in samozavestna.

Vinske ceste

Cankarjeva založba

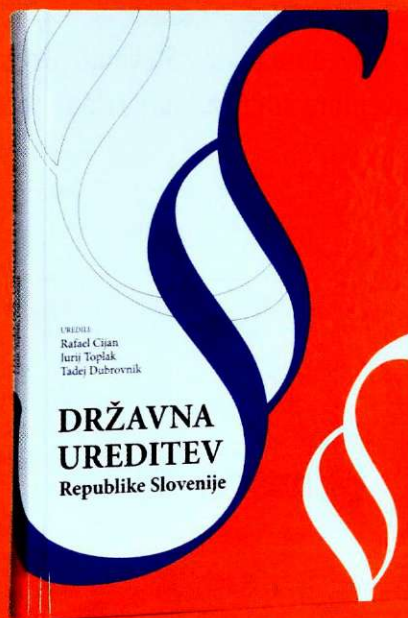
Vodnik *Najlepše vinske ceste* opisuje najlepše evropske vinogradniške poti, izbrane na podlagi njihove zgodovinske pomembnosti, kakovosti vin in kulturnih zanimivosti. Priročnik nas popelje skozi osem držav in tako predstavi 20 lepih, starih in znanih vinorodnih okolišev od Porta na Portugalskem prek Španije, Francije, Italije, Nemčije, Avstrije in Madžarske vse do naših vinorodnih krajev – Istre in Krasa. Skoznje nas popelje več kot 500 kakovostnih barvnih fotografij, ki prikazujejo raznolikost evropskih vinorodnih pokrajin. Avtorja, Italijana Ornella D'Alessio in Marco Santini, sta poskrbela za izčrpne informacije o privlačnih vaseh, v katerih se je vredno ustavit, prenočiščih, restavracijah, skritih zgodovinskih zanimivostih in podrobnostih, zaradi katerih je neki okoliš edinstven. Na koncu vsakega poglavja so zbrane in predstavljene znamke vin, ki jih je vredno okusiti – vseh skupaj je v knjigi, ki ima 323 strani, 250.

KNJIGA MESECA OKTOBRA

USPEŠNICA

**Državna ureditev
Republike Slovenije****Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan,
mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik***Obseg: 376 strani, format: 17x24,5 cm, trda vezava*

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. Poleg besedila najpomembnejših predpisov s področja državne ureditve, organov oblasti, človekovih pravic, volitev in referendumov ter ustavnega sodstva daje tudi pregled nad postopkom pred ustavnim sodiščem in nekaterimi njegovimi odločitvami. Knjiga je opremljena tudi z vzorci vlog pred ustavnim sodiščem in z uvodnimi pojasnili prof. dr. Rafaela Cijana, mag. Jurija Toplaka in Tadeja Dubrovnika.

Redna cena: 8.500,00 SIT / 35,46 EUR

Pri nakupu knjige meseca oktobra
vam priznamo **20% POPUST**,
zato boste zanjo odšteli le 6.800,00 SIT / 28,37 EUR.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **30% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le 5.950,00 SIT / 24,82 EUR.

Akcijska ponudba velja do 31. oktobra 2006 oz. do razprodaje zalog. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

 Naročam knjigo Državna ureditev Republike Slovenije

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 230 06 61.**Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu 01 230 06 66.***Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

Razstava slikarja Joana Mirója

Lucija Horvat, foto: Mitja Volčanšek

V Mestni galeriji Piran je od 5. oktobra prvič v Sloveniji predstavljena samostojna razstava španskega slikarja Joana Mirója. Na ogled bo do 7. novembra 2006, od torka do sobote od 11. do 17. in ob nedeljah od 11. do 13 ure.

Razstava je nekaj izjemnega zato, ker je v njej zajetih veliko različnih likovnih tehnik, ki so hkrati vsebinsko enotne. Med predstavljenimi deli je tudi monumentalna slika Ples oseb in ptic v velikosti 272 x 293 cm, 15 izvornih risb, 10 grafik in 5 skulptur. Razstavljena so dela iz umetnikovega poznega obdobja, ki prikazujejo njegovo zrelost proti koncu življenja. Oblikovali in izbrali so jo Mirójevi potomci, ki so želeli predstaviti umetnikove pozne dragulje. Takšne razstave so tudi v svetu redke, ker Mirójevi potomci le redko dovolijo izvoz del slavnega slikarja in kiparja. Razstava, ki je izbrušen kamen Mirójeve umetnosti, je pripravljena z galerijo Lelong v Parizu, ki stalno sodeluje z Obalnimi galerijami.

Med velikani slikarstva Joan Miró sodi med velikane modernega slikarstva v dvajsetem stoletju tako kot Picasso, Klée, Kandinski, Braque in Gris v obdobju kubizma, nadrealizma in abstraktnega slikarstva. Njegova dela se dotikajo Nezavednega, ki ga avtor spravlja v vidno sfero slike. Znaki v njegovih delih so v svoji jasnosti tipični in razvidni, so preprosti in evidentni, vendar

imajo polni pomen v Mirójevem svetu. Organičnost in racionalnost sta nepomembni in odsotni, morfologija podzavesti, ki se razvija v slikah in grafikah, je nasprotna geometričnim podobam. Solarna – sončna – slika, mitološka in preprosta fenomenologija znamenj, ki zunaj svojega prostora, ki je čisto likoven, slikarski, ne najde razlage. Takšne so njegove slike, risbe, grafike in skulpture, ki igrajo na nadrealni smisel in učinek.

Preobrazbe Mirójevih del Mirójevih del ne moremo opredeliti z upodabljajočo izkušnjo, saj so neskončen niz preobrazb, prelomov, pomislekov, odklonov in vnovičnih odmikov. Slikarjeva vizija se neprestano oživilja in jo je mogoče razložiti le s tem, da izraža ne le idejo, ampak nekakšno dejavno navzočnost v jedru skrajne gibljivosti dela, njegovih potezah in barvah. To navzočnost čutimo tudi v izbruhih energije, ki jih žarči njegovo delo – od

nemirne negativnosti do svetlobe, ki izvira iz predzgodovinskih usedlin, ter magnetično privlačne in izčrpavajoče zadržanosti. Skriti vir, metamorfična energija, na katero se je Miró opiral do svojih poslednjih dni, je bila poezija. Miro se bojeval proti »slikanju kot slikanju« in prav poezija mu je omogočala, da si je vedno znova očisti duha in atelje, saj mu je vedno znova ponudila praznino in odlog. V njegovih delih je poezija uporabljena kot gorčično zrno, ki s svojo rastjo lahko izniči zastareli sistem in prečisti teme- lje ter zaneti prostorski upor. Poezija je zanj do konca veljala za moč, s katero je lahko skozi potezo s tušem ali skozi zadušljivo gostoto svojih obrabljenih čopičev

strmoglavil svet, je zapisal Jacques Dupin o Miróju.

Poezija in slikanje Prepričanje, ki mu je Miró zvesto sledil, je bilo strnjeno v stavku: »Ne razlikujem med poezijo in slikanjem.« Poezija je bil goreče vdan od svojega prvega do zadnjega dne, saj jo je prebiral vsak dan. Že v mladosti je sklenil veliko prijateljstev s pesniki z vsega sveta, najbližje pa sta mu bili katalonščina in francoščina, zato je sodeloval pri njunem raziskovanju

in pustolovščinah. Knjige pesnikov je vedno ilustriral z globoko predanostjo in pozornostjo, ker mu je bilo vsako besedilo in pesem posebej izziv, pri čemer je vedno ustvaril plodno razmerje med seboj in pesniki. ■

Kdaj bodo gradili NUK II?

Minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan in ljubljanska županja Danica Simšič sta podpisala pogodbo o prenosu zemljišč, potrebnih za graditev NUK II, ki so v lasti ljubljanske občine, na državo. Naslednji korak ministrstva je predstavitev terminskega načrta graditve, toda še vedno ni bilo mogoče potrditi, ali bodo začeli graditi prihodnje leto, saj je to odvisno od nekaterih gradbenih dovoljenj. NUK II namreč sloni na finančnih virih iz evropskih skladov, za katera veljajo zelo strogi predpisi. Graditev prve faze naj bi trajala štiri leta. Letos mineva 70 let, odkar so začeli graditi Plečnikovo knjižnico, gradili pa so jo pet let. Mineva pa tudi 30 let, odkar je jasno, da je knjižnica pretesna in da bo treba postaviti novo. Od sklepa o graditvi nove mineva 16 let, toda v dveh letih je ministrstvu za kulturo in ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ob pomoči drugih uspelo priti do prepotrebne prenosa zemljišč.

Knjižnica pomeni naložbo v znanje in razvoj, saj je kar 90 odstotkov vseh tistih, ki jo uporabljajo, študentov. NUK II je tudi pomemben obet za boljše varovanje pisne kulturne dediščine. V elektronski dobi nacionalna knjižnica prevzema tudi vlogo osrednje digitalne knjižnice, ki pa ne zanika in ne nadomešča knjižničnih stavb, temveč jih dopolnjuje. Nova stavba bo omogočala storitve za trikrat večje

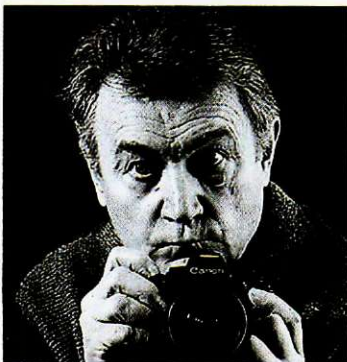
število uporabnikov in bo zagotavljala štirikrat več čitalniških mest. Nova knjižnica bo imela kar tisoč čitalniških mest in prostor za tri milijone enot gradiva. Ko jo bodo zgradili, bo v stari knjižnici končno lahko zavladovalo ozračje, kot si ga je zamislil Plečnik: v palači bodo shranjene nekatere temeljne zbirke, postavljena pa bo tudi stalna razstava o slovenski knjigi. L. H.

in bo zagotavljala štirikrat več čitalniških mest. Nova knjižnica bo imela kar tisoč čitalniških mest in prostor za tri milijone enot gradiva. Ko jo bodo zgradili, bo v stari knjižnici končno lahko zavladovalo ozračje, kot si ga je zamislil Plečnik: v palači bodo shranjene nekatere temeljne zbirke, postavljena pa bo tudi stalna razstava o slovenski knjigi. L. H.

Železarske fotografije

V okviru skupnega projekta Koroškega pokrajinskega muzeja iz Slovenj Gradca in Gornjesavskega muzeja z Jesenic je od prejšnje srede v grajskem razstavišču na Ravnah na Koroškem na ogled 70 železarskih fotografij Tihomirja Pinterja. Obsežen opus črno-belih fotografij je štiri desetletja nastajal v železarnah po vsej nekdanji skupni državi, glavnino podob pa je Pinter v različnih časovnih obdobjih posnel na Ravnah in Jesenicah.

Razstavo, ki nosi naslov Razžarjeni pogledi, spremlja monografska publikacija. Fotografije sestavljajo tri zaokrožene tematske sklope: ilustracije delovnega procesa, portrete železarjev in strukturirane, domala abstraktne kompozicije tekstur železarskih materialov, so zapisali v Koroškem pokrajinskem muzeju. V oko kamere ujeti »portreti« fužinarske obdelave železa in jekla Tihomirja Pinterja prinašajo nostalgične zgodbe iz 60. in 70. let prejšnjega stoletja, ki so danes le še spomin, a kljub temu resnični, v poetično kopreno mojstrskega kadriranja odeti odsev minulega, včerajšnjega sveta. Obsežne serije železarskih podob so tudi nadvse dragocen vir za preučevanje minulega, saj mnogoplastno pripovedujejo zgodbe o proizvodnih obratih, značilnih situacijah vsakodnevnih delovnih rutine, o izdelkih in o ljudeh. Vse skupaj pa povezujejo v nedeljivo, izrazno močno celoto. L. H.

Tihomir Pinter

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 12. 10. 2006

11.00 Slovenski etnografski muzej: dr. Claudia Haas: Evropska prestolnica: ključ do uspeha – predavanje

19.30 Šentjakobsko gledališče: Clare Boothe Luce: Ženske. Režija: Andreja Kovač

19.30 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije – klasična glasba

20.00 MGL: Boris A. Novak: Lipicanci gredo v Strasbourg

PETEK, 13. 10. 2006

19.00 Cankarjev dom: Mir in tvojih rokah – humanitarni multikulturni koncert

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: Ep o Gilgamešu

20.30 Cankarjev dom: Bogdana Herman, slovenske ljudske pesmi. Bogdana Herman med ljubitelji in poznavalci ljudske glasbe velja za vodilno slovensko pevko ljudskih pesmi. Poje slovenske ljudske pesmi, ki obstajajo v objavljenih ali neobjavljenih notnih zapisih in so jih ljudje že skoraj pozabili.

SOBOTA, 14. 10. 2006

20.00 Slovenska filharmonija: Komorni orkester Slowind z gosti – koncertna izvedba opere Josepha Haydna Neobljudeni otok

20.00 MGL: Denise Chalem: Reci moji hčeri, da sem šla na potovanje. Drama govori o Dominique, ki v zaporu preživlja že

sedmo leto, ko se ji v celici pridruži Caroline. Življenje v zaporu ima ustaljen ritem, ki ga le včasih pretrga surovo vedenje paznic. Ženski, ki prihajata iz povsem različnih družbenih okolij in ki se v življenju drugače najbrž ne bi nikoli srečali, sta tako prisiljeni deliti nekaj kvadratnih metrov celice.

PONEDELJEK, 16. 10. 2006

20.15 Cankarjev dom: Zadnji nomadi Radžastana (Indija) – glasbeno-gledališki spektakel. V predstavi nastopajo bardi, pesalci, glasbeniki in akrobati iz indijske pokrajine Radžastan. Njihovo ustvarjanje je vez s kulturnimi koreninami romskega ljudstva, katerih začetki so povezani z zadnjimi potujočimi kastami. Umetniški vodja: Alain Weber

TOREK, 17. 10. 2006

19.30 Ljubljanski grad: Louise Sibourd, klavir (Belgija) – klasična glasba

20.00 MGL: Denise Chalem: Reci moji hčeri, da sem šla na potovanje

SREDA, 18. 10. 2006

19.30 SNG Drama: R. Schimmelpfennig: Ženska od prej

21.00 KUD France Prešeren: Brina (Slovenija) – etno, ljudska glasba Oblikovalka, lutkovna animatorica in pevka Brina Vogelcnik – Saje se v zadnjem času predstavlja z glasom in interpretacijo s skupino izkušenih in uveljavljenih glasbenikov.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

United 93

Monika Maljevič

Drama United 93 pripoveduje zgodbo potnikov in posadke, njihovih družin in kontrolorjev, ki so bili usodnega 11. septembra priče letu četrtega ugrabljenega letala.

11. september 2001. Terroristi ugrabijo štiri letala. Tri izmed njih zadenejo svojo tarčo. Zgodbo četrtega pripoveduje pričujoči film, ki je brez političnih primesi opisal ta zgodovinski dan. Medtem ko so kontrolorji in letališki uslužbenci na radarjih z grozo opazovali dogajanje nad vzhodno obalo Združenih držav Amerike, kjer so tri letala spremenila smer leta in končala v obeh stolpnicaх Svetovnega trgovinskega centra ter stavbi Pentagona, so se potniki na letu številka 93 družbe United Airlines združili in poskušali teroristom preprečiti še četrti napad, katerega tarča je bila Bela hiša.

Zgodaj zjutraj 11. septembra 2001 se nič hudega sluteči potniki vkrcajo na letalo, namenjeno v San Francisco. Kmalu po vzletu pilot sporoči, da je na letalu bomba in da so ugrabitelji prevzeli nadzor nad letalom. Prestrašeni potniki s pomočjo telefonov izvejo, da so bila tri druga letala prav tako ugrabljena in strmoglavljena, zato se odločijo ukrepati. Resnična zgodba o letu, ki je trajal le 90 minut in na katerem so popolni neznanci združili moči in se uprli kruti usodi, ki so jim jo namenili teroristi.

Združeni S filmom United 93 je Greengrass ustvaril provokativno dramo, ki pripoveduje zgodbo o potnikih, posadki in letalskih kontrolorjih, ki so zgroženi opazovali, kako je letalo United Airlinesa postalo četrto ugrabljeno letalo na dan najhujšega terorističnega napada na ameriških tleh, 11. septembra 2001. Osredinil se je na ta polet in uporabil transkripte resničnih pogovorov med piloti in kontrolorji ter telefonskih pogovorov potnikov s poleta 93 z njihovimi svojci.

Film je začel snemati, potem ko je večina družin potnikov s poleta

United 93

Režija: Paul Greengrass

Scenarij: Paul Greengrass

Produkcija: Debra Hayward, Liza Chasin, Tim Bevan

Igrajo: Christian Clemenson, JJ Johnson, Polly Adams, Opal Alladin, Starla Benford, Trish Gates, Nancy McDoniel

Distribucija: Karantanija Cinemas

93 v to privolila. Igralci so precej neznan, nastopilo pa je tudi nekaj resničnih oseb, ki so igrale same sebe, denimo Ben Sliney, vodja nadzornega centra FAA. Dogajanje v letalu med potniki in teroristi je v veliki meri improvizirano, saj nihče, kot pravi Greengrass, ne more zagotovo vedeti, kaj se je v resnici dogajalo. Nastal je drama-

tičen film, ki poskuša obnoviti tragične dogodke tistega dne.

Družbeno angažirani režiser Paul Greengrass se je ukvarjal že s posledicami terorizma na Severnem Irskem v filmu Krvava nedelja in Omagh ter z rasističnim nasiljem v The Murder of Stephen Lawrence, zdaj pa se je posvetil dnevu, ki je spremenil svet. **D**

Samo za naročnike
časnika Večer!

Še niste
naročnik Večera?
Naročite se in
si sposojajte
filme na dom
20% ceneje!

iTiVi za naročnike Večera 1 mesec brezplačno* in 20% ceneje!

Za vse nove in obstoječe naročnike časnika Večer smo v sodelovanju s spletno videoteko iTiVi pripravili posebno ugodnost - 1 mesec brezplačne iTiVi naročnine in 20% popust na pakete iTiVi.

Kako do ugodnosti?

Na strani www.itivi.si/vecer aktivirate promocijsko kodo s tega oglasa, ki velja samo za naročnike časnika Večer.

*Ugodnost 1-mesečne brezplačne naročnine na iTiVi velja samo do konca leta 2006, 20% popust na katerikoli iTiVi-jev paket pa za naročnike Večera velja neprestano.

NAROČILNICA

Da, naročam časnik Večer in si s tem zagotovim ugodnosti: 1 mesec brezplačne iTiVi-naročnine in 20% popust na pakete iTiVi. Ugodnosti aktiviram s promocijsko kodo:

iTiVi PROMOCIJSKA KODA SAMO ZA NAROČNIKE VEČERA:
V1032BDZ531

Ime in priimek: _____

Ulica in hišna številka: _____

Kraj in poštna številka: _____

Elektronski naslov: _____

Davčna številka: _____

Telefon: _____

Podpis: _____

Navedeni podatki so točni in naročnik dovoljuje, da jih ČZP Večer d. d. uporablja za vzdrževanje naročniškega razmerja in obveščanje o akcijah (največ enkrat tedensko). Naročilnico pošljite na naslov:

ČZP Večer, Prodaja edicij, 2504 Maribor ali e-pošti: narocnina@vecer.com.

INFORMACIJE NA:
www.itivi.si/vecer

VEČER

Mesten ali športno pustolovski?

Tekst in foto: Samo Resnik, SAGA Institute

Suzuki SX4 1,6 deluxe 4x4

Ja, lahko je kar oboje. Kajti to je bil temelj razmišljanja Suzukijevih inženirjev. Da potemtakem lahko zadosti mestnim ali necestnim potrebam. In ob tem ne trpi ideja o avtomobilu kot prevoznem sredstvu. Le kaj bi porekla najlepša Slovenka, ki se bo s takšnim modelom vozila do naslednjega leta? Jo bomo vprašali ob prvi priložnosti.

Brez 4x4 ne gre Suzuki je že dolgo zvest tehnologiji štirikolesnega pogona in tudi tukaj je ni izpustil. Resda se zdi, kot da pri tej japonski tovarni že celih deset let iščejo nadomestilo za uspešno vitaro, a takšnega uspeha SX4 zagotovo

60 km/h. Drugače je to klasično naprej gnani prenos, ki ob zdrsu z elektroniko prek kardana nekaj navora prestavi še nazaj. Tako, pa so blatne luže za nami.

Tudi na cesti poskočen Tisto, kar zasnova zaradi čvrstega podvozja žrtvuje na terenu, je velik plus na asfaltu. Dobra vodljivost, četudi medosna razdalja ni ne vem kolikšna. Pri večjih avtocestnih hitrostih je občutljiv na bočni veter, volan pa je takrat prelahkoten, da suzuki ne bi begal levo desno po asfaltu. A vseeno je tu občutiti malce športnosti. Celo težišče je presenetljivo nizko in na ovinkih je poskočen in živahen kot mlad kozliček. Jasno, na luknjah bo rad odskakoval. No, pa jo imate, športno pustolovsko. Za motorni pogon je zadolžen spredaj nameščeni štirivaljnik z 1,6-litrsko delovno prostornino in bencinskim polnilom nad čela batov. Razvija 79 kW. Ko sešetejete porabo goriva in jo odštejete od majhne vsebnosti tanka,

ne bo prinesel. Pa ne da ne bi bil dovolj dober, ampak ker je SX4 tiste vrste avtomobilska mešanica, ki je samo pretrsešana in ne zmešana. Tako na rahlo privzdignjenem podvozju kraljuje samonosna karoserija, ki je v višini glav namenoma malce višja, da daje potnikom občutek prostornosti. Te pa v bistvu ni, le bolj zračna in pregledna je zavoľjo tega. In ker daje vitez hitro misliti tudi o terenskih ambicijah, jih suzuki vzpodbuja s pogonom na vsa štiri kolesa hkrati le s potiskom gumba, ki elektronsko blokira sredinski diferencial do hitrosti

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	SUZUKI SX4 1,6
vrsta motorja	bencinski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1586
moč v kW (KM) pri vrt./min	79 (107) pri 5500
največji navor v Nm pri vrt./min	145 pri 4000
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na vsa štiri kolesa
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4235 x 1755 x 1620
medosna razdalja v mm	2500
prtljažnik v litrih	270/670
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1265 (405)
največja hitrost v km/h	170
pospešek 0-100 km/h v s	11,2
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,1
poraba na testu v l/100 km	10,2
cena vozila v SIT	4.490.000

dobite precej slabo avtonomijo. Takšno, ki zahteva vse prevečkrat ustavljanje na črpalkah. Sicer pa je upravljanje izvrstno. Še posebej je dodelan menjalnik s petimi stopnjami, ki ga odlikuje natančnost in hitrost vključevanja prenosov. In slednje je povsem na mestu, saj je navor, s katerim razpolaga motor, prav

nad še uporabno vrednostjo. Prestavljati je torej treba.

Brez pripomb Notranjost je razmeroma dobro izdelana, vključno s plastičnimi površinami in izbranimi tekstilnimi materiali. Sedenje lahko pohvalimo, tudi zadaj, le treh potnikov ne poskusite tlačiti tja. Pri lučeh ne pričakujte kakšne ksenonske osvetlitve, ker ni na voljo. Svetilnost z obstoječimi pa je le zadovoljiva. V najbolj opremljeni različici nad varnostjo bedi šest zračnih vreč, ABS in klimatska naprava sta standardizirana. Le v najslabše opremljenem modelu je za hlajenje treba doplačati. Če se odločate za zagon motorja brez fizičnega vtikanja ključa, je tu na voljo sistem, ki se sporazumeva z elektroniko v ključu. Ta se potem odloča, ali lahko odpirate vrata le s potegom kljuka in zaganjate motor z zavrtljajem plastičnega vzvoda na ključavnici. Pripravno in vsaj v našem primeru tudi vedno delujoče.

Glede na potrebe niha tudi cena. Najceneje jo boste odnesli s tremi milijoni, a brez štirikolesnega pogona, najdražja različica pa je štiri in pol. V tem primeru se vsaj ne boste spraševali: mesten ali športno pustolovski. Takrat boste imeli oboje. **D**

Novice

AUDI R8 Leta 2003 so Nemci v Frankfurtu predstavili študijo visokozmogljivega športnika s sredinsko nameščenim pogonskim agregatom in stalnim štirikolesnim pogonom, ki je tedaj nosila ime 'Le Mans quattro concept', sedaj pa so v Parizu predstavili njeno serijsko izvedbo z modelno oznako R8. Gre za dvosedežnik z nizko silhueto (1249 mm), sredinsko nameščenim bencinskim motorjem ter stalnim štirikolesnim pogonom quattro, ki doseže največjo hitrost 301 km/h in sklene pospeševanje od 0-100 km/h v 4,6 sekunde. Pod zastekljenim motornim pokrovom na zadku je nameščen 4,2-litrski motor V8 FSI, ki je za sedežema in lahko mobilizira 420 KM pri 7800 vrtljajih. V zagon proizvodnje, ki poteka v Neckarsulmu, so pri Audiju investirali 28 milijonov evrov. Pri izdelavi tega avtomobila z nemško prodajno ceno 104.400 evrov sodeluje 250 zaposlenih, ki bodo izdelali le 15 primerkov letno. Prvi audiji R8 bodo prišli do kupcev v sredini leta 2007.

DACIA LOGAN MCV Francosko zupanje v romunskega partnerja se krepi, za še večji dvig prodajnih števil pa bo po vsej verjetnosti s svojo ugodno prodajno ceno in prostornostjo poskrbela nova karavanska izvedba modela logan z dodatno oznako MCV (Multi Convivial Vehicle). Po neuradnih navedbah se bo prodajna cena vrtela v območju 8.500 evrov. V primerjavi z limuzinsko izvedbo ima za 27 centimetrov podaljšano medosno razdaljo, ki meri sedaj 2,91 metra. 4,45 metra dolgi karavan ponuja dovolj prostora za sedem potnikov, ki imajo v tem primeru na voljo le 200-litrski prostor v prtljažniku. Kadar je v avtomobilu 5 potnikov, se prostornina prtljažnika dvigne na 700 litrov in se ustavi šele pri 2.350 litrih v primeru, ko želi lastnik dokončno izkoristiti ponujeni prostor za prevoz tovora.

TOYOTA AURIS SPACE CONCEPT V Parizu predstavljeni auris space concept prikazuje naslednika modela corolla s trojimi ali peterimi vrati. Ime auris je skovanka iz latinske besede aurum (zlato) in končnice is, ki jo najdemo tudi pri modelnih oznakah yaris in avensis. V serijski izvedbi bo prišel do japonskih kupcev že ta mesec in se razteza na dolžini 4,23 metra, širok je 1,76 in visok 1,53 metra. Po vsej verjetnosti bomo evropsko premiero serijske izvedbe dočakali prihodnje leto v Ženevi, ker je začetek evropske prodaje predviden v naslednji pomladi.

Radio Krka
106.6 MHz

Kronično vnetje jeter

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven

Tretji svetovni dan boja proti hepatitisu, ki ga vsako leto 1. oktobra organizirajo evropska pisarna Svetovne zdravstvene organizacije in evropska združenja bolnikov s hepatitisom, je sicer že mimo, vendar njegovo geslo **Testiraj se! še vedno velja.**

Veliko okuženih s hepatitisom C nima nikoli znakov bolezni.

Hepatitis je obolenje jeter, pravzaprav sam termin pomeni vnetje jeter, in ga lahko povzročajo mnogi dejavniki, vključno z infekcijami, paraziti, bakterijami, kemikalijami, mamili in alkoholom. Od teh so virusne okužbe najpogostejši vzrok za kronično vnetje jeter, kronični hepatitis. Oba virusna hepatitisa, B in C, lahko pripeljeta do ciroze in raka na jetrih, v končni fazi pa se pojavi potreba po presaditvi jeter. Oba hepatitisa je mogoče učinkovito zdraviti in v mnogih primerih tudi ozdraviti. Na svetu je skoraj 600 milijonov

ljudi, ki so okuženi z virusom hepatitisa B ali C. Virus hepatitisa C poznamo šele dobrih petnajst let, že več kot deset let obstajajo tudi testi, s katerimi okužbo dokažemo, in v zadnjih letih še zdravila, ki so precej učinkovita.

Hepatitis C Z virusom hepatitisa C je okuženih 180 milijonov ljudi po vsem svetu, kar pomeni 3 odstotke svetovne populacije. Vsako leto število na novo okuženih bolnikov s to boleznijo na svetu naraste za 3 do 4 milijone. Med Evropejci je okuženost enoodstotna. Zanimivo je, da so podatki o

okuženosti z virusom hepatitisa C v Sloveniji med splošno populacijo nižji, npr. med krvodajalci 0,07 odstotka, za splošno populacijo pa so ocenjeni pod 1 odstotek. Morda je Slovenija resnično »oaza« sredi Evrope ali pa je odkrivanje hepatitisa C pri nas premajhno.

Kot je dejal prof. dr. Mario Poljak z Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo v Ljubljani, je v Sloveniji testiranje mogoče v vseh večjih mestih. »Po smernicah splošni zdravnik napiše napotnico za laboratorij, kakršnih je v Sloveniji približno petnajst. Če je presejalni test na protitelesa

negativen, oseba ni okužena in ni bila nikoli v stiku z virusom. Testiranje je glede na zmogljivosti pri nas najmanjša težava. Težava je v finančnih sredstvih. Zavedati se moramo, da splošni zdravnik dobi za laboratorijske preiskave zelo malo sredstev, zato je pri odločitvah za testiranje pogosto omejen in večinoma naroči test le takrat, ko na podlagi laboratorijskih kazalcev, klinične slike ali pogovora z bolnikom presodi, da je ta nujen. Vsekakor bi si želeli, da bi lahko testirali širše, a bojim se, da to s sedanjim obsegom finančnih sredstev, ki jih namenjamo zdravstvu, ni mogoče,« pravi dr. Poljak.

Tihi morilec Ljudje, ki so okuženi s hepatitisom C, ponavadi občutijo poškodbo jeter dvajset do trideset let po okužbi, ki pripelje do brazgotinjenja jeter, raka na jetrih ali odpovedi jeter. Hepatitis C se prenaša z neposrednim stikom z okuženo krvjo in le redko s spolnimi stiki, vendar je treba poudariti, da tvegano spolno vedenje poveča tudi tveganje za okužbo s hepatitisom C. Transfuzija krvi ter deljena uporaba slabo dezinficiranih injekcijskih igel in pripomočkov, ki se uporabljajo pri izdelavi tatoojev, piersingov in akupunkturi, so najpogostejše poti okužb v zahodnem svetu. V državah v razvoju pa so velik vir za širjenje virusa tudi netestirane zaloge krvi. Glede simptomatike hepatitisa C je treba poudariti, da ima samo od 30 do 40 odstotkov ljudi v akutni fazi okužbe simptome, ki kažejo na obolenje. Pa še ti pacienti imajo navadno samo blage do srednje simptome. Prav odsotnost specifičnih simptomov, kar vodi tudi do slabega zgodnjega odkrivanja okužbe, je

pripravljala do tega, da hepatitis C imenujejo tihi morilec. Okuženi imajo lahko naslednje nespecifične simptome okužbe: utrujenost, izguba apetita, bolečine v sklepih in mišicah, anksioznost in depresija. Na žalost pa veliko ljudi s kroničnim hepatitisom C nima nikakršnih simptomov.

Preventiva in zdravljenje Proti hepatitisu C ni nobenega cepiva, zato je najboljša preventiva še vedno ustrezen življenjski slog, ki ne dopušča možnosti okužbe. Doc. dr. Mojca Matičič z Infekcijske klinike v Ljubljani priporoča testiranje vsem osebam, ki menijo, da so se okužili, saj lahko kronični hepatitis privede do resnih zdravstvenih zapletov, ki pa jih je mogoče z ustreznim zdravljenjem preprečiti. Primarni cilj zdravljenja je doseči, da v krvnem obtoku šest mesecev po zdravljenju virusa ni več. S sedanjim načinom zdravljenja, kombinirano terapijo z interferonom in ribavirinom, je mogoče ozdraviti od 50 do 90 odstotkov pacientov, pred-

Dr. Mojca Matičič

vsem pa so individualne značilnosti pacienta tiste, ki določajo, kako se bo odzval na zdravljenje. Upoštevati jih je treba tudi pri stranskih učinkih zdravljenja, o čemer se morata osebno pogovoriti zdravnik in pacient. Zadnja novica glede zdravljenja hepatitisa C pa prihaja iz Veli-

ke Britanije, kjer je tamkajšnji Nacionalni zdravstveni inštitut (NICE) odobril zdravilo peginterferon alfa 2a uporabo že pri blagih oblikah hepatitisa C. To pomeni, da bodo lahko v Veliki Britaniji začeli z zdravljenjem hepatitisa C že pri tistih okuženih osebah, ki imajo v jetrih blago vnetje brez znakov brazgotinjenja. Takšno zgodnje zdravljenje bo v veliki meri zmanjšalo napredovanje bolezni, ki lahko privede do jetrne ciroze in celo do raka na jetrih ter posledično smrti.

Hepatitis B Hepatitis B je ena najpogostejših virusnih okužb na svetu, saj je z njim kronično okuženih več kot 350 milijonov ljudi, ki tvegajo brazgotinjenje jeter, cirozo, odpoved jeter in raka na jetrih. Vsako leto zaradi hepatitisa B umre okoli milijon ljudi, kar pomeni, da je hepatitis B deseti najpogostejši vzrok smrti na svetu. Hepatitis B je zelo nalezljiv. Za boljšo predstavilo: je kar stokrat bolj nalezljiv kot virus HIV. Virus hepatitisa

B najdemo v telesnih tekočinah okuženih: v krvi, potu, solzah, mleku in semenski tekočini. Med porodom se hepatitis B lahko prenese z matere na otroka, prenaša pa se še z nezavaranimi spolnimi odnosi, s krvjo, kot je skupna uporaba igel, brivnikov in zobnih ščetk. Kakor virus hepatitisa C lahko tudi virus hepatitisa B preživi več kot en teden zunaj telesa. Simptomi hepatitisa B se pojavijo pri okoli 70 odstotkih odraslih, ki so okuženi z njim. Od okužbe do pojava simptomov lahko preteče več mesecev, potem pa se pojavi rumena koža ali beločnice, utrujenost, izguba apetita ali nespečnost, potemnitev urina, vročina in bolečine v sklepih. Ljudje se pred hepatitisom B lahko zavarujejo s cepivom, za tiste, ki so že okuženi, pa je zdravljenje edina možnost. Glavni cilj zdravljenja je doseči remisijo bolezni. Ko se to zgodi, se ustavi napredovanje škode na jetrih, zmanjša se tudi tveganje za razvoj ciroze ali jetrne raka. **D**

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

Peter Kauzer je po lanskem silovitem preboju v svetovno elito že postal zastavonoša naše kajakaške vrste.

Na mladih kajak stoji

Lovro Kastelic, foto: Gregor Pohleven

Slovenska kajakaška zveza je z državnim prvenstvom v Tacnu potegnila črto čez celotno sezono. Letošnje kajakaško leto je bilo uspešno.

Predsednik KZS Marko Kryžanowski in direktor reprezentanc Andrej Jelenc sta kar sijala in v en glas zatrjevala, da je dobro delo vendarle obrodilo tudi rezultatske sadove. »Veseli smo, da so prišli rezultati tudi na mirnih vodah,« je zaploskal predsednik Kryžanowski, samokritično pa ga je dopolnil direktor Jelenc: »Ima-

mo pa še veliko rezerv – tudi v organizacijskem smislu.« Glavni trener Fedja Marušič je pohvalil generacijo, »ki prihaja in je zares odlična«. Njegov pomočnik Matje Trampuž je še posebej podčrtal »vzpodbuden trend«.

V letošnji sezoni so tekmovalke in tekmovalci na največjih mladinskih in članskih tekmovanjih dosegli kar 14 uvrstitev

med prve tri. Kajakaška zveza je medtem postala ena stabilnejših in si še naprej močno prizadeva, da bi čim bolj ugodila svojim reprezentantom. Okrepljena je z odličnim strokovnim štabom (Marušič, Trampuž), zato se ne čudimo, da kajakaški naraščaj v mladinskih konkurencah že nestrpno trka na reprezentančna vrata in sili starejše, da se ubranijo njih-

vega vse močnejšega pritiska. Soča je v tem navalu denimo naplavila svetovno mladinsko prvakinja Uršo Kragelj, Sava pa lanskega svetovnega podprvaka Petra Kauzerja, ki je v zadnjem trenutku – z osvojitvijo naslova evropskega prvaka pri mlajših članih v Nottinghamu – kronal vsa letošnja kajakaška prizadevanja in trud. Precejšen neuspeh (brez odličij) na svetovnem članskem prvenstvu v Pragi bi namreč kmalu dobrodu očrnil opravljeno delo v pretekli sezoni.

Jabolko ne pade ... 22-letni Peter Kauzer je po lanskem silovitem preboju v svetovno elito že postal zastavonoša naše kajakaške vrste. Iz nestanovitnega tekmovalca, ki je v drugih nastopih prej pokvaril kot popravil uvrstitev, se je torej zdaj dokončno prelevil v vrhunskega kajakaša, ki se mojstrsko upira razpenjenim brzicam. Tudi njegov oče je bil izvrsten divjevodaš, zato se je Peter – jabolko pač ne pade daleč od drevesa – kmalu pridružil domačemu hrastniškemu kajakaškemu klubu, kjer ga je nemudoma v roke vzel prav njegov oče. Peter pravi, da se družinski odnosi na treningu pravzaprav razblinijo. »Ni nobenega 'očetovskega' popuščanja, saj le trening, trening in še enkrat trening prinese uspeh.«

Uresničiti maksimo »Ni mi lahko usklajevati vrhunskega športa s študijem, saj se izpitno obdobje prekriva s tekmovalno sezono,« je skomignil študent tretjega letnika Fakultete za šport v Ljubljani, ki si na račun čedalje boljših rezultatov več kot očič-

tv PRIMORKA

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

PREDVOLILNE ODDAJE NA TV PRIMORKA
vsak dan

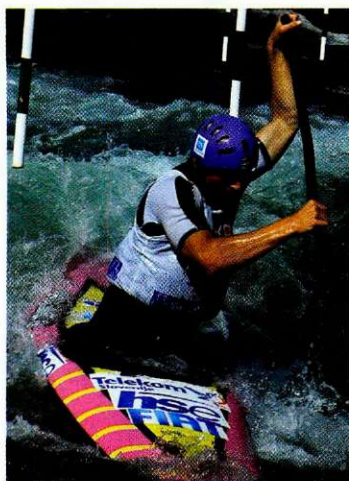

tno (in pohvalno) ne bo dovolil zapostaviti študija. Individualni športi prinesejo tudi obilo samodiscipline in odrekanja, kar bo Petru Kauzerju še dodatno omogočilo, da bo lahko uspešno sledil in uresničeval svojo maksimo: »Vse, česar se lotim, tudi končam!« Cilje si po tem ključu zastavlja postopno in preudarno. »Dolgoročni cilj je vsekakor Peking 2008!« Pred atensko olimpijado je bil kot najstnik sicer že uvrščen med kandidate, že takrat

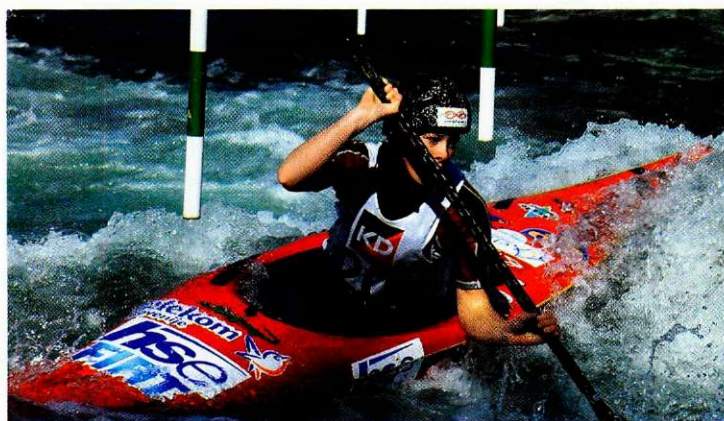
navdušence in navijače, ki navdušeno vzklikajo: »Dejmo, Pero!«

Pozitivna figura Kajakaški šport je precejšnja loterija, saj se morajo pri končnem uspehu ujemati številni dejavniki, tudi sreča. »Konkurenca je iz leta v leto močnejša. Dober trening pa lahko vselej iztisne najboljše!« Tako je denimo letos »iztisnil najboljše« na tekmi za svetovni pokal v španskem Seu d'Urgellu. S to zmago se je pridružil Fedji Marušiču, ki mu je uspel podoben dosežek – zmagati na tujem; preostale zmage so bile namreč dosežene na tacenski progji. S to zmago je Peter Kauzer potrdil lanske izjemne dosežke. To je bila tudi njegova največja želja: »Kontinuiteta vrhunskih rezultatov!«

Zdaj ko so za njim že zmaga v svetovnem pokalu, naslov svetovnega podprvaka in nedavni naslov evropskega prvaka v kategoriji mlajših članov – ta je zaradi novega vala kajakašev, ki že prevzemajo žezlo in so stari med 20 in 24 let, izjemno močna in konkurenčna – postaja Kauzer ena ključnih figur v vrhunskem kajaku. Tudi slovenska športna javnost bo morala

Jošt Zakrajšek

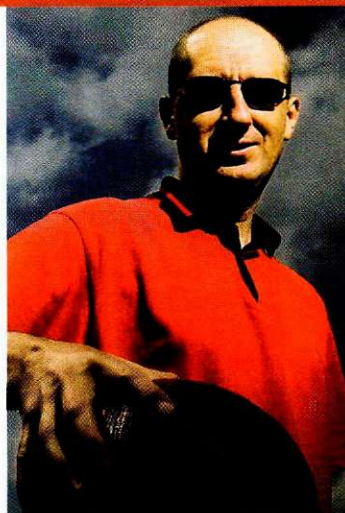
Urša Kragelj

je sanjal o olimpijskemu odličju, a nastop sta mu takrat preprečila »neučakanost in zaletavost«.

Takšno (simpatično) »nestabilnost«, ki ga kot izjemno vedrega, živahnega in nabritega mladeniča sicer osebnostno krasi, mu je pomagal zgladiti psiholog Matej Tušak, ki mu je vselej na razpolago. Ukročen nemirni duh navadno nosi v sebi neverjetne potenciala. Sam pravi, da je perfekcionista; uravnoteženost (ne)mira pa bo v prihodnosti zagotovo še naprej razveseljevala njegove kajakaške

nanj računati in mu zagotoviti potrebno eksistenco. Peter Kauzer je zadovoljen s svojim življenjem, ne skrbijo ga nepotrebne stvari in res uživa v tistem, kar počne. In to je – kajak!

Ko mu je predsednik kajakaške zveze na tiskovni konferenci ob koncu sezone podelil medeninastega ptička, ki je bil s svojim kljunom videti precej nevaren, se je Peter Kauzer najprej zahvalil, potem pa v svojem navihanem slogu vprašal: »Ali potrebujem za tegale ptiča tudi orožni list?« ■

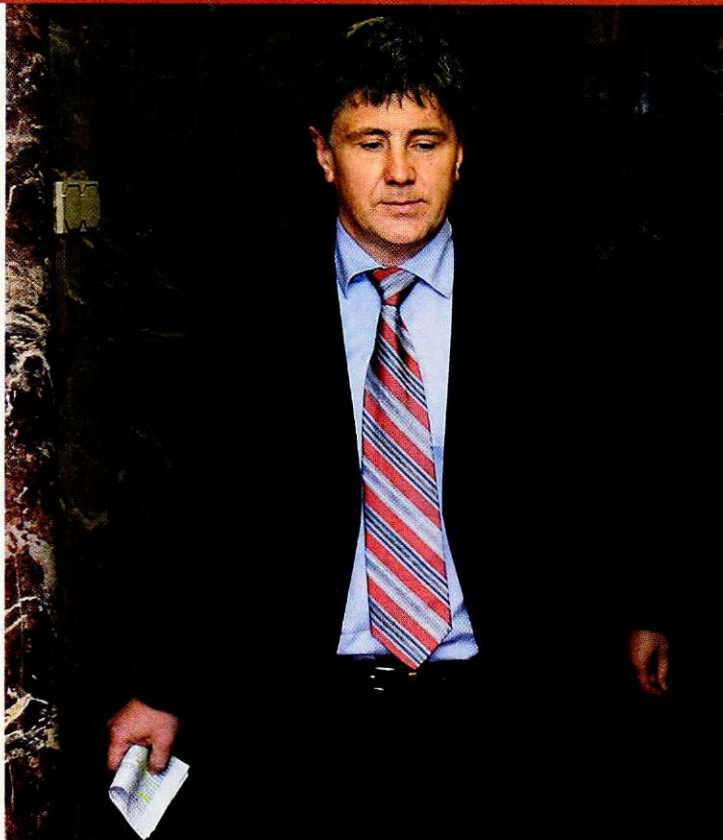

Šolska košarka

Esad Babačić

Slog igre je največkrat rezultat takšne ali drugačne šole košarke. Seveda velja to za klube, ki so ohranili vez med najmlajšimi kategorijami in člansko ekipo.

Nevidna popkovina, ki veže mlajše in starejše kategorije, je nujna za ohranitev kontinuitete v določenem klubu. Kadar se le-ta pretrga, nastanejo vrzeli, ki jih je težko krpiti s poceni uvoženim blagom. Beograjski Partizan je moštvo, ki skrbi za svoj podmladek, kar je vidno tudi v igri prvega moštva, ki ima prepoznaven slog igre, njegovi nosilci pa so prav najmlajši igralci. Žoga ima svojo zgodbo, ko začne krožiti okrog nasprotnikove obrambe, kombinacije pa so pogosto takšne, da jih lahko pripišemo le nekemu, ki jih ima v krvi. Bolj kot vse drugo me je navdušila lahkotnost, s katero so domačini stiskali našega prvaka, ki deluje kot razbita koalicijska vojska. Ne bi bil rad v koži Toma Mahoriča, ki je podedoval popolnoma razglašen orkester, če lahko temu sploh rečemo tako. Dvomim, da imajo prav tisti, ki menijo, da sta obe moštvi skrivali adute za najmočnejše evropsko tekmovalje, v katerem se bosta znova pomerili. Če jih je kdo skrival, potem so bili to naši, ki pa niti nimajo kakšnih rezervnih scenarijev. Posebej šibki so pod obroči, kjer so se mladi Beograjčani poigravali v maniri starejših vrstnikov, ki se izživljajo nad nižjimi mulci. Na žalost so vsi centri Partizana, razen izkušenega Drobnjaka, šele pred nedavnim postali polnoletni in bi morali imeti več spoštovanja do naših legionarjev. Na slabo pripravljenost so se sklicevali tudi ameriški profesionalci, ki so prišli v Evropo po še kakšno lekcijo iz šole košarke. Sproščeni zvezdniki NBA so spet naleteli na trmaste Evropejce, ki kar ne morejo razumeti njihove neobvezne košarke, prepolne individualnih akcij in lahkih košev iz nasprotnih napadov. Posebej slabo so jo odnesli clipperji, ki so prišli pod roke evropskim prvakom in se tako še enkrat soočili z genialnim Papaloukasom, krvnikom ZDA z zadnjega svetovnega prvenstva. Tudi tokrat jim ni bilo povsem jasno, kako lahko nekdo tako premeteno razigrava moštvo. Po tekmi so si zaželeli, da bi se z nasprotnikom srečali, ko bodo v pravi formi, toda to se ne bo zgodilo, saj si vodstvo lige verjetno ne bo hotelo privoščiti še ene blamaže na evropskih tleh. Šesto moštvo zahoda je nekaj dni prej komaj premagalo podprvaka Rusije, za katerega igra tudi slovenski ostrostrelec Gorenc, ki je nekoč dodobra nasmejal nedotakljivega Michaela Jordana. Naš Boris si je privoščil obiskovalce z drugega planeta in jim serviral 19 točk, kar je res veliko za nekoga, ki je v svoji igralski jeseni.

Petek edini ne toži nikogar od vpletenih v njegov primer.

Podjetnik Zakeršnik od Petka in časopisne hiše pričakuje pet milijonov.

Petek edini ne toži nikogar

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

V primeru Petek pretepeni novinar ne toži nikogar. Njegovi domnevni napadalci so po oprostitvi vložili tožbo proti državi, domnevni naročnik napada pa toži Mira Petka in časopisno hišo Večer.

Priimer Petek je, kar se kazenskega dela tiče, očitno končan. Višje sodišče je namreč odločilo, da je peterica, ki so jo policisti obtožili, da je brutalno pretepla in skoraj umorili nekdanjega novinarja mariborskega Večera Mira Petka, nedolžna. V kazenskem smislu seveda in le za omenjeni primer. Na vrsti pa so odškodninske tožbe. Ironično, da ne gre za odškodninsko tožbo pretepenega novinarja, ampak za odškodninske tožbe tistih, ki naj bi ga bili pretepli oziroma dali pretepsti.

Miro Petek, poslanec Slovenske demokratske stranke, je bil nekoč novinar mariborskega dnevnika Večer. V pisanju se je specializiral za razkrivanje sumljivih tranzicijskih poslov, ko so nekateri državljani prihajali po sumljivih poteh praktično čez noč do velikega bogastva. Petek je v svojih člankih kot enega takšnih tranzicijskih

tajkunov, ki so čez noč nezakonito obogateli, omenjal tudi znanega koroškega podjetnika Janka Zakeršnika.

28. februarja 2001 zvečer pa so Petka v Mežici, potem ko se je pripeljal na dvorišče domače hiše, nenadoma napadli zamaskirani neznanci in ga s koli oziroma z bejzbolskimi kiji tako pretepli, da je komaj preživel.

Tednji prvi mož slovenske policije Marko Pogorevc je po medijih zatrjeval, da »storilec dihajo za ovratnik«. Po dolgem

policijskem hropenju so končno aretirali peterico, ki so jo osumili za kaznivo dejanje. Andreja Štruca, Nevena Koludroviča, Stanislava Vugrinca in Draga Hojnika so osumili, da so bili zamaskiranci, ki so novinarja premlatili s kiji in ga hoteli ubiti, Branko Puc pa naj bi jim bil pri tem pomagal.

Edino Petek ne toži nikogar

Potem ko je zadeva romala od Poncija do Pilata, z enega sodišča na drugega, ko so se preplašene priče odpovedovale pričanju in so neznanci grozili tudi državni tožilki, je sodišče spoznalo vseh pet obdolženih za nedolžne. Seveda je peterica, potem ko je praktično izčrpana vsaka možnost za spremembo sodbe, napovedala, da bo državo tožila zaradi dni, ki so jih po nedolžnem presedeli v priporu, in seveda zaradi omadeževane časti in dobrega imena ter dušev-

nih bolečin. Podjetnik Zakeršnik, ki ga je kot domnevnega tranzicijskega tajkuna omenjal Petek, pa je vložil odškodninsko tožbo. Ne proti državi, ampak proti Petku in časopisni hiši Večer. Za odškodnino zahteva pet milijonov tolarjev, sodba pa bo znana verjetno še ta mesec.

Edini, ki v tej zgodbi ne toži nikogar, je Miro Petek, pa čeprav bi imel prav on najtehtnejši razlog za tožbo. Ne zaradi duševnih, ampak zaradi fizičnih bolečin, zaradi polomljenih kosti in dejstva, da je komajda preživel udarce.

Petku ostaja tolažba, da mu je v bolnišnici uspelo premagati svoje fizične bolečine in zaceliti polomljene kosti. Njegovim domnevnim napadalcem in njihovem domnevnemu naročniku pa bodo, kot vse kaže, njihovo duševno trpljenje zacelili milijoni tolarjev, če jih bodo iztožili. ■

Kradli so cigarete

Trije mladeniči so v dveh vlomih z bencinskih črpalk odnesli za osemsto tisočakov cigaret.

Trije mladeniči, ki so postali polnoletni in so jim starši očitno nehali dajati žepnino, so se odločili, da bodo do prepotrebne denarja prišli na drugačen način. Delo jim očitno smrdi, pa so se odločili, da bodo malce pogledali v svet kriminala. Devetnajstletnik iz Ljubljane, devetnajstletnik iz ljubljanske okolice in leto starejši ljubljčan so staknili glave in napravili načrt. Odločili so se, da se bodo lotili bencinskih črpalk in za čas akcije so si izbrali nedeljski večer, ko jih je precej zaprtih.

Na pohod so se podali z golfom, zato so potrebovali najprej »masko«. V ljubljanskih Dravljah so s tam parkiranega hyundaija sneli registrske tablice in jih namestili na svoje vozilo.

Trojica se je najprej odpeljala do bencinske črpalke v Vodica. Tam so vlomili in iz proslaja

začeli odnašati cigarete. Črpal-karji so prijavili, da jim je bilo odnesenih za štiristo tisočakov tobačnih paličic, in če je povprečna cena »šteke« pet tisočakov, so lopovi odnesli kakšnih osemdeset »šteke«.

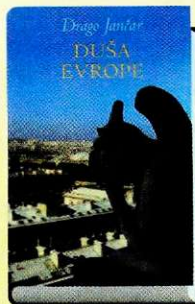
Navdušeni nad uspehom so se odločili ponoviti vajo, tokrat v Ljubljani. Na Riharjevi so vlomili v še eno zaprto črpalco in spet odnesli približno enako količino cigaret kot iz Vodice. Imeli pa so smolo, da jih je opazil mimoidoči in obvestil policijo. Potujočo trafiko so možje v modrem ustavili v Šentvidu in opravili postopek. Cigarete so vrnili lastniku, napisali kazensko ovadbo za tri kazniva dejanja, trojico pa izročili preiskovalnemu sodniku. Izkazalo se je, da je 19-letni ljubljčan gonilna sila trojice, zato je romal v pripor, njegova kolega pa se bosta zagovarjala s prostosti. B. S.

CESTNEMU ROPARJU HIŠNI PRIPOR
V Domžalah se je sedemnajstletnik prevažal kot sovoznik na mopedu. Z za zdaj še neznanim pajdašem sta prestregla šestnajstletnega Domžalčana, ki se je peljal z gorskim kolesom znamke Ghost, vrednim 350 tisoč dolarjev. Sedemnajstletnik, ki je že precej znan cestni bandit, saj ima na vesti kakšna dva ducata podobnih dejanj, je, čeprav je bilo sredi belega dne, nekajkrat mahnil lastnika kolesa, kolo nato zajahal in izginil. Cestnega razbojnika so čez nekaj dni našli, kolesa, ki ga je ropar medtem očitno že pretopil, pa ne. Preiskovalni sodnik je do sojenja za roparja odredil hišni pripor.

GROZILA JE S PUŠKO Kdor ne mara živali, ne mara niti ljudi, je star pregovor. Zelo lepo ga je potrdila gospa iz Bertokov, proti kateri so morali ukrepati policisti. Vzrok je bil banalen, sosedova mačka se je namreč ponečedila na njen vrt. Gospa je zato pobesnela in se verbalno spravila nad lastnika mačke. Medtem ko je žival modro odšla po svoje, sta se sosedda še pričkala. Besnejša je bila gospa, ki je lastniku mačke zagrozila, da ga bo počila s puško, lastnika namreč, ne njegovega mačka. Zato so prihтели policisti, ker pa se razjarjena Bertočanka še ni hotela pomiriti in je grozila, besnela in žalila, so jo naložili in odpeljali na ohladitev.

Drago Jančar, DUŠA EVROPE
ROŽANČEVA NAGRADA za najboljšo knjigo esejev v letu 2006
264 strani, trda vezava
Redna cena: 5.805,00 SIT / 24,22 EUR
Cena s popustom: 5.000,00 SIT / 20,86 EUR

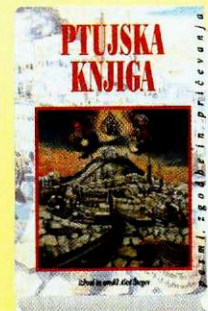

Slovenska matica je znanstvena in kulturna ustanova, z več kot 140 letno tradicijo, ki prireja znanstvene sestanke o problemih slovenske kulture in družbe ter njene prihodnosti. Hkrati je založba, ki skrbi za izdajanje kvalitetnih izvirnih del ter prevodov. Trenutno je na voljo preko 250 naslovov.

NAROČILA
Slovenska matica,
Kongresni trg 8, 1000 Ljubljana
tel.: 01 422 43 40
fax: 01 422 43 44
e-mail: slovenskamatica@siol.net
http://www.slovenska-matica.si

Boris Pahor, TRG OBERDAN
Knjiga o Slovencih v Trstu pod fašizmom
140 strani, trda vezava
Redna cena: 4.232,00 SIT / 17,66 EUR
Cena s popustom: 3.500,00 SIT / 14,61 EUR

Aleš Šteger, PTUJSKA KNJIGA
Šesta knjiga iz serije o slovenskih mestih (poleg Ljubljanske, Celjske, Mariborske, Celovške, Tržaške), govori o burni zgodovini najstarejšega slovenskega mesta.
307 strani, trda vezava
Redna cena: 7.595,00 SIT / 31,69 EUR
Cena s popustom: 5.500,00 SIT / 22,95 EUR

ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kablensko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEDMICA

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

blizina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Neisha in hladilniki

Za letošnjo generacijo zlatih maturantov so v podjetju Gorenje izdelali ekskluzivno serijo hladilnikov v sijajni črni barvi z motivom rdeče rožice, ki ga je prispevala glasbena zvezda Neisha. Na podelitvi spričeval na gradu Brdo je zlate maturante nagovoril predsednik vlade Janez Janša. Gorenje jih je obdarilo s praktičnim prenosnim spominskim ključkom za osebne računalnike (ključek usb), žreb pa je izbral štiri zlate maturantke, ki so domov odpeljale črne hladilnike z motivom pevke Neishe, ki je na prireditvi tudi nastopila.

In kakšen je hladilnik? Gorenje je ustvarilo izdelek, ki odraža osebnost in življenjski slog posameznika in ni več samo velikoserijski izdelek za široki trg. Hladilnik z motivom Neishe kot inovativen, konceptualen izdelek iz Gorenja, ki na trgih po Evropi svojo prepoznavnost gradi na vrhunskem dizajnu in inovativnih detajlih, želi pritegniti predvsem pozornost mladih

Neisha in hladilnik

Neisha na odru

na povsem svežo svetovno novost v Gorenju: linijo Cameleon. Cameleon je izmenljiva visoko kakovostna magnetna nalepka s poljubnim motivom za hladilniška vrata. Predstavlja inovativno nadgraditev hladilnika po lastnem izboru uporabnika, ki lahko format in motiv izbere iz obstoječe galerije motivov ali pa ustvari lastnega. Tako omogoča popolno oblikovno prilagoditev podobe hladilnika po individualnih željah in za vsak žep. V Gorenju sodelujejo v projektu obdarovanja zlatih maturantov, saj je izobraževanje vrednota, ki jo zelo cenijo in medse v zaposlitvena razmerja z veseljem sprejemajo najboljše.

Deep Purple v Ljubljani

V zgodovini rokovske glasbe ena najbolj znanih in vplivnih zasedb Deep Purple je v petek nastopila v polni ljubljanski Hali Tivoli. Predstavila je svojo novo ploščo, naslovljeno Rapture of the Deep; velja za eno najbolj progresivnih, obstojnih in prodornih del skupine, ki je zaslovela z uspešnicami, kot so Child in time, Smoke

on the Water in Black night. Deep Purple so skozi leta ustvarili poseben zvok, ki so ga poskušale posnemati številne skupine. Postava zasedbe se je v 35 letih sicer večkrat spreminjala, vendar so v svoje vrste vedno znova privabili zvoneča imena rokovske scene.

Žal se jim leta že močno poznajo.

Kaj se je zgodilo na Kreti?

Priljubljena slovenska skupina Kingston, ki v jesenskem času skrbi za dobro razpoloženje na absolventskih izletih, je na Kreti doživela neljub pripetljaj. Ko se je njihov koncert pred množico razposajenih študentov na plaži v Hedonisu bližal koncu in je odmevalo Cela ulica nori, so se pojavili grški policisti s krajevnim vodjem na čelu in pretrgali zabavo. Hrup je namreč motil goste sosednjih hotelov. A žurerji se niso dali motiti, kar brez glasbe so v nedogled ponavljali verz »ne kliči 113«.

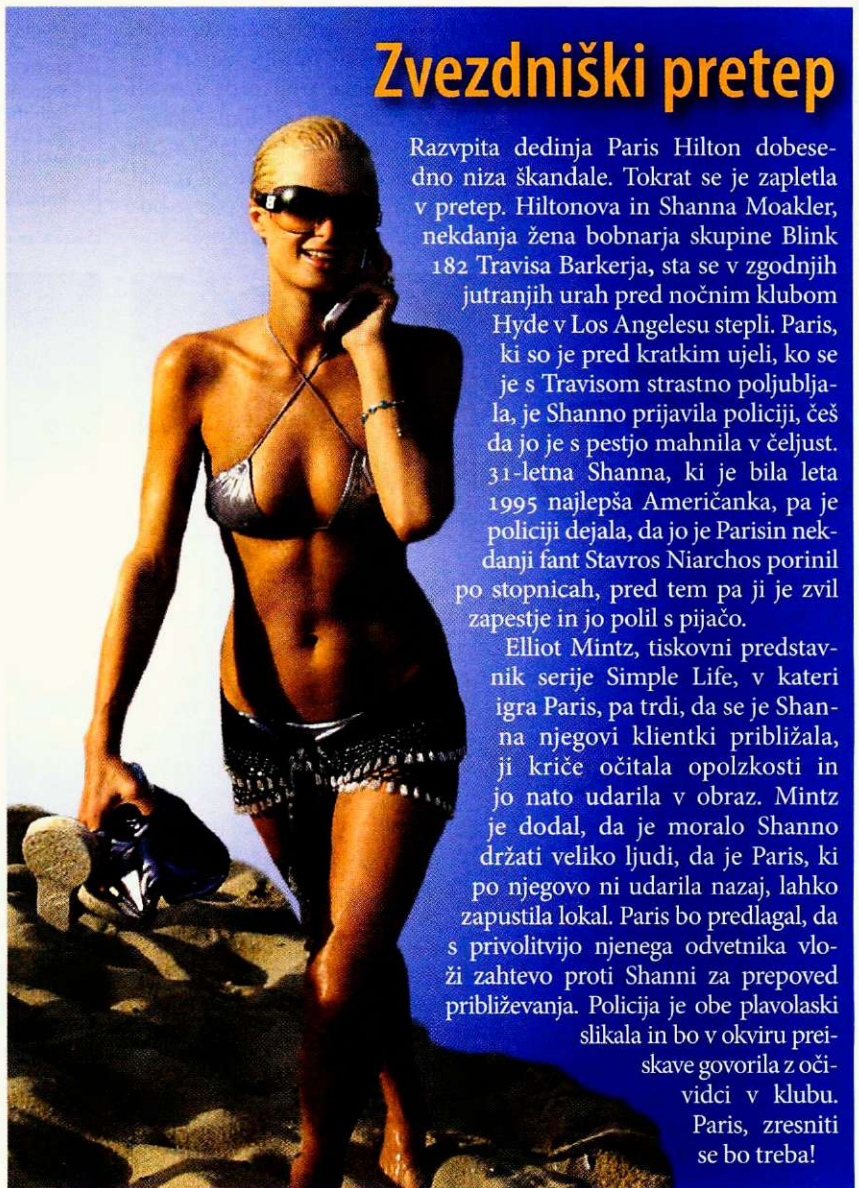

Zmotili so javni red in mir.

Zvezdniški pretep

Razvpita dedinja Paris Hilton dobesečno niza škandale. Tokrat se je zapletla v pretep. Hiltonova in Shanna Moakler, nekdanja žena bobnarja skupine Blink 182 Trava Barkerja, sta se v zgodnjih jutranjih urah pred nočnim klubom Hyde v Los Angelesu stepili. Paris, ki so je pred kratkim ujeli, ko se je s Travisom strastno poljubljala, je Shanno prijavila policiji, češ da jo je s pestjo mahnila v čeljust. 31-letna Shanna, ki je bila leta 1995 najlepša Američanka, pa je policiji dejala, da jo je Parisin nekdanji fant Stavros Niarchos porinil po stopnicah, pred tem pa ji je zvil zapestje in jo polil s pijačo.

Elliot Mintz, tiskovni predstavnik serije Simple Life, v kateri igra Paris, pa trdi, da se je Shanna njegovi klientki približala, ji kriče očitala opolzčnosti in jo nato udarila v obraz. Mintz je dodal, da je moralo Shanno držati veliko ljudi, da je Paris, ki po njegovo ni udarila nazaj, lahko zapustila lokal. Paris bo predlagal, da s privolitvijo njenega odvetnika vloži zahtevo proti Shanni za prepoved približevanja. Policija je obe plavalaski slikala in bo v okviru preiskave govorila z očitvidci v klubu. Paris, zresniti se bo treba!

Zanesljiva naložba.

Drži kot pribito!

Nova KBM FlexPension Plus naložbeno življenjsko zavarovanje

s kapitalno garancijo, ki vam ob poteku zavarovalne dobe jamči tako **100 % izplačilo glavnice kot tudi 100 % izplačilo že doseženega donosa***. Storitev smo razvili v sodelovanju z Zavarovalnico Maribor. Več informacij v vseh poslovalnicah Nove KBM in na www.nkbm.si. **Enostavno donosno. Zagotavljamo!**

Dohodek iz življenjskega zavarovanja **ni obdavčen v primeru doživetja**, če sta zavarovalec in upravičenec ista oseba, in v primeru smrti zavarovane osebe. Prav tako ni treba plačati davka od prometa zavarovalnih poslov, razen v primeru odkupa zavarovanja.

* Izplačilo neto vplačane premije in izplačilo 100 % doseženega donosa na presečni dan ob poteku zavarovanja jamči vlagatelju upravljavec, DWS Investments iz skupine Deutsche Bank.

080 17 50

BREZPLAČNA TELEFONSKA ŠTEVILKA

 Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor

Mariborsko soočenje

Magična gledalka

Dilema je bila huda. Ali se zapičiti v Trenja na POP TV ali v lokalne volitve na TVS. Zmagale so slednje, ker se taki spektakli dogajajo samo na vsake štiri leta.

Volitve bodo 22. oktobra in TVS nas vsak dan razveseljuje z volilnimi oddajami. Večkrat nekaj po 17. uri, kar pri nas spremlja le mama, v ponedeljek pa so se na nacionalki odločili, da bodo kandidate za mariborskega župana soočili ob 20. uri, torej v elitnem času. Oddajo je vodila Ana Bučar Hajšek, v studiu pa se je nabralo kar 14 kandidatov. Od tistih, ki so menda res kandidati z možnostjo izvolitve, do kakšnega, ki poskuša še v tretje. In razlike v kakovosti nastopov so bile dobro vidne. Nekaj jih je debato in nastop vzelo resno, nekaj jih je prišlo razdret kakšno domačo na tuj račun. V prvo kategorijo gotovo sodijo Milan Petek, Franc Kangler, Gregor Pivec in Boris Sovič, v drugo pa Zdenko Vidov, Franc Piberl, Milan Kuster in Kostja Bobnar. Kandidatki sta bili komaj opazni, če izzamemo ugotovitev, da ena od njiju hodi na predstavitve obdelave odpadkov, kolegi pa hodijo gledat nastajanje briketov. Pri najboljši volji ne vem, kam v teh dveh kategorijah sodi Stojan Auer. Voditeljica se je z njim zapletla že na začetku, ko ga je spomnila na njegovo davčno utajo in zaporno kazen ter na sojenje na vrhovnem sodišču. A ji je Auer takoj ugovarjal in jo popravil, češ da ima napačne podatke. Oprostite, to je pa zame pomembno! Če je voditeljica, ki se je – blago rečeno – predvsem pri replikah kandidatov precej izgubljala, naredila že pri predstavitvi napako, bi se mu morala opravičiti! Če pa je povedala pravilno in se je zlagal Auer, bi ga morala popraviti! Kdo je torej govoril resnico?

Glavna tema oddaje so bili odpadki v Dogošah oziroma so vsaj bili narejeni za glavno mariborsko temo. Tam se je videla na posnetkih kopica ljudi, za katere domnevam, da so protestirali. Si predstavljate med njimi Bojana Travnica iz Trenja? Kakšen škandal bi naredil iz

Dogoš! In koliko ljudi bi dobilo priložnost, da okara mestno oblast! Nacionalka se je tega lotila stoično in anemično!

Druga tema so bili mladi in socialna stiska, kjer sta spopad uprizorila Auer in Kuster na ravni, ki je vsaj meni nakazala, da je tudi kandidirati za župana težko, ne le županovati. Boljši del oddaje je prišel na koncu, ko so se kandidati izkazali v poznavanju Maribora, pri čemer se je tudi občinstvo v studiu razgrela. Ker so bila nekatera vprašanja skorajda stvar vsesplošne izobrazbe, so bila zanimiva tudi za vse tiste, ki ne bomo volili v Mariboru. Krog je bil hitro sklenjen, njihovo poznavanje pa zgovorno, če upoštevamo podatek, da so na kakšnega odgovorili tudi kolektivno. Pravzaprav oddaji glede na rigidna pravila, ki jih ima menda nacionalka, ni kaj očitati razen tega, da so za rigidnost krivi sami, njena posledica pa je seveda bistveno nižja raven debate, kot bi smela biti, če bi v poštev vzeli le tiste kandidate, ki imajo vsaj trohico možnosti za župansko zmago. ▣

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Čisti rez je osvežujoč, zato se ga ne bojte narediti. Stvari potekajo tako, kot so bile zastavljene, in nič drugače. Če boste imeli veliko dela v službi, bi bilo bolje, da bi se ne vpletali v kakšne nemogoče situacije, kjer vas lahko kdo prinese okoli.

Bik
21.4.-21.5.

V začetku delovnega tedna bo v zraku veliko statične elektrike in interakcije z drugimi bodo lahko spremenjene. Zato se lahko pripravite, da vas bo presenetil kakšen spor glede delovnega mesta. Prepričanje, ki ga gojite, je lahko napačno ali pa pravilno.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Določeni segmenti vašega dela postajajo nerazpoznavno zoprni, zato boste morali narediti selekcijo in nekatere stvari pometati ven. Ko se bodo vremena zjasnila, boste tudi vi veliko boljše volje, kot ste bili. Nikakor pa vam ne bo žal za ničemer.

Rak
22.6.-21.7.

Začelo se bo z denarjem in končalo s prepirom glede varstva otrok. To velja seveda za tiste, ki imajo otroke. Tisti, ki jih nimate, se boste prepirali samo zaradi denarja. Bodite malo bolj prilagodljivi in se ne razburjajte zaradi stvari, ki vas ne skrbijo.

Lev
22.7.-21.8.

Dovolj samospoštovanja imate, da se lahko postavite zase v dani situaciji, ko se vas nekateri lotevajo z aroganco. Potrpežljivost je zelo dobra lastnost. Ko bi enkrat poslušali lasten glas, bi vedeli, da ni vedno zelo prijeten. Poskusite biti izvirni.

Devica
22.8.-21.9.

Tudi radirko so odkrili čisto po naključju, zato se ne čudite preveč, če bodo na vaši mizi odkrili kaj vznemirljivega. Preveč dela lahko tudi škoduje, nekaj časa lahko namenite tudi negovanju odnosov, ki so dragoceni in si jih želite ohraniti.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Ponedeljek in torek se vam bosta zdela utopična. Prav nič se vam ne bo zdelo realno, da bi se pogovarjali o bolj ali manj znanih stvareh. Hkrati pa bo zabavno, saj boste pridobili nekaj novih znancev. Nedelja bo zelo zabavna.

Škorpion
23.10.-21.11.

Stvari, za katere se zdi, da niso v vaših rokah, so v resnici v njih. Zato nobenih izgovorov! Vaše domače življenje bo podobno vulkanu in se bo zdelo, da bo vsak čas izbruhnil preprič. Kompromis je še najboljša možnost.

Strelec
22.11.-20.12.

V sredo in četrtek boste nadvse odprti za nove ideje, ki bodo kot nalašč kar deževale. Ker ne bo preveč topla, boste lahko v miru doma delali načrte za prihodnje mesece. Nekateri podrobnosti bodo zahtevale vašo popolno pozornost.

Kozorog
21.12.-19.1.

Zadali ste si pravilne cilje in zagotovo vam bo uspelo, če boste uporabili tudi prava sredstva. Za konec tedna si uredite vse potrebno, da boste lahko odpotovali na svež zrak in na lepše. Poiščite kakšno romantično restavracijo.

Vodnar
20.1.-18.2.

Začetek tedna bo zelo navdihujoč. Zdelo se bo, da so vsi zelo dobre volje in navdušeni nad vami. Pomislite na kaj bolj zanimivega, kot je delo v vaši dolgočasni službi. Pomislite na kakšno zanimivo stvar, ki vas povezuje z vašimi prijatelji.

Ribi
19.2.-20.3.

Te dni se boste zelo težko zbrali in boste potrebovali za to veliko časa. Nikar si ne naložite preveč dela, ker ga potem ne boste zmogli sami narediti. Potrudite se, da boste imeli več prostega časa.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

103,4 MHz

107,4 MHz

RadioDur

ENOTNI V ZMAGI
OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GLAVNO MESTO DEPARTMAJA ORNE	GESLO	MESTO IN REKA NA ČESKEM	MANJŠE POVRŠINSKE POŠKODBE	NAPAD NA ZNANO OSEBO	DEMOKRACIJA
	GLAVNI TRG V GRŠKIH MESTIH						TUJE MOŠKO IME
	ORODJE S ŠIROKIM LISTOM						
	SLOVENSKI KOŠARKAR LORBEK						
	ŠRBSKO ŽENSKO IME						
	REKA V BELORUSIJI (IZ CRK CAN)				TONI NIEMINEN		
					SLOVENSKI PESNIK		
	OTON JUGOVEC			ŽALOST BOLEČINA			
				ZORANA ZEMLJA			
	FRANCOSKI KNJIŽEVNIK FRANCE						DEMOKRACIJA
	VNETJE NOSNE SLUZNICE			BOLEZEN NA VINU			
				PRITOK MOZELE			VRSTA KOKTALJA
	GLINASTA PIŠČAL			GL. MESTO OREGONA			GRŠKI KNJIŽEVNIK SPYROS
				VODNA RASTLINA			
	AVSTRIJSKI LITERAT (WALTER VON)		JAPONSKI POLITIK (HIROBUMI)	ARMENSKA DENARNA ENOTA		ZVONE AGREŽ	SOJENJE, SODNI PROCES (STARINSKO)
	REŠEVALNI GORSKI COLN	SLOVENSKA ROKOMETASICA TANJA	PERNATA ŽIVAL	KRIŽANKE BISTRJO UM!	FILOMSKA IGRALKA WESTOVA	KAN, HOKEIST BOBBY	
						ZRAK (LATINSKO)	
	VARUH, SKRBNIK			DEMOKRACIJA	ALBANCI		
					TROPSKA PAPIGA		
	PERUNIKA, IRIS				ALFI NIPIČ	SL. LITERAT (MILAN)	
						GRŠKA CRKA	
	VANDOTOV LITERARNI JUNAK				KDOR PRIPRAVI REFERAT		
DEMOKRACIJA	TEŽA OVOJNINE				PIANIST BERTONCELJ	MLADA KRAVICA, TELICA	OBVEŠČEVALNA AGENCIJA ZDA

Rešitev prejšnje križanke

KJANA, AELITA, KSAVER, OV, ENA, METLA, LATJE, ALS, SERAJ, TAM, PETER ŠTIH, MANA, ATEST, IKEDA, AR, RONA, NARITA, AVA, PLAN, FALOT, TAR, RELE, COMO, ULI, ONAN, SAVIN, RECIDIVA, UNIJE, ACARINA, JAKAC

Nagrajenci 39. številke

1. nagrada: VERONA KADIŠ,
Prežihova 2, 2370 Dravograd

2. nagrada: MARGARETA M. POLOVŠAK,
Skorno 1/a, 3325 Šoštanj

3. nagrada: MARKO ZEMLIČ,
Grajjska c. 43, 4260 Bled

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 19. 10. 2006 pošljite na naš naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana, s prispisom "Nagradna križanka".**

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

> **9.10.1898** je ljubljanski nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič blagoslovil novi samostan frančiškanov na Brezjah.

> **9.10.1940** se je rodil angleški popglasbenik in eden od ustanoviteljev Beatlov John Lennon.

> **9.10.1943** se je začela pred partizanskim sodiščem v kinodvorani v Kočevju sodna obravnava proti ujetim četnikom z Grčaric in protikomunistični milici z gradu Turjak.

> **10.10.1813** se je rodil italijanski skladatelj Giuseppe Verdi. Njegova opera Nabucco je postala glasnica teženj Italijanov po zedinjenju.

> **10.10.1854** se je v Cerknem rodil slovenski nadškof Frančišek Borgia Sedej.

> **10.10.1920** so na Koroškem izvedli plebiscit, na katerem se je za Avstrijo izreklo 59, za Kraljevino SHS pa 41 odstotkov volivcev.

> **11.10.1919** se je rodil ameriški bobnar in vodja džezovskih orkestrrov Art Blakey. Uvedel je bobne kot solistični prvorazredni džezovski inštrument.

> **11.10.1956** so na Madžarskem izbruhnile množične demonstracije zaradi nezadovoljstva s komunističnim stalinističnim režimom.

> **11.10.1958** je uradni rojstni dan slovenske televizije.

> **12.10.1964** je Sovjetska zveza s plovilom Voshod 1 prvič poslala v vesolje tri ljudi.

> **13.10.1753** je cesarica Marija Terezija naročila popis prebivalstva. Kranjska z Gorico in Goriško je imela 446.901 prebivalca, Koroška 271.924 in Štajerska 696.606.

> **13.10.1874** se je v Krajni pri Murski Soboti rodil slovenski politik in pisatelj Jožef Klekl. Po I. svetovni vojni je v Prekmurju sodeloval pri agrarni reformi, se zavzemal za siromašne, ustanovil hranilnico in posojilnico ter agrarno zadrugo v Črenšovcih, prvo katoliško tiskarno in prvi kulturni dom v Prekmurju.

> **14.10.1503** se je rodil francoski zdravnik in astrolog Nostradamus.

> **14.10.1859** so v Mariboru odprli štiriletno slovensko bogoslovje.

> **14.10.1991** so na vadišču Poček izvedli sklepno vojaško vajo prve generacije vojakov iz učnih centrov TO v Pekrah in Igu.

> **14.10.1991** so na mirovni konferenci o Jugoslaviji podaljšali mandat opazovalcem Evropske skupnosti v Jugoslaviji, kar ni več veljalo za Slovenijo.

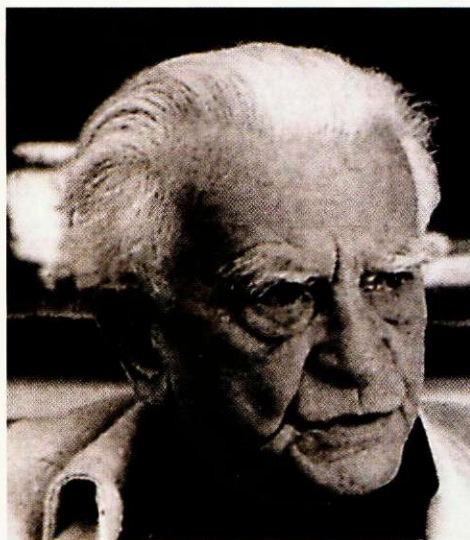
> **15.10.1844** se je v Vrsnem rodil slovenski pesnik Simon Gregorčič, goriški slavček.

> **15.10.1844** se je rodil nemški filozof Friedrich Nietzsche. Rekel je: »Umetnost imamo zato, da ne bi umrli od resnice.«

POGLED NAZAJ (OD 9. 10. DO 16. 10.)

Kulturni problemi slovenstva

14. oktobra 1895 se je v Ljubljani rodil slovenski kritik, esejist in prevajalec, politik ter predsednik SAZU Josip Vidmar, soustanovitelj Protiimperialistične fronte, kasnejše OF. Pomembno vlogo je odigral, ko je leta 1932, v času jugoslovanskega unitarističnega pritiska na slovenščino, izdal knjigo z naslovom Kulturni problem slovenstva. V njej je zagovarjal ohranjanje slovenske kulturne posebnosti v jugoslovanski skupnosti za vsako ceno. Slovenske liberalne politike, ki so zagovarjali po-

stopno asimilacijo s Hrvati in Srbi, je obtožil izdajstva. S tem je sprožil prelomen odziv v slovenski intelektualni javnosti.

Odzivi v slovenski kulturni in politični javnosti so se zaostriili zlasti po objavi eseja takrat najuglednejšega slovenskega pesnika Otona Župančiča z naslovom Adamič in slovenstvo. Kot odgovor Vidmarju je Župančič pomen jezika relativiziral ob primeru ameriškega pisatelja Louisa Adamiča, češ da je po svojem notranjem bistvu ostal Slovenec, čeprav piše angleško.

Razburjenje med literati je sprožilo javno opredeljevanje stališč do slovenstva tudi med politikami. Končni rezultat razprav je bil, da v slovenski intelektualni javnosti nihče več ni zagovarjal pospešenega združevanja slovenščine s srbohrvaščino.

Slovenski tolar

Ker je bil z brionsko deklaracijo razglašen trimesečni moratorij na kakršne koli poteze, povezane z osamosvajanjem, so prebivalci Slovenije kljub uradni osamosvojitvi morali

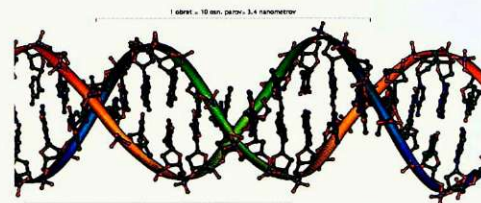

še naprej uporabljati jugoslovanski dinar. Ta pa ni bil samo čedalje manj vreden, ampak ga je v Sloveniji začelo celo primanjkovati. Narodna banka Jugoslavije je slovenske banke izključila iz jugoslovanskega monetarnega sistema in jih zato ni več preskrbovala s potrebnim denarjem.

Ko je 8. oktobra 1991 nehal veljati brionski moratorij, je Slovenija lahko uvedla lasten denar. Ker bankovci za slovenske tolarje še niso bili natisnjeni, so bili dani v obtok vrednostni boni. **9. oktobra 1991** so začeli jugoslovanske dinarje zamenjevati za vrednostne bone po menjalnem razmerju 1:1. Redna menjava je bila končana v treh dneh brez kakršnih koli težav. Od leta 1992 do 1994 so vrednostne bone nato postopno zamenjali za tolarke bankovce in kovance. Za novo slovensko valuto je bil uveljavljen sistem uravnano drsečih deviznih tečajev. Banka Slovenije, ki jo je vodil guverner France Arhar, je le redkokdaj intervenirala na deviznem trgu. To je omogočilo takojšnjo notranjo konvertibilnost.

Kloniranje človeka

Genska tehnika Jerry Hall in Robert Stillman sta na Univerzi Georgea Washingtona **13. oktobra 1993** prvič izpeljala poskus s človeškimi zarodki, ki nastanejo z nespolnim razmnoževanjem istega osebk, imenovanim kloniranje.

Pri kloniranju v prvem razvojnem obdobju sta večkrat razdelila umetno oplojeno jajčece. Razdeljene celice so se v kulturah posamič razvile v gensko enake človeške osebk. Ta postopek uporabljajo skupaj z umetno oploditvijo pri gojitvi rastlin in vzreji živali že celo desetletje. Poskusom s človeškim zarodkom so se znanstveniki še izogibali. Uspešna umetna pomnožitev človeških zarodkov je sprožila mednarodne razprave o dopustnosti takšnega početja. Bojijo se, da bo postala na ta način oplojena človeška celica predmet samovoljnega izkoriščanja.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št.38/12

Stanovnik brani neubranljivo (2)

V Demokraciji je bil 21. septembra izredno zanimiv prispevek. Tudi sam sem že pisal o Kardeljevem najožjem sodelavcu, ki vztrajno zavrača resnico. Ko se mu dokaže zavajanje ali celo laž, konkretno občutljivo zadevo posploši v nekaj obrobnega in nepomembnega. Četudi sam ni dajal zločinskih ukazov, je prav gotovo sedem let ob svojem šefu doživljal krvavo revolucijo, seveda na privilegirani strani.

Povojni poboji razrednih sovražnikov, dachavski procesi v čast Stalinu, Goli otok za nekdanje sobojevnike, nasilna nacionalizacija in pol stoletja zgrešene gospodarske politike so prav gotovo težko breme tudi za še danes prepričanega revolucionarja. S tem ko odgovornost prelaga na Beograd (Tito – Kardelj), da bi zavaroval slovenske majorje, sam prevzame še večje breme. Veliko dokazov je skritih ali uničenih, pa vseeno poznamo pisne vire, da ni le Kardelj iz Bosne ali kasneje iz Beograda dajal navodil za likvidacije, ampak tudi Slovenci, ki so doma naročali in izvajali temeljito revolucijo.

Žal mu ne morem verjeti, da obžaluje kruta dejanja svojih nadrejenih in podrejenih. Če bi bil iskren, ne bi mogel v primeru Ribičič izjaviti, da gre za moralno integriteto našega sodstva. Kot nekdanji oče naroda bi moral prvi predlagati, da se odstranijo revolucionarni simboli s Sabotina, cest, ulic, trgov in

ploščadi. Obžalovanje s figo v žepu pomeni priznavanje vseh revolucionarnih stranpoti. Ne vpraša se, koliko ljudi je v Sloveniji še vedno prizadetih pa tudi prestrašenih.

Ob zadnjih izkopavanjih pri Konfinu sem slišal pripombo, da zaradi volitev znova preštevamo kosti. Očitno še po enainšestdesetih letih veliko naših ljudi ne prepozna tragedij, ki so se zgodile v imenu revolucije. Tudi za to so najbolj odgovorni tisti, ki še vedno zavajajo in zavračajo resnico. Med temi je dr. Janez Stanovnik prav gotovo močno izpostavljen.

Ernest Pušnik, Hrušica

št.38/63

Žal ne gre za cesarjeva nova oblačila, ampak ... (3)

Prosimo vas, da zaradi objektivnejše obveščnosti bralcev objavite popravek nekaterih netočnih in zavajajočih trditev, zapisanih v pismu g. Janeza Stanovnika z naslovom »Žal ne gre za cesarjeva nova oblačila, ampak ...« (objavljenem v Demokraciji dne 21. 9. 2006), in sicer želimo popraviti njegove navedbe, ki se nanašajo na vložitev kazenske ovadbe s strani policije. Ker bi lahko bralci navedbe o delu policije pri akciji Sprava in o izjavi g. Pavla Jamnika v državnem svetu – v kontekstu in zaporedju, kot jih je zapisal avtor – popolnoma napačno razumeli, poudarjamo naslednje.

Policija kazenske ovadbe ni vložila, citiramo, »na zahtevo izvršne oblasti«, ampak je ovadbo zoper znanega osumljenca storitve kaznivega dejanja vložila na podlagi najdbe arhivskih dokumentov, ki predstavljajo pravno relevanten dokaz za utemeljenost suma storitve kaznivega dejanja.

Avtorjeva trditev oz. interpretacija Jamnikove izjave v smislu, da je policija kazensko ovadbo zoper znanega storilca vložila brez dokazov, je napačna. Čeprav smo jo v medijih že demantirali, moramo znova poudariti, da policija v času

posveta v državnem svetu novembra 2004 zoper storilce z imenom in priimkom še ni imela dokazov, ki bi v kazenskopravnem smislu povezali žrtve in storilce z imenom in priimkom, na podlagi česar bi lahko zoper njih vložili kazensko ovadbo. Kazensko ovadbo zoper znanega storilca je policija na državno tožilstvo vložila šele maja 2005, torej šele potem, ko je bil pri policijskem delu odkrit dokaz, ki v kazenskopravnem smislu povezuje žrtve in storilca z imenom in priimkom.

Avtor nato še citira Jamnikove besede o tem, da poleg kazenskopravno relevantnih dokazov obstaja tudi druga pot ugotavljanja, kdo so zločinci in katerim institucijam so pripadali: z javno predstavitvijo vseh ugotovitev. Žal pa g. Stanovnik ni opisal konteksta, v katerem je bila ta misel izrečena. Za njeno razumevanje je treba zato poudariti, da je bila v državnem svetu izrečena kot del širše zgodovinske in filozofske razprave o iskanju resnice o žrtvah zločina, kot je popolnoma jasno tudi iz objave v zborniku »Žrtve vojne in revolucije«, in ne kot nekaj, kar bi se nanašalo zgolj na delo policije in na zbrane kazenskopravno relevantne dokaze.

Nuška Tavčar, predstavnica policije za odnose z javnostmi

št. 39/12

Arhar pridobiva podporo (1)

V članku pod gornjim naslovom je prišlo do napake. Javne tribune Zbora za republiko se ni udeležila generalna direktorica Kliničnega centra Darinka Miklavčič, ampak strokovna direktorica Saša Mar-

kovič. Za napako se vsem prizadetim opravičujem.

Gašper Blažič, Demokracija

št. 39/16

Lažni Kljukec (1)

Novinarka Vida Kocjan v članku z naslovom Lažni Kljukec, objavljenem v reviji Demokracija dne 28. 9. 2006, navaja neresnične trditve o neodvisnem kandidatu za župana Ljubljane, gospodu Zoranu Jankoviču. Zaradi tega v zastopstvu naše stranke zahtevamo, da se v prihodnji številki revije objavijo naslednji popravki:

Zoran Jankovič ni nikoli izjavil, da bo, če bo izvoljen za župana, svoje delo opravljal za 1 evro letne plače. Na takšno vprašanje novinarka Nedeljskega dnevnika gospoda Fornezija ob napovedi svoje kandidature je jasno odgovoril, da bodo uspešnost njegovega dela vsako leto v anketi ocenjevale prebivalci in prebivalci Ljubljane in da bo svojo župansko plačo vezal na rezultate omenjene ankete. Tako si bo ob koncu leta izplačal odstotek plače, skladen z oceno zadovoljstva Ljubljančank in Ljubljančanov z njegovim delom, preostalo pa bo podaril v dobrodelne namene.

Izjavi, da sinova gospoda Jankoviča ne bosta udeležena pri poslih mestne občine Ljubljana in da se bosta lahko prijavljala na razpise mestne občine, se ne izključujeta, saj prijava na razpis še ne pomeni tudi sodelovanja z MOL. Vnaprejšnje diskriminiranje sinov gospoda Jankoviča bi bilo nekorektno. Je pa gospod Jankovič večkrat javno zagotovil, ▶

► da kot morebitni izvoljeni župan nikakor ne bo odločal o rečeh, ki bi lahko povzročile kakršen koli konflikt interesov. Navedba gospe Kocjan, da gospod Jankovič laže, je zato neresnična in žaljiva.

Neresnična je tudi trditev, da Zoran Jankovič ne govori resnice o svojem premoženju. Slednjega nikoli ni skrival, ampak je predstavnikom medijev odkrito in transparentno odgovarjal na vsa tovrstna vprašanja in javnosti predstavil tudi dokazila o svojem premoženju. Slednje med drugim pomeni jamstvo njegove neodvisnosti.

Celoten opis karakternih značilnosti gospoda Jankoviča je pod ravno temeljnih standardov novinarskega pisanja in nedvomno pomeni kršenje časti in ugleda posameznika ter osebno žalitev.

Gospod Tone Rop je svojo izjavo, da je gospoda Jankoviča imenoval sam oz. politika, novinarjem že večkrat pojasnil, in sicer je z njo meril na svojo vlogo predsednika upravnega odbora Soda v času, ko je bil v nadzorni svet Mercatorja s strani Soda predlagan gospod Jankovič. S tem ko je prišel v nadzorni svet Mercatorja, je po mnenju gospoda Ropa sploh dobil možnost, da kandidira za predsednika uprave Mercatorja. Kot je pozneje pojasnil gospod Miran Goslar, takratni predsednik nadzornega sveta Mercatorja, je bil g. Jankovič dejansko nastavljen proti volji tedanje politike.

Neresnično je tudi navajanje novinarko glede višine plače gospoda Jankoviča, saj nikoli ni izjavil, da je v osmih mesecih v letu 2006 prejel 2,3 milijona tolarjev, ampak je za Poslovni časnik Finance dne 14. 9. 2006 dejal, da

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice
Ta pravi!

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV
97.2, 99.5, 103.7, 106,2 MHz
UKV, STEREO, RDS

Ob tem bi želeli s primerjavo dokumentiranih dejstev na kratko prikazati vlogo gospoda Jankoviča pri razvoju, ki ga je družba Mercator dosegla med letoma 1997 in 2005:

Skupina Mercator	31. 12. 1997	31. 12. 2005
Skupni prihodki	121 mlrd SIT	419 mlr SIT
Število zaposlenih	8.082	16.372
Prihodki zunaj Slovenije	0 %	16 %
Tržna vrednost delnice na Ljubljanski borzi	3.850 SIT	36.859,00 SIT
Čisti poslovni izid	- 15,2 mlrd SIT	5,6 mlrd SIT

je njegova poprečna mesečna bruto plača v letu 2006 (I-VIII) znašala 2,328.000,00 tolarjev.

Poleg tega je bil Mercator leta 1997 na lestvici uglednih slovenskih podjetij na 66. mestu, v letu 2005 pa je dosegel prvo mesto in tako postal edina trgovska družba na svetu, ki je v svoji državi najuglednejša.

Za svoje uspešno delovanje v gospodarstvu je g. Jankovič prejel kar 11 najvišjih priznanj in nagrad:

- 2001 - nagrada GZS za izjemne gospodarske dosežke
- 2002 - manager leta 2002 (Združenje Manager)
- 2003 - naj direktor 2003 (revija Kapital)
- najuglednejši manager (revija Manager)
- magrada primus za odličnost v komuniciranju (Slovensko društvo

za odnose z javnostmi. GZS Združenje Manager)

- 2004 - direktor 2004 (revija Kapital)
- najuglednejši direktor (revija Manager, Kline & Partner)
- 2005 - direktor 2005 (revija Kapital)
- najuglednejši direktor (raziskava Kline&Partner)
- 2006 - naj direktor 2006 (revija Kapital)
- naj direktor (Nedeljski dnevnik - izbor bralcev).

V letu 2005 je bil g. Jankovič kot prvi in edini imenovan za častnega predsednika Rokometne zveze Slovenije.

Odvetnik Rok Čeferin,
Odvetniška družba Čeferin,
Grosuplje

št. 40/63

Stanovnik brani neubranljivo (3)

Na kratko. Predsednik ZZB NOV Janez Stanovnik se je za prejšnjo številko Demokracije na dolgo in široko razpisal o svojih nespametnih izjavah, ki jih je dajal za medije v preteklih letih in desetletjih. Ker je intervju z njim, ki je nastal leta 1953 v ZDA, zanj zelo obremenjujoč, je preprosto tri Američane, ki so z njim naredili intervju, razglasil za nekakšne provokatorje. Njegove besede so zapisane v knjigi *The real truth about communist Yugoslavia as recognised by Mr. Janez Stanovnik (Resnica o komunistični Jugoslaviji, kakor jo vidi Janez Stanovnik) Erie, Pennsylvania, 1953* črno na belem. Da pa še danes poskuša nekako opravičiti povojne poboje, se vidi tudi iz tega, da piše, kako so tudi zahodni zavezniki bombardirali Nemčijo in kako naj bi bilo v njihovih taboriščih zaradi lakote in bolezni umrlo „na stotine tisočev vojnih ujetnikov“. Češ, takrat so vsi pobijali pripadnike druge strani oziroma z njimi grdo ravnali.

Glede njegovega govorjenja o terorističnih oblikah delovanja Tigra in samomoru Slovenije v primeru njene odcepitve pa se je sam posul s pepelom in priznal, da je govoril nepremišljeno oziroma se je motil, kar je pohvalno.

To, da si šteje sedem let službovanja po vojni pri Kardelju v čast, veliko pove o Stanovniku

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

samem. Služboval je pri človeku, ki je že med vojno na primer v pismu 1. oktobra 1942 zahteval, da morajo partizanske enote neusmiljeno uničevati „belo gardo“ in da je treba „duhovne v četah vse postreljati. Prav tako oficirje, intelektualce itd. Ter zlasti kula-ke in kulaške sinove“. Po vojni pa je Kardelj to svojo grozovito pot nadaljeval in v telegramu Kidriču 25. junija 1945 zahteval, naj pohitijo s čiščenjem političnih nasprotnikov. Skratka, Stanovnik nadaljuje z branjenjem neubranljivih stvari ...

Metod Berlec, *Demokracija*

št. 40/63

Stanovnik brani neubranljivo (4)

Stanovnikove »cvetke«. Stanovnikova druga cvetka je sporna trditev, da je »žalostno poglavje povojnih pobojev, ki smo ga v zvezi borcev nekajkrat najodločnejše obsodili, odločitev jugoslovanskega centralnega vrha in ne lokalnih oblasti«.

V intervjuju ob nastopu funkcije predsednika ZZB Stanovnik na vprašanje »Je bilo nekaj ljudi takrat tako rekoč država v državi, ki so imeli roko tudi nasploh nad zasebnim življenjem državljanov?« trdi, da je »sodelovanje Ozne pri kočevskih pobjih temeljito raziskoval«. Nadaljuje: »Pravilnejši odgovor bi bil: ne Ozna v celoti, ampak izbrani elitni krog znotraj nje, ki pa je pri tem sodeloval oziroma je soodgovoren za to«. In pove še: »Torej ni šlo za celotno Ozno, ki je takrat štela prek deset tisoč mladih ljudi, šlo je za posameznike, pogosto prostovoljce«.

To je ogabno podtikanje odgovornosti »elitnega kroga« tistim mladim ljudem, ki jih je ta krog uporabil in izrabil (zlorabil), vedoč, da so »prostovoljci« zato, ker so doživljali osebne ali rodbinske tragedije. Stanovnik za take »slepe maščevalce« meni, da »pravno gledano niso več prištevni«. Ter

da »njegovo (prostovoljčevo, op. p.) rezoniranje ni več rezoniranje normalnega človeka«.

V tem »temeljitem raziskovanju« je prav gotovo ugotovil, kateri slovenski posamezniki (ob ustrežljivi Generalovi desni roki) so tvorili ta »izbrani elitni krog« in so tako »soodgovorni« za poboje. Prav verjetno zaradi take ugotovitve je prostovoljni advokat strahovitih zločinov in svojega prijatelja Mitje Ribičiča – Cirila!

Če pa kljub tako »temeljitemu raziskovanju« takrat tega ni ugotovil, je jasno, zakaj »izbrani elitni krog« zveze borcev prevzema kolektivno odgovornost za strahovite zločine in zliva gnoj na vse partizanstvo. Stanovnikova hipokrizija je quislinška ...: partizanstvo (si tega ne zasluži!) – po njegovo – z med- in povojnimi pobji sicer nima nič, ker ne med vojno ne po končani vojni niso prevzeli oblasti, temveč so »oblast pustili oziroma predali kralju Petru«.

Partizanstvo zaradi nekaj posameznikov (stanovnikov, ribičev...) osolnikov, kavčičev, cigaletov ...) izgublja svojo čast in dobro ime ...

To pa je že stvar razlage (partizanskih) zgodovinarjev ...

Vasja Majhen, *Ljubljana*

In memoriam

In spet je neizprosni konec dočkal eden izmed naših članov. Dragoce- nini članov, saj je bil Zdenko Zavadlav 1924–2006 živa priča polpretekle zgodovine in vir za dragocene dokaze, s katerimi bi lahko utišali vse, ki nasprotujejo, da bi nam država vrnila to, kar nam je ukradla. Zdenko nas je oskrbel s številnimi informacijami o zaplenjenem premoženju, ki ga je nekdanja država legalno prejela od držav agresork kot povračilo za povzročeno materialno vojno škodo in ga še vedno ima država Slovenija, saj gre pretežno za nepremično državno premoženje. Vedeli smo, da ve veliko; tudi o zamolčanih stvarih, ki se našega nadstranskega združenja nikoli niso dotikala in se o njih z njim nikoli nismo pogovarjali. Pogrešali ga bomo kot aktivnega člana, ki je s svojimi bogatimi izkušnjami in (kljub letom) nenavadno pronicljivo mislilo in duhovitostjo bogatil naše združenje. Vsi prihajamo za

Interpelacija in masakri

Marija Vodišek

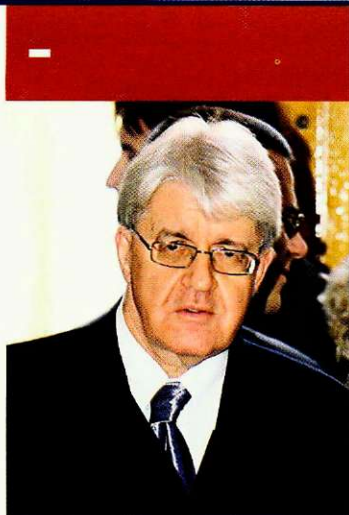
Interpelacija zoper ministra za kulturo Vaska Simonitija je, kakor je izjavil slovenski pisatelj Drago Jančar, politični maneuver LDS, ki si išče prostor za ideološki boj. Tu izstopa eldeesova »kulturnica« Majda Širca, ki je s svojimi sovlagateljci sestavila dolg seznam očitkov, ki pa so po mnenju premierja Janeza Janše, potem ko se je z njimi seznanil, »znanstvena fantastika«. LDS je že dolgo grozila z interpelacijami, celo vrsto jih je naštel, interpelirali bi kar celotno vlado. Jasno, da jim delo Janševе vlade ni pogodilo, tudi zato ne, ker mora ta vlada pogosto popravljati njihove napake. Večina predstavnikov raznih kulturnih ustanov pa se pohvalno izraža o delu interpeliranega ministra. Vsi nastopi poslancev LDS v parlamentu so ne le napadalni, temveč sovražni, daleč od vsake kulture. Tu je prvi Matej Lahovnik, ki v svojih nastopih prekorači mejo vsake še sprejemljive govornice. Poleg sovražnosti je še zasmehovalen in prav zaradi tega aboten. Morda pa njegov priimek izhaja iz nemškega »lachen« in prihaja na dan njegov atavizem? Prepričana sem, da bo minister za kulturo Vasko Simoniti argumentirano odgovoril na vse očitke iz interpelacije, in ker jim kljub pomoči kameleonske SD ne bo uspelo, bodo nadaljevali z drugimi poskusi. Naj bo dovolj o interpelacijah, saj imamo v Sloveniji še veliko drugih pomembnih zadev. Po več kot šestdesetih letih od konca druge svetovne vojne se moramo še vedno spopadati z razčiščenjem povojnih pobojev oz. masakrov. Masaker pomeni »divjaško množično pobijanje«. To se je dogajalo v tej naši lepi deželi in do danes je ostalo še mnogo skrritega in prikritega. Seveda to NEKDO hoče. To so lahko samo še živeči storilci in njihovi potomci. Zadnje grozljivo odkritje brezna pri Konfinu je dokazalo, da so v 80 m globoko jamo zmetali ranjence, nekatere še žive, v upanju, da jih ne bodo nikoli našli. Na upravičeno vprašanje kriminalista Pavla Jamnika, zakaj ne spregovorijo tisti, ki so sodelovali pri teh pobjih bodisi prisilno ali iz strahu, je več odgovorov. Mene so takoj po vojni odpeljali v zapore v Begunjah, kjer sem ostala približno 2 meseca, potem pa sem bila še več kot mesec v Škofovih zavodih. Glavni v Begunjah so bili oznovci, med temi še živeči Franc Konobelj-Slovenko in Radojka. »Kapo« je bil J. Štajer-Petnik, nekdanji gorjanski cestar. Kako so on in njegova družina, vsi približno na enakem inteligenčnem nivoju, zasliševali zapornike, se ve. To je bilo predvsem pretepanje, in to ne le ponoči, temveč tudi po kosilu, potem ko so se nasitili in napili. Pogosto smo ponoči slišali pa tudi videli kamione, ki so prihajali in odvažali ljudi, določene za likvidacijo. Pri tem delu so jim pomagali »stražarji«, saj so vsakega, preden so ga vrgli na kamion, udarili s kolom po glavi. To so »sodelavci« na nižjem nivoju, ki pa tudi nočejo spregovoriti. Tudi oni so za svoje »tlačansko« delo nagrajeni z dolgoletnimi ugodnostmi in denarnimi dodatki in temu se nočejo odpovedati. Dvomim, da jih vest kaj bolj peče kot »ta glavne«! Vsi skupaj so utrjeni v zločinu. Mi pa vemo, da je to zločin, ki ne zastara – ne glede na to, kaj pisari abonirani pisec Dela iz Logatca.

tabo, Zdenko, vsak dan se redčijo naše vrste. Zdaj ne boš več potreboval povračila materialne vojne škode in žalostno je, da država z zavlačevanjem reševanja našega problema dela krivico vsem, ki svojega zadoščenja ne bodo nikoli dočakali. V imenu Združenja

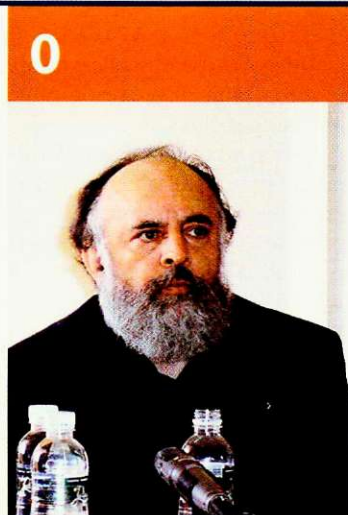
materialnih oškodovancev okupatorjev druge svetovne vojne hvala, Zdenko, in počivaj v miru.

Helena E. Peček, predsednica, in dr. Bojana Mozetič Francky, podpredsednica, za Združenje materialnih oškodovancev okupatorjev druge svetovne vojne

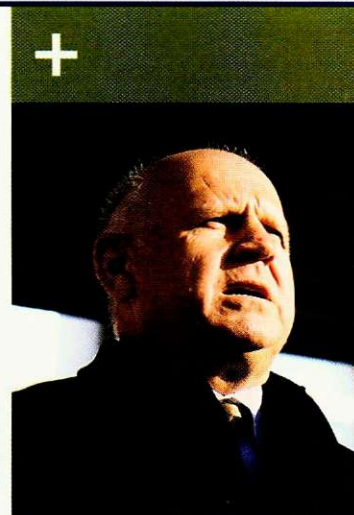
Politični semafor

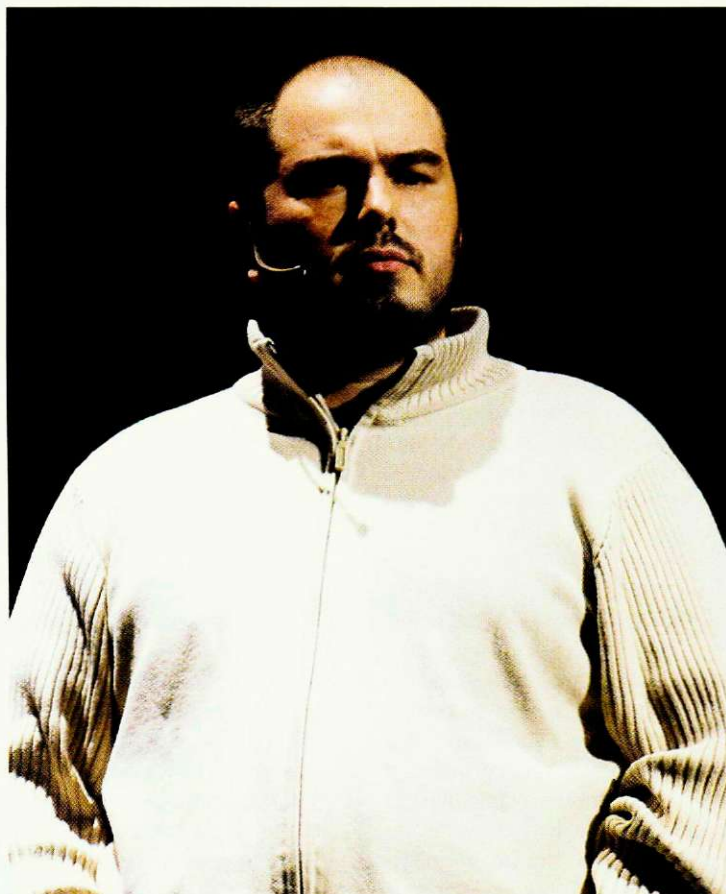
Zapustil sodniško društvo Mitja Deisinger je nedavno izstopil iz Slovenskega sodniškega društva. To je storil, potem ko je sodni svet presodil, da sodnikovo javno izražanje podpore kandidatom za politično izvolitev ni v skladu s sodniško etiko. Deisinger je namreč član peterice sodnikov, ki so podprli županskega kandidata Franceta Arharja, zato njegovo dejanje lahko razumemo kot protest proti dvoličnosti sodniškega društva, ki občasno nastopa s protivladnimi stališči.

Izstopil iz Cerkve Koroški publicist in filozof Vinko Ošlak je še do nedavnega veljal za katoliškega intelektualca, odslej pa to ne bo več, saj je uradno izstopil iz Katoliške cerkve. Kot je dejal v pogovoru za Večer, naj bi se bil s Cerkvijo razšel tako na področju nauka kot v praksi. Po njegovem mnenju naj bi Cerkev zanikala enkratnost Kristusovega odrešenjskega dogajanja saj je pri vsaki maši Kristus še enkrat duhovno križan, kar je v nasprotju z naukom evangelija.

Večni funkcionar Čeprav je Janez Kocijančič že petnajst let predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije, se od svoje funkcije po izteku zadnjega mandata očitno ne namerava posloviti, saj bo znova kandidiral za njenega predsednika. Za kandidata ga je predlagala Smučarska zveza Slovenije. Prav prek olimpijskega komiteja je Kocijančiču uspelo priti v svet RTVS, kjer je bil dva mandata predsednik. Kocijančič je bil v devetdesetih predsednik združene liste.

»Poroka« po gejevsko

Mitja Blažič je v Sloveniji znan kot gejevski aktivist, saj je med drugim predsednik Društva za integracijo homoseksualcev. In ker se iz svojih poklicnih izkušenj zaveda moči medijev, je za to izkoristil tudi registracijo homoseksualne partnerske skupnosti, ki jo omogoča lani sprejeti zakon, čeprav meni, da je omenjeni zakon diskriminatoren in protiustaven. Tako je s svojim partnerjem Vikijem Kernom – skupaj sta že sedem let – v torek, 3. oktobra, v navzočnosti televizijskih kamer obiskal matičarja in v postopku, ki po njegovem mnenju traja pičlih sedem minut, registriral homoseksualno partnersko skupnost, seveda z namenom, da bi pokazal na neustavnost tovrstnega postopka, saj po njegovo nista predvidena niti prstana, niti poljub, niti priči. Poleg tega se ne more s svojim partnerjem poročiti na ljubljanskem gradu, zaradi česar se čuti ponižanega. To sicer

ni prva medijsko odmevna poteza Mitje Blažiča, saj je pred leti tudi na demonstrativen način izstopil iz Katoliške cerkve, znan pa je tudi kot organizator tako imenovanih parad ponosa kot najvidnejšega načina javnega zbiranja homoseksualcev. Tako se je letos kritično odzval na julijske fizične napade na homoseksualce v Mariboru in Ljubljani, češ da se predstavniki oblasti niso odzvali, čeprav so se na omenjene dogodke odzvali vsi trije predsedniki: Drnovšek, Janša in Cukjati.

Ali bo Blažičeva pobuda za ustavno presojo zakona o homoseksualnih partnerskih skupnostih uspešna, bo pokazal čas. Zato je še prezgodaj optimistično napovedovati, da se bosta zaljubljenca kmalu poljubila na »pravi« poroki na ljubljanskem gradu. Kljub vsemu pa bo moral priznati, da je sedanji oblasti uspelo, kar LDS ni uspelo v dvanajstih letih: odpraviti pravno praznino glede homoseksualcev. G. B.

enkratno naložbeno
življenjsko zavarovanje
s kapitalsko garancijo
Prednost več

GARANTIRAMO

**Hedge
Valutni**

**Glavnico
in že
dosežen
donos**

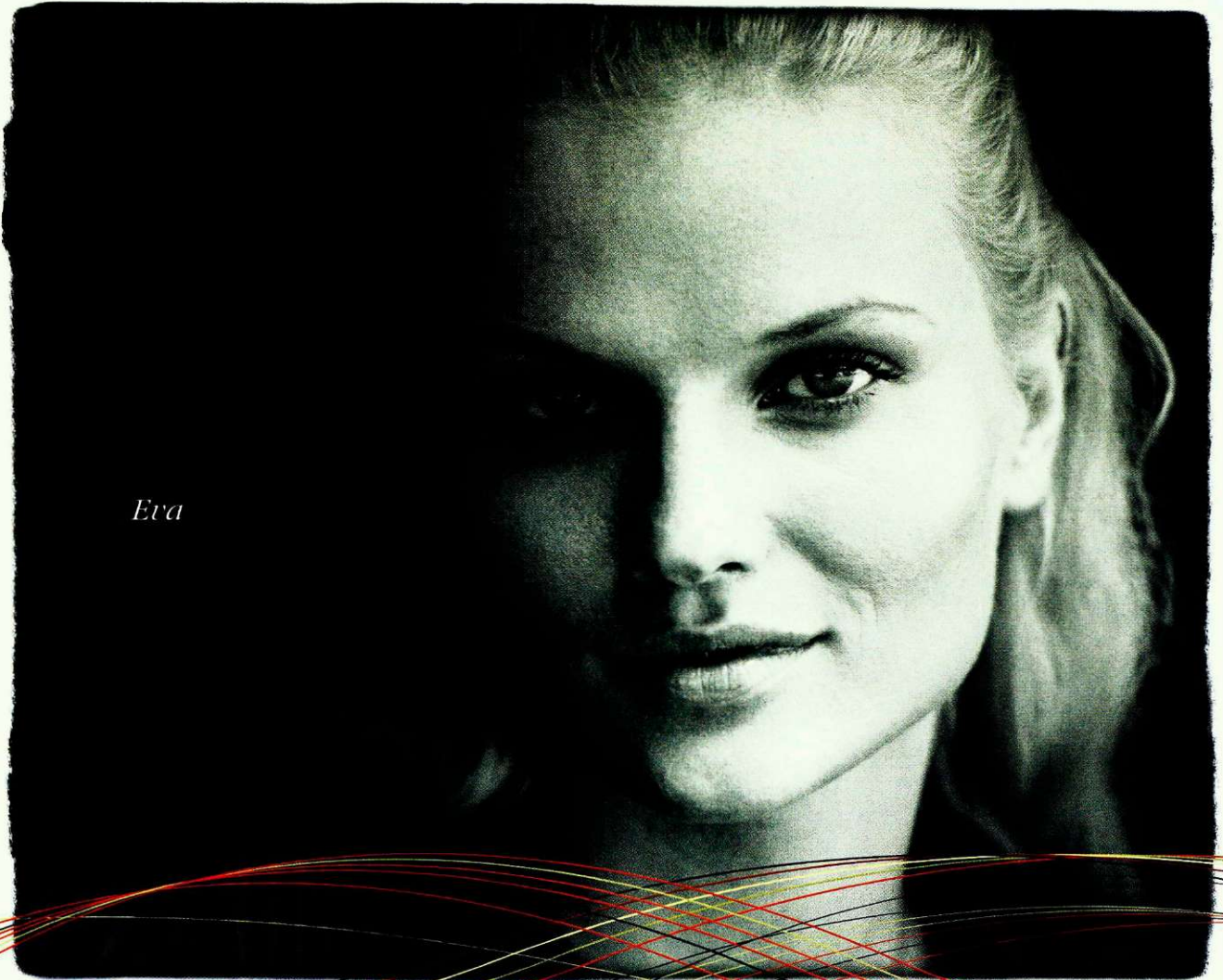
Omejena emisija!
samo do
20. 11. 2006 pri
ZAVAROVALNICI MARIBOR

080 19 20

www.ZMprizma.si

SREČNO IN BOGATO NOVO LETO 2016!

S kom se videva Eva?

Eva

UMTS generacija odslej tudi v Mobipaketih!

MobiUMTStelefon*

Samsung SGH-Z105U
29.900 SIT

- GPRS/UMTS • videotelefonija
- odjemalec e-pošte • vrtljivi digitalni fotoaparati, ki omogoča snemanje videoposnetkov

Z Mobi UMTS vidiš, s kom govoriš in bliskovito pošiljaš posnete filmčke. S tabo so ves čas tvoji najbolj priljubljeni obrazi, novice, glasbeni spoti, igre, športi in filmski junaki – vse živo s Planeta.

Potrebuješ le nov MobiUMTStelefon in svojo SIM kartico.
Za popolno delovanje pošlji SMS s ključno besedo **UMTS** na **1918**.

Z MobiUMTS aparatom si hitreje naložiš originalne melodije z mobilnega Planeta.
Za Evino uspešnico **TI znaš** pošlji SMS z vsebino **OM EVA** na **1919**.

Informacije na brezplačnih številkah: naročniki Mobitel GSM/UMTS:
031/041/051 700 700, Mobiuporabniki: **031/041/051 121**, ostali: **080 70 70**.

mobi

ZA VSAK ŽEP

WWW.MOBITEL.SI

MobiUMTStelefon*

Motorola E1000
39.900 SIT

- GPRS/UMTS • videotelefonija • odjemalec e-pošte • fotoaparati, ki omogoča snemanje videoposnetkov • MP3 predvajalnik

* Naprodaj le za obstoječe Mobiuporabnike.